BELGESEL YAYINLAR No: 3

İKİ LİDER
İKİ ÖRNEK !

İbrahim Kaypakkaya
ve Doğu Perinçek'in
Polis ifadeleri

LE-YA YAYINEVİ

Sorumlusu

C. Kerim Hanoğlu

Kıordfarer Cad. Kat 3/9 Çemberlitaş

Osmanlı Matbaası

Ocak 1979

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ 5

İBRAHİM KAYPAKKAYA HAKKINDA

BASINDA ÇIKAN YAZILAR 21

İBRAHİM KAYPAKKAYA'NIN SORGUSU 40

DOĞU PERİNÇEK'İN SORGUSU 4

dır: Birincisini, Doğu Perinçek'in önderliğini yaptığı karşı-devrimci Aydınlık çizgisinin ihanetçi çizgi ve pratiğini teşhir etmek için; İkincisini, İbrahim Kaypakkaya'ya ve Onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist ideolojik-siyasi-örgütsel çizgiye yönelen küçükburjuva saldırıları boşa çıkartmak için.

LE-YA YAYINEVİ

SUNUŞ

Şimdiye dek ülkemizde onbinlerce yurtsever, devrimci, Marksist-Leninist faşist diktatörlüğün işkence tezgahlarından geçmiştir. Halkımıza karşı bu uygulamalar halâ devam etmektedir. İşkenceler sonucu insanlar ölmekte, sakat kalmaktadırlar. Karakollar, Polis merkezleri, MİT ve Kontr-gerilla yuvalarında halk işkencelerden geçirilmektedir. Faşist diktatörlük ayakta kalabilmek için halkımıza durmadan saldırmaktadır. İşkence tezgahları artık çürümüş ve yok olmaya mahkûm olan komprador patron-ağa düzeninin halkın karşısındaki acizliğini, sefaletini bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır. Hakim sınıfların halkımıza karşı saldırıya geçip, işkence tezgahlarını daha hızlı işletmeye başlaması, artık onların kacınılmaz sona doğru hızla gittiklerinin habercisidi

İşkence, hakim sınıfların iktidarlarını sürdürmek için yüzyıllar boyu halka karşı başvurdukları bir yöntemdir. İşkencenin «çağdışı» olması boş bir palavradır. Bazılarının iddia ettiği gibi işkence «çağdışı» değildir. Bugün, bütün adilik ve acizliğiyle; emperyalistlerin en yeni teknik gelişmeleriyle bir uzmanlık kolu haline getirdikleri işkence halâ yürürlüktedir. Hakim sınıflar işbaşında kaldıkları sürece da h adi, insanlık dışı yön-

temlere başvurmaktan çekinmeyeceklerdir. Bugün işkence «demokratik» denilen emperyalist ülkelerden başlamak üzere emperyalistlerin ve uşaklarının iktidarda olduğu bütün ülkelerde olanca hızıyla devam ediyor.

İşkencelerin son bulması ancak sömürücü hakim sınıfların iktidarlarının yıkılmasıyla gerçekleşir. Demokratik Halk İktidarlarında ve sosyalist ülkelerde işkence yoktur.

İşkencelere karşı böyle bir tavır takınan devrimciler, işkencehanelerde de işkencecilere karşı aynı kararlı tavrı takınırlar. İşkencehanelerde devrimcileri ayakta tutan güç halka ve proletarya davasına bağlılık, devrime inançtır. İşkencehaneler kararsız unsurların döküldüğü; bir kısmının ise sınıf kinlerinin iyice bilendiği bir sınav yeridir.

Tarihte binlerce Marksist-Leninist bu sınavlardan başarıyla geçmiş, «Sır ver, Sır verme» Marksist-Leninist ilkesini uygulamışlardır. Hitler'ci faşistlere karşı Dimitrof; Çekoslavakya'lı komünist Julius Fuçik, Arnavutluk'lu, Çin'li, Vietnamlı... binlerce Marksist-Leninist bu sınavdan başarıyla çıkmış, onların işkence karşısında takındıkları örnek tavır tüm dünya Marksist-Leninistlerine direnç ve ilham kaynağı olmuştur.

Ülkemizde de devrimciler yıllardan beri faşizmin işkencehanelerinde direniyor, mücadele ediyorlar. Bir kısmı teslim oluyor, bir kısmı katledilerek ölümsüzleşiyor; sır verip sır vermiyorlar.

Ülkemizde işkenceler şimdi de bütün hızıyla sürmesine rağmen, işkencehanelerin, Kontr-gerilla ve MİT' çilerin aralıksız çalıştığı 12 Mart dönemi ayrı bir öneme sahiptir.

Halkımızın başına kara bir bulut gibi çöken 12 Mart faşizmi döneminde binlerce insan bu işkence tezgahlarından geçirildi.

Türkiye devrimci mücadelelerinin çeşitli sorunlarına ait olarak yayınladığımız ve yayınlayacak olduğumuz belgeler dizisinin üçüncü kitabı işte bu dönemden iki örneği içeriyor. Birisi işkence tezgahlarında faşizme teslimiyet; diğeri faşizme karşı uzlaşmaz bir mücadele belgesi.

Yayınevimizin Belgesel Yayınlar Dizisinin ilk kitabında «Aydınlık Dergisinin Devrimci Harekete Yönelttiği İftiralara Cevap» adlı bir broşürü yayınlanmıştı. Bu broşürde, söz konusu derginin İbrahim Kaypakkaya ve O'nun önderliğindeki Marksist-Leninist Hareket yönelttiği iftiralar ve karalamalar teşhir ediliyordu. Aynı broşürde PDA hareketinin lideri Doğu Perinçek'in komünist devrimcilere yönelen, suikast düzenlemeye kadar varan kişisel saldırılarından söz edilmekteydi. Yayınevimiz bu broşürün önsözünde yaptığı açıklamada, Türkiye devrimci hareketinin geçmişinde açıklanmadan kalmış belgelerin ortaya çıkartılmasını bir görev bildiğini belirtmiş; ve bu amaçla üçüncü belge olarak, İbrahim Kaypakkaya ve Doğu Perinçek'in polis ifadelerini yayınlayacağını belirtmişti.

Elimizde olmayan nedenlerle bu görevi yerine getirmekte oldukça gecikmiş bulunuyoruz. Fakat aradan geçen zaman konunun önemini azaltacağına daha da arttırmıştır. Bugün bu iki belgenin karşılaştırılması,

davranarak «Polis'te ve mahkemede devrimci tutum» ifadelerinin sanki bunlarla tek bir ilişkisi yokmuş gibi

Bunlar 1974 affıyla dışarı çıkar çıkmaz, Polisteki zamanda böyle hizmet etmişlerdi.

rumluluklarını tek tek açıklamış, Kontr-gerilla'ya o ci, demokrat ve Marksist-Leninistlerin her türlü solanmıştı. Bunlar verdikleri ifadelerde yüzlerce devrim-ler 12 Mart faşizmi tarafından birkaç gün içinde top-BERKTAY'lar ve çevresindeki iflah olmaz revizyonist-

Şimdiki TİKP'inde yöneticileri olan D. Perinçek, H.

muş oluyoruz.

la geçmişte giriştikleri işbirliğini de açığa kavuştur-Doğu Perinçek'lerin, Halil Berktay'ların Kontr-gerillay-

Biz bu kitapta yer alan belgeyi de yayınlayarak

ğini çok yakından izlemekte ve görmektedir.

gütü olduğunu gözlerden gizleme gayretine girdi-den ibaret göstererek, onun devletin faşist bir gizli ör-bir işbirliği içinde bulunduğunu; Kontr-gerilla'yı MHP'

Oysa bugün halkımız kimin Kontr-gerilla'yla sık

çalıştılar.

kicidir», «anlamlıdır» gibi sözlerle gözden düşürmeye nularda şüphe yayıcı yayınlarla sinsice ve «dikkat çe-arasında akrabalık kurdurarak karalamaya; bu ko-yürütülen bu mücadeleyi, Yayınevimizle Kontr-gerilla lar yer aldı. Bu karşı-devrimci şebeke kendilerine karşı ma kampanyası başlatacağı öğrenildi» şeklinde yazı-mizde önde gelen devrimcilere Kontr-gerillanın karala-mesinin hemen arkasından Aydınlık adlı gazetede «ülke-

Yayınevimizin bu belgeleri yayınlayacağını ilan et-

met edecektir.

aralanmasına; gerçeklerin daha kolay görülmesine hiz-karşı-devrimci modern revizyonist demagoji perdesinin

adı altında broşürler yayınlamış; büyük bir proletarya savaşçısı olan Dimitrof'un sözleriyle bu pişkin ve adi sahtekârlık belgesinin üzerini örtmeye çalışmışlardı. Fakat gerçeklerin üzerini örtmeye Doğu Perinçek'lerin de gücü yetmedi. İşte kendisine ait bu ibret belgesini yayınlıyor; «Poliste devrimci tutum»un nasıl olması gerektiğini değil, nasıl olmaması gerektiğini gösteren bu yüz karası ifadeyi bütün halkımızın değerlendirmesine sunuyoruz.

Aydınlık gazetesi ve onun bilinçli önderi Doğu Perinçek, bugün karşı-devrimci saflara geçmiş bulunmaktadırlar. Artık onlar komprador burjuvazi ve toprak ağalarının bir siyasi temsilcisidirler. Onlar «daha saldırgan ve daha tehlikeli» olarak gördükleri Rus sosyal-emperyalizmine karşı çıkma görünümü altında, ABD emperyalizminin özellikle de Batı Avrupa'daki emperyalist devletlerin, uşaklığını yapan komprador patron-ağa kesimlerinin sözcülüğünü yapıyorlar. «Aydınlık» çizgisi, tam bir uşak çizgisi; «üç dünya şeması» adı verilen karşı-devrimci teorinin yeminli takipçisidir. «Aydınlık» çizgisi, bir çok «devrimci» demagojisinin arkasına saklanarak, halkların halk demokrasisi ve bağımsızlık mücadelesini engellemeye çalışan, onlar üzerindeki kompradorların ve toprak ağalarının hakimiyetini meşru gösteren, emperyalistler (ve sosyal-emperyalistler) arasındaki hegemonya dalaşmasında ABD ve Batı Avrupa'daki emperyalist güçlerin propagandacılığını yapan, tam anlamıyla ajan bir çizgidir. Bu «devrimci» maskeli emperyalizmin, komprador kapitalizmin ve feodalizmin yeminli ajanları, ideolojileriyle, siyasi çizgileri ve uşak tavırlarıyla tam olarak teşhir edilmeli ve yerle bir edilmelidir.

İşte bu karşı-devrimin ajanları, bugün ellerindeki

bütün imkânları kullanarak devrim mücadelesine karşı sistemli bir saldırı yürütmektedirler. Bu saldırı, faşizmi meşru göstermekten, halkı CHP'nin kuyruğuna takmaya; ABD, Batı Alman, İngiliz vs. emperyalistlerini halkımızın dostu ve müttefiki göstermekten, kendilerini silahla savunan halkımızı ve devrimcileri polise ihbar etmeye kadar varan bir çeşitlilik göstermektedir.

Elinizdeki kitapta yayınladığımız ikinci belge, Doğu Perinçek'in 14 Haziran 1972'de poliste verdiği ifadedir. Bu ifade, karşı-devrime tam bir teslimiyetin belgesi niteliğindedir. Kendisine Marksist-Leninist diyen bu kişi, polis önünde tutarlı bir yurtsever gibi bile davranamamış; Türkiye halkının sosyal ve ulusal kurtuluşuna ne kadar bağlı ve inançlı olduğunu (!) o zamandan kanıtlamıştır. Doğu Perinçek, bildiği herşeyi anlatmış, tüm arkadaşlarını ele vermiş, bununla da yetinmiyerek diğer siyasetlerden unsurları, hatta halktan kişileri de sorumluluk derecelerine varıncaya kadar poliste söylemiştir.

Henüz halk saflarında olduğu o dönemlerde, Doğu Perinçek'de işkence görmüştür. 12 Mart döneminde tüm yurtseverler ve devrimciler gibi, o da karşı-devrimci şiddeti tatmıştır. Ama bir çok yurtseverin ve TİİKP davasından tutuklanan kendi arkadaşlarının bazılarının aksine, bu şiddet karşısında tam anlamıyla boyun eğmiş, çözülmüştür. **İhanet etmiştir.** Üstelik bir de bu kişi yoksul halkımıza önderlik(!) etme sevdasında olan, Marksist-Leninist olduğunu iddia eden bir kişidir! Bu kişi, halkımızın tek kurtuluş yolunun silahlı mücadele olduğunu sözde kabul eden; karşı-devrimin ancak şiddet yoluyla yenilebileceğini söyleyen bir kişidir!

Doğu Perinçek daha sonra mahkemeye çıktığında,

bu ifadesini reddediyor ve «MİT'te alınan ifadem, benden önce veya benimle aynı zamanda yakalanan arkadaşlara **işkence ile kabul ettirilen hususların bazılarının** gene işkence ile bana teyid ettirilmesi yoluyla ortaya çıkmıştır» (*) diyor. Yani çözülmesinin kısmi olduğu ve zaten polisin öğrendiği «hususların bazılarının» (yani hepsini de değil) kabul etme şeklinde olduğu iddiasında bulunuyor. Bu iddianın ne kadar utanmazca bir şey olduğu, A'dan Z'ye kadar herşeyin anlatıldığı ifadesi okunduğunda iyice anlaşılmaktadır. Doğu Perinçek'in bu pişkin ve sahtekâr tavrı daha sonraları; polisteki konuşmasının nedenini, diğer PDA'lı kişileri sınamak ve tecrübe kazandırtmak olarak açıklamasına kadar varmıştır.

Esasen bu tür «açıklama»lar sadece Doğu Perinçek gibi birisine ait bir özellik değildir. Bu tür açıklamalara sarılanlar her zaman devrime ihanet eden; revizyonistler, troçkistler olmuştur. Mesela Doğu Perinçek'in yaptığı gibi «açıklama»larla bu ihanetine «teorik» kılıflar bulmaya çalışanlara Arnavutluk Emek Partisi tarihinde de rastlanmaktadır. AEP tarihinde bu tür unsurlar için şöyle deniliyor:

«Öte yandan Zogo'nun, İtalyan saldırısına karşı bir direniş örgütlemeye ve hele komünistlerle işbirliği yapmaya hiç niyeti yoktu. Tahtını koruyabilmek için onlara taviz üstüne taviz vererek son dakikaya kadar İtalyan faşistleriyle anlaşmaya varabileceği umudunu taşıdı. Aynı zamanda komünistlere karşı şiddetli baskı tedbirleri aldı. Zogo'nun polisi, İşkodra komünist grubu üyelerinin çoğunu tespit ederek tutukladı. Grubun önderleri olan Zef Mala ve Niko Çoçi, soruşturma sırasında ve Ocak 1939'daki mahkemelerinde grubun faaliyetle ilgili bil-

(*) (a.b.ç.) «Sıkıyönetim Komutanlığı 3 No. lu Mahkeme Başkanlığına; Yazılı ifademdir», sf. 1, Doğu Perinçek.

gileri, kendi yoldaşlarının adlarını ve Korça Komünist grubu üyelerinden bazılarını ele verdiler. Rejimi zorla yıkmaya teşebbüs suçundan yetmiş beş kişi mahkemeye verildi. Onsekiz yaşındaki komünist Kemal Stafa da birçok yoldaşı gibi mahkemede yiğitçe bir tavır aldı. Stafa, inanmış bir komünist olduğunu ve yolundan dönmeyeceğini, ezilen işçi yığınlarını komünizmin kurtaracağını söyledi. Mahkeme 52 kişiye çeşitli cezalar verdi.

Bu, Arnavutluk Komünist hareketine indirilmiş ağır bir darbeydi. Sebebi, güvenlik tedbirlerinin yetersiz oluşu ve polisteve mahkemede yoldaşlarını ele vermeyi vahim bir hata olarak görmeyen İşkodra Komünist Grubu önderlerinin ihanetiydi. Onlar ise bunu, işkence altında yoldaşların kararlılığını sınamak için yaptıklarını ileri sürdüler (Arnavutluk Emek Partisi Tarihi, Cilt: 1, Bora Yay. Sf: 64-65).

Bir devrimcinin ve özellikle de komünist bir devrimcinin, en önemli devrim sınavlarından birisi de polisteki tutumudur. Çünkü polis, devrimcinin yıkmayı amaçladığı diktatörlüğün yoğunlaşmış somut bir ifadesi olarak karşısındadır. Üstelik her türlü taktik avantaja da sahiptir. Polisteki sınıf mücadelesinde devrimcinin elindeki tek silah ideolojik sağlamlıktır; yani devrime olan bağlılık ve inançtır. Devrimcinin elinde bundan başka silah yoktur. Fakat bu silah, karşı-devrimin falakasının, elektrik şoklarının, psikolojik işkencelerinin üstesinden gelecek derecede güçlü ve yegane silahtır. Yeterki kullanılsın. Bu silahın güçlülüğü, Uluslararası proletaryanın emperyalizme ve onun uşaklarına karşı verdiği sınıf mücadelesinde binlerce defa sınanmış ve ispatlanmıştır. Bu silaha sahip olmayan birinin devrimciliği, rahatına düşkün, inançsız kişilerin salon gevezelikleriyle ve mevki hırslarıyla sınırlanmış bir «devrimci»liktir. Ve hele bu kişi Marksist-Leninist olduğunu ileri süren bir kişiyse, poliste halktan sıradan sempatizan kişilerin adlarını sayıp dökmeye kadar varan bir çözülme, devrime ihanetten başka bir anlam taşımaz. Doğu Pe-

rinçek işte böyle bir kişidir. O, devrime ne kadar bağlı ve inançlı (!) olduğunu 1972'de ispatlamıştır. Doğu Perinçek'in 1972'de başlayan karşı-devrime teslimiyet çizgisi bugün karşı-devrimin ajanlığını üstlenme olarak sistemleşmiştir. O gün karşı-devrimci şiddet karşısında arkadaşlarını ve diğer devrimcileri, yurtseverleri ele veren Doğu Perinçek, bugün gönüllü olarak Aydınlık gazetesinin sayfalarında ihbarcılık yapmakta, devrimcileri adlarıyla sanlarıya polise bildirmektedir. Sonuç olarak, Türkiye'de «üç dünya» modern revizyonizminin önderliğini yapan bu kişi, yüzüne Marksizm-Leninizm maskesi takmış bir ajan, gerçek bir halk düşmanıdır. «Üç Dünya Teorisi» gibi karşı-devrimci bir ideolojinin ülkemizdeki önderliğine, Doğu Perinçek gibi satılmış bir kişiden başkası yakışmaz!

Yayınladığımız diğer belge ise ülkemizde bütün Marksist-Leninistlerin, devrimcilerin, yurtseverlerin poliste ve işkence tezgahlarında örnek olarak benimsediği İbrahim Kaypakkaya'nın polisteki tutumunu yansıtmaktadır. Bu belge başında Fehmi Altınbilek, Yaşar Değerli gibi azılı faşistlerin bulunduğu işkence timlerine karşı aylarca işkence altında tutularak katledilen halkımızın büyük Marksist-Leninist önderi İbrahim Kaypakkaya'ya aittir.

Bugün onun ser verip sır vermeyişi, halkımızın yaktığı ağıtlarda; bütün devrimcilerin dillerinde ve yüreğindedir.

Onun «esasen biz komünistler» diye başlayan işkencecilerin yüzüne haykırılmış olan sözleri bugün bütün devrimcilerin işkencehanelerde, işkencecilere karşı mücadelede dillerinde dolaşan, bilinçlere kazınmış komünist bir şiar haline gelmiştir.

Bugün ülkemizde komünist kararlılığın biricik

sembolü olan İbrahim Kaypakkaya bütün Marksist-Leninistlerin ve halkımızın önderi olarak yaşamaktadır.

Şimdi bu broşürde yer verdiğimiz bu belgeyi -Türkiye'nin çeşitli milliyetlerinden halkının komünist önderi İbrahim Kaypakkaya'nın polisteki ifadesini- birincisiyle karşılaştıralım. Aradaki fark sözle ifade etmeye gerek olmayacak derecede açıktır. Birinci ifade ne kadar karşı-devrime teslimiyeti belgeliyorsa, ikinci ifade de de o kadar karşı-devrimi yerle bir etmeyi, işkence karşısında Marksist-Leninist ideolojinin zaferini belgeliyor. İbrahim Kaypakkaya yaralı olarak ele geçtiği Ocak 1973 sonundan Mayıs'ın 18'ine kadar MİT'in Diyarbakır'daki işkencehanesinde her türlü şiddete Marksist-Leninist ideolojiyle karşı koymuş; yoldaşlarını bir yana bırakalım, halktan tek bir kişiyi bile ele vermemiş; kendisini poliste ele veren Doğu Perinçek'i bile korumuştur. O'nun polisteki komünist tutumu, işkence sonucu kendisini tanıdığını itiraf eden yoksul köylülere örnek olmuş, direnme güçlerini arttırmış ve bu köylüler her türlü işkenceye rağmen evvelki iddiaların reddetmişlerdir. Faşist cellatlar nihayet, davranışlar karşısında bir hamam böceği gibi ezildikleri bu komünist önderi 18 Mayıs 1973'te katletmekten başka bir çıkar yol bulamamışlardır. Ama onun işkencehanelerde verdiği sınıf mücadelesi bayraklaşmış; tüm devrimcilere ve Marksist-Leninistlere örnek olmuştur. Bugün karşı-devrimin eline düşen her komünist devrimci, İbrahim Kaypakkaya'nın «ser verip sır vermeme» örneğini hatırda tutarak güç bulmakta, Marksist-Leninist ideolojinin kaba güce karşı zaferini perçinlemektedir.

Şurası muhakkak ki, O'nun gösterdiği devrim davasına böylesine bir inanç ve bağlılık, proletaryanın

ideolojik-siyasi ve örgütsel çizgisinden kaynaklanmaktadır. Ancak böyle bir çizginin önderi, ideolojik olarak böylesine güçlü silahlanmış olabilir. İbrahim Kaypakkaya'nın tutumu, Marksist-Leninist bilincin pratikte uygulanmasından başka bir şey değildir.

Bugün yeniden oportünistlerin hepsinin boy hedefi haline gelmiş olan İbrahim Kaypakkaya'nın polisteki bu tavrının temeli işte budur. İbrahim Kaypakkaya'nın, Onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist harekete yönelik her türlü saldırı bu temele yönelmektedir.

Şimdiye kadar TİKP karşı devrimcileri milli burjuva bir siyaset izledikleri dönem de dahil olmak üzere hiç bir zaman İbrahim Kaypakkaya'nın bu sarsılmaz proleter devrimci tutumundan tek kelimeyle bahsetmediler. Bunlar hazırladıkları komployla öldüremedikleri İbrahim Kaypakkaya'yı komprador patron-ağa devletinin öldürmesinden büyük bir memnunluk duydular.

Bunların tavırlarındaki tek «olumlu» nokta İbrahim Kaypakkaya'ya karşı; Marksizm-Leninizme olan bütün kinleriyle açıkça saldırmaktan bir an geri durmamalarıdır. Onlar İbrahim Kaypakaya'ya açıkça saldırı yöntemini benimsemişlerdir.

Bu konuda İbrahim Kaypakkaya'ya esas saldırı «İbrahim Yoldaş» sözlerinin ardına gizlenmiş olan Halkın Yolu, Halkın Kurtuluşu ve Halkın Birliği oportünistlerinden gelmiştir. Bunlar bu tür paravan sözler ardında «İbrahim Kaypakkaya'nın yiğitlik» ve «kararlılık»; «ser verip sır vermeme» tutumunun özünü bütün güçleriyle boşaltmaya çalıştılar. Halkın Yolu oportünistleri, onun önderi ve kurucusu olduğu TKP (M-L)'i değerlendirirken sayfalar dolusu «İK'nın başeğmezliği»nden dem vurmuşlardı. Bunlar yaptıkları «değerlendir-

me»yi ideolojik-politik temelden kaydırabilmek için, yazılarının önemli bir bölümünü bu tür alkışçı sözlerle geçiştirmeye çalışmışlardı. İlk başlarda Halkın Kurtuluşu oportünistlerinin tutumu da bu temelde idi. Fakat şimdi, İbrahim Kaypakkaya'nın önderliğinde şekillenen Marksist-Leninist Hareketin ideolojik-siyasi çizgisine olan düşmanlıklarını gizlemek için başvurdukları bu maskelerini kaldırıp bir kenara attılar. Bunlar İbrahim Kaypakkaya'ya saldırılmadan Marksizm-Leninizme karşı saldırılamayacağını açıkça ortaya koydular.

Halkın Kurtuluşu oportünistleri, İbrahim Kaypakkaya'ya saldırırken onun önderliğinde kurulan TKP (M-L)'den bahsetmemekle ülkemizde Parti gerçeğini gizleyebileceklerini sanacak kadar ne yapacaklarını şaşırmış durumdadırlar. İbrahim Kaypakkaya'nın savunduğu Marksizm-Leninizme saldıran muhalifler böylesine gülünç duruma düşmekten kurtulamamaktadırlar.

Halkın Birliği oportünistleri de İbrahim Kaypakkaya'ya saldırıda diğer oportünistlere yol göstermiş, onlara önderlik etmiştir. Bunlar İ. Kaypakkaya'nın savunduğu Marksist-Leninist çizgiyi reddetme temelinde kendilerini var etmişler; şimdi bulundukları sağ oportünist mevziye onun önderlik ettiği Marksist-Leninist Hareketin görüşlerine karşı çıkarak geçmişlerdir.

Halkın Birliği oportünistleri ilk baştan beri bir yandan İ. Kaypakkaya'nın savunduğu görüşleri reddetmiş; diğer yandan da ona sahip çıkmaya çalışarak her hangi bir şeye sahip çıkmanın temelinde yatan ideolojik-siyasi çizgiyi gözlerden gizlemeye çalışmışlardır.

İbrahim Kaypakkaya'ya bütün bu yaklaşımların sinsi burjuva özü, «Neden bir başkası değilde İbrahim

Kaypakkaya bu tutumu benimsemiştir?» sorusunun özünü gizlemekte; onun sır vermeme ilkesini ideolojik-siyasi temelden koparmakla; bu tutumun proletaryanın Marksist-Leninist çizgisine kararlı bir bağlılığın, derin ideolojik-siyasi kökleri olduğu gerçeğini gözlerden gizlemektir.

Fakat bütün bu çabalar İbrahim Kaypakkaya'nın Marksist-Leninist kişiliğine tek bir gölge düşürememiştir. Ona, Onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist Hareketin görüşlerin karşı 1976 yıllarında «kendimizi aşıyoruz» demagojisi ile bayrak açıp savaşanlar bugün yeniden tekkelerini kurtarabilmek umuduyla İbrahim Kaypakkaya'nın isminin ardına dönmek zorunda kalmışlardır.

İbrahim Kaypakkaya'yı, Onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist Hareketin görüşlerini «maceracı» «revizyonizmi aşamamış görüşler» olarak niteleyen THKO'cular TİİKP'e karşı post kavgalarında O'nun görüşlerini alıp eleştiri döşenmek zorunda kalmışlardır.

Bütün bunlar, yaşadığımız pratikte İ. Kaypakkaya'nın önderliğinde ortaya koyulan fikirlerin sınıf mücadelesi tarafından nasıl tek tek doğrulandığını; bu görüşlere karşı bayrak açan revizyonist unsurların bile sonunda tekkelerini kurtarmak için yeniden bu görüşlere sözde dönme tutumuna girdiklerini göstermektedir.

İşte okuyucu, birbiriyle taban tabana zıt bu iki ideolojik-siyasi çizginin önderlerinin polisteki yine taban tabana zıt ifadelerini bu gözle dikkatle incelemeli ve gerekli dersleri çıkarmalı; bu dersler ışığında, durduğu safları yeniden gözden geçirmelidir.

Okuyucu bununla da yetinmemeli, bu broşürü ideolojik-siyasi mücadeleye ek bir silah olarak kullanmalı-

dır: Birincisini, Doğu Perinçek'in önderliğini yaptığı karşı-devrimci Aydınlık çizgisinin ihanetçi çizgi ve pratiğini teşhir etmek için; İkincisini, İbrahim Kaypakkaya'ya ve Onun önderliğini yaptığı Marksist-Leninist ideolojik-siyasi-örgütsel çizgiye yönelen küçükburjuva saldırıları boşa çıkartmak için.

LE-YA YAYINEVİ

İBRAHİM KAYPAKKAYA HAKKINDA BASINDA ÇIKAN YAZILAR

EMEKÇİ DERGİSİ; Şubat 1975/Sayı 4

«...Babâli basını şimdiye kadar, Sıkıyönetim icraatı konusunda genellikle faşist yetkililerin isteğine uygun biçimde yayın yaptı. Gazetelerde, sıkıyönetim mahkemeleri önünde günah çıkartanların, pişmanlık beyanında bulunanların ifadelerini okuduk. Bunlar devrimci hareketin verdiği firedir. Ama sağlam maldan pek söz edilmedi. Oysa koşullar ne olursa olsun işkence karşısında, ölüm karşısında direnenlerdir, devrimci onuruna gölge düşürmemeyi bilenlerdir hareketin hakiki temsilcileri. Bu direnişin öyküsünü anlatmak da devrimci bir görevdir. Devrimci İbrahim Kaypakkaya'nın öyküsü işte bu fasıla girer. Kaypakkaya, koşullar ne olursa olsun devrimci onuruna gölge düşürmemeyi bilenlerdendi» (sf: 40-41).

***

«Yaşar DEĞERLİ'nin başında bulunduğu işkence ekibi, İbrahim KAYPAKKAYA'yı konuşturmak için büyük bir gayret sarfettiler. İbrahim işkencecilere ve işkencelere karşı, eşsiz bir inanç ve irade, büyük bir dayanıklı ve sabır gücüyle direndi. İşkenceciler, bir

yandan O'nun vücuduna en ağır maddi işkenceleri uygularken, diğer yandan da O'nu manevi bakımdan yıkmak için bütün metotlarını uyguladılar. KAYPAKKAYA, Şubat başından Mayıs ayının ortalarına kadar, MİT hücrelerinde elleri ve ayakları zincirlere vurulmuş bir halde işkencecilere karşı dişe diş bir mücadele verdi. MİT'in doğudaki kilit noktalarını tutan birçok yüksek rütbeli subay, bu çelik iradeli devrimciyi görmek için işkence odalarına kadar geldi; hücrelerde ve MİT sorgulama merkezinde görev yapan birçok er ve subay, diğer hücrelerde bulunan devrimcilere gizlice saygı ve hayretlerini belirttiler. İbrahim KAYPAKKAYA'nın gösterdiği bu büyük direnç ve cesaret, Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri cezaevinde bulunan, siyasi veya başka nedenlerle tutuklanmış olsun, bütün tutuklular arasında derin bir saygı ve heyecan uyandırdı. Cezaevinde, MİT karargâhında, Sıkıyönetim askeri ve adlî makamlarında bulunanlar arasında, erinden subayına, savcısından hakimlere ve tutuklulardan avukatlara kadar, O'nun işkencecilere meydan okuyan tutumunu duymayan ve öğrenmeyen kalmadı. (sf. 46)

***

«Tunceli ve Diyarbakır mahalli devrimcilerinden ve köylülerinden İbrahim'le yüzleştirilen 16 kişi, cezaevinde karşılaştıkları tutuklulara, İbrahim KAYPAKKAYA'nın, başında askerî savcı Yaşar DEĞERLİ'nin bulunduğu işkence ekibi ile nasıl çekiştiğini, savcıyı nasıl suçladığını ve onlara siyasi cepheden nasıl saldırdığını, Yaşar DEĞERLİ'nin başında bulunduğu işkence ekibine karşı kendisini nasıl savunduğunu, savcıyla olan sert tartışmalarını ve işkence altında nasıl bitkin ve korkunç bir hale getirilmiş olduğunu, saygı ve hayretle ve büyük bir heyecanla anlattılar.» (sf. 47)

«9 Ekim 1974 tarihinde İstanbul Sıkıyönetim 2 Numaralı Mahkemesinde, İbrahim KAYPAKKAYA'nın arkadaşlarının yargılandığı TKP (M-L) - TİKKO-TMLGB Davasının duruşması başladı. Davanın savcılığını Yaşar DEĞERLİ üstlenmişti. Duruşma açılır açılmaz dava sanıkları, iddianamede davanın bir numaralı sanığı olarak gösterilen İbrahim KAYPAKKAYA'nın ne olduğu hakkında açıklama yapılmasını talep eden bir dilekçe vermek istediler; çünkü İbrahim KAYPAKKAYA'nın ölümü hakkında hiçbir yerde hiçbir resmî açıklama yapılmamıştı ve iddianamede de sadece, «halen müteveffa» deniyordu. Mahkeme dilekçeyi okutmadı ve bir açıklama da yapılmadı. Bu davanın 6 Kasım 1974 günkü duruşmasında, dava sanıkları mahkemeye bu konuda, ortaklaşa hazırladıkları aşağıdaki dilekçeyi verdiler:

1. ORDU KOMUTANLIĞI 2. NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

SELİMİYE

6. Kasım. 1974

ARKADAŞIMIZ İBRAHİM KAYPAKKAYA'NI ÖLÜMÜ İLE İLGİLİ AÇIKLAMADIR.

Görülmekte olan bu davanın 1 no'lu sanığı olan yoldaşımız İbrahim KAYPAKKAYA, heyetinizin ve iddia makamının da bildiği gibi ölüdür. İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın ölüm sebebi ile ilgili olarak bugüne kadar ne basında ne radyoda kamuoyuna, ne de onun mücadele arkadaşları ve kader ortakları olan bizlere, —mesele bazı parlamento üyeleri tarafından soru ö-

nergeleri ve basın yoluyla hükümete ve ilgili makamlara sunulduğu halde— hiçbir resmî açıklama yapılmamıştır. Ancak, şu anda bu davanın savcılık görevini yapan kişi, ikinci kere savcılık sorgusuna çağırdığı bazı arkadaşlara, birbirini tutmayan beyanları ile ve iddianamenin bazı bölümlerinde bir iki cümle ile, İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın tutuklu iken intihar ettiğini belirtmiştir. Ne var ki, gerek Diyarbakır'da bu davanın savcılık makamını işgal eden kişi tarafından MİT'te sorguya çekilen ve bir kısmı halen burada sanık olan kişilerin cezaevinde ve MİT'te karşılaştıkları olaylar, gerek savcı Yaşar DEĞERLİ'nin İstanbul'da ikinci kere sorguya çektiği arkadaşlarla aralarında geçen konuşmalar ve gerekse iddia makamını işgal eden bu kişinin görevi sırasında hakim sınıflara en büyük sadakatını gösteren aşırı gayretkeşlikleri, İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın:

I — Kendisinin intihar etmediğini, öldürüldüğünü

II — Öldürme olayının askeri savcı Yaşar DEĞERLİ'nin başında bulunduğu bir ekip tarafından önce işkence edilerek sonra da kurşunlanarak yerine getirildiğini ortaya çıkarmıştır.

Kanaatımızca bu durum esasen bütün bu makamlarca da bilinmektedir. Çünkü bu davanın başında ve müteakip duruşmalarda ne zaman İbrahim KAYPAKKAYA'ye onun ölüm lafı geçtiyse, heyetimiz olsun, askeri savcı olsun bu meseleyi geliştirmeye ve örtbas etmeye çok büyük ve özel bir gayret gösterdiler ve göstermektedirler. Bu meseleyi örtbas etme gayretleri yalnız bu mahkemeninki ile kalmadı ve kalmıyor; bu konuda önce ilgili makamlara sonra da ondan bir sonuç alamamamız üzerine bu mahkemeye yazdığımız dilekçelere ve hatta kurunun yanında yaşın da yanması misali mahkeme ile

ilgili diğer başka dilekçelerimize, kalmakta olduğumuz cezaevi idarelerince elkonuldu. Bu durumu geçen duruşmaların birinde heyetinize de bildirmiştik. Halen de, malum cezaevi yöneticilerince alıkonan bu dilekçelerimiz verilmiş değildir ve verilmesi için yaptığımız yazılı ve sözlü müracaatlar da cevapsız bırakılmaktadır. Bütün bu durumlar ve davranışlar tesadüfi değildir. Muhatap olduğumuz bütün makamların bu konudaki sözbirliği etmişçesine ortak davranışları belirli bir amacın ve gayretin, deşildiği zaman altından Çapanoğlu çıkacak bir olayı elbirliğiyle örtbas etmek gayretinin ürünüdür.

Biz burada, devam eden bu örtbas etme gayretlerini bir yana bırakarak, İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın intihar etmediğini ve başında iddia makamını işgal eden kişinin bulunduğu bir ekip tarafından kurşunlanarak öldürüldüğünü kanıtlayan deliller üzerinde durmak istiyoruz.

I — İbrahim KAYPAKKAYA yoldaş 24 Ocak 1973'de Tunceli'de yaralı olarak yakalandıktan sonra Diyarbakır askerî hastahanesine getirilmişti. 21 Nisan 1973 tarihinde de hastahaneden alınarak Diyarbakır Askerî Cezaevinin yanında ayrı bir binadaki üç no'lu hücreye konulmuştur. İbrahim KAYPAKKAYA bu hücrelerde iken, yanındaki hücrelerde gözaltında bulunan Nuri YAMAN, Celal BOZATLI, Mehmet ALTINBAŞ ve Hasan ZENGİN tarafından görülmüştür. Bunlardan ayrı olarak İbrahim yine, hücrelere bitişik durumdaki gözaltı koğuşunda bulunan ve aynı davadan olup çoğunluğu şu anda burada olan arkadaşlar tarafından da üç no'lu hücrede iken çeşitli defalar görülmüş, hatta bu arkadaşlar bir subayın denetiminde İbrahim'le birkaç defada görüştürülmüşlerdir. İbrahim KAYPAKKAYA 16

Mayıs 1973 tarihine kadar bu hücrede kalmış, aynı gün saat onda hücresinden alınarak götürülmüş ve durum yukarda adı geçen hücre arkadaşları tarafından yandaki gözaltı koğuşunda bulunanlarca görülmüştür. Bu gidişten üç gün sonra, askerî savcılıkta görevli erler arasında İbrahim KAYPAKKAYA'nın öldüğü söylentisi yayılmış ve bu söylenti cezaaevindeki tutukluların kulağına kadar gelmiştir. Bunun üzerine tutuklular, cezaevi müdürlüğünde görevli subaylara, dolaşan ölüm haberinin doğru olup olmadığı, İbrahim KAYPAKKAYA'nın nerede olduğunu sormuşlar, onlar da İbrahim KAYPAKKAYA'nın 16 Mayıs 1973 tarihinde komutanlıkça «sorgu» için istendiğini ve «sorgu» için gidişten iki gün sonra da hiç bir gerekçe gösterilmeden İbrahim KAYPAKKAYA'nın cezaevi müdürlüğündeki kaydının silinmesini bildiren bir telefon emri aldıklarını, bu konuda bundan başka birşey bilmediklerini söylemişlerdir.

İbrahim'in hastahaneden alınıp, Diyarbakır Sıkı yönetim Cezaevi Müdürlüğü sorumluluğunda bulunan hücreler bölümünün üç no'lu hücresinde 21 Nisan 1973 tarihinden 16 Mayıs 1973 tarihine kadar bekletilmesinden ve 16 Mayıs 1973 günü bilinmeyen bir yere götürülmesinden iki gün sonra, askerî savcılığa vermek üzere götürülen çeşitli suçtan gözaltında ve tutuklu bulunan kimselere askerî savcılıkta görevli erler, İbrahim KAYPAKKAYA'yı askerî savcılık binasının üst katında vücudunun kurşun yaralarıyla delik deşik bir durumda ve ölü olarak gördüklerini söylemişlerdir. Bunun üzerine Diyarbakır Sıkıyönetim Cezaevinde bulunan tutuklulardan otuzaltısı, bu durumun doğru olup olmadığını öğrenmek, doğru ise bu ölüm olayı hakkında koğuşturma yapılmasını istemek ve İbrahim KAYPAKKAYA'nın öldürüldüğü haberinin, savcılık, MİT (ki aslında bu ikisini ayırdetmek yanlıştır) ve cezaevinde görevli olan-

lar arasında ayyuka çıkmasına rağmen hiçbir resmî açıklama yapılmamasının nedenini öğrenmek amacıyla aşağıda metnini sunacağımız ortak dilekçeyi yazıp imzalayarak Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı'na vermişlerdir. Diyarbakır Sıkıyönetim Askerî Cezaevinde «29 Mayıs 1973» tarihine ve «1900-73/84» kayıt numarasına kayıtlı bu dilekçe aynen şöyledir:

Diyarbakır - Siirt İlleri Sıkıyönetim Komutanlığı'na
Diyarbakır

1) Tutuklu İbrahim KAYPAKKAYA'nın 16.5.1973 tarihinde hücresinden alınarak MİT'e götürüldüğü ve MİT'te yapılan işkencelerle öldürüldüğü.

2) Bu cinayet hadisesini Türkiye ve dünya kamuoyuna uyandırıcı tepkiden çekinilerek intihar süsü verilmek istendiği.

3) Bu cinayete ne kadar intihar süsü verilmek istenirse istensin bunun hiçbir zaman inandırıcı olmayacağı.

4) Zira

a) İbrahim KAYPAKKAYA'nın yaralı olarak yakalandıktan sonra hastahanede yaralı haliyle prangaya vurulduğu ve devamlı olarak kontrol altında bulundurulduğu, hastahaneden sonra da hücreye konulduğu, demir aksamlı hiçbir aletin, kemer ve ip kabilinden hiçbir şeyin yanında bulundurulmadığı ve tedbir mahiyetinde olarak aynı binada ve birkaç metre ötedeki tuvalete dahi götürülmediği ve hücresinde tuvalet ihtiyacını giderdiği.

b) Ayrıca İbrahim KAYPAKKAYA'nın 15.5.1973 tarihinde hücresinden alınarak bir daha geri getirilmediği.

c) Zaten intihar süsü vermekte güçlük çeken faillerin 19.5.1973 tarihinde işlenen bu cinayeti yetkili mercilere duyurmaması ve kamuoyuna gerekli açıklamanın yapılmamasının, bu cinayetin en büyük kanıtı olduğu.

5) Bu hadiseden de anlaşılacağı gibi Diyarbakır-Siirt ileri sıkıyönetim tutukevindeki tutukluların Anayasa ve kanunlara aykırı olarak alınıp MĞT'e götürüldüğü, dövüldüğü ve öldürüldüğü ve bizim tutuklu olarak hayatlarımızın garanti altında bulundurulmadığı. Bunun kanunlara aykırı olduğu.

Bizler insanlık haysiyetine yaraşmayan bu hunharca davranışı kınar ve birer vatandaş olarak Anayasa, kanunlar ve İnsan Hakları Beyannamesi'ni ihlal ederek işlenen bu suçu, gerekli soruşturmanın yapılıp faillerinin gerekli cezalara çarpıtılması için ihbar ediyoruz.

28.5.1973

Tutukevi kayıt no : 1900-73/84

Tarih : 29.5.1973

II — Yukarıda metnini verdiğimiz bu dilekçeye hiçbir cevap verilmemiş ve bir açıklama yapılmamıştır. Bu dilekçeden bir süre sonra, olayın ağır bir siyasî cinayet olması nedeniyle bütün ilgili makamlarca duyulması ve hatta siyasî parti yöneticilerinin ve parlamenterlerin kulaklarına gelmesi sonucu CHP Genel Sekreter yardımcısı Ferda Güley Bolu'da, «İbrahim KAYPAKKAYA'nın işkenceyle öldürüldüğü»nden bahsetmiş, İstanbul eski bağımsız milletvekili M. Ali Aybar aynı günlerde Başbakana bu konuda ayrıntılı bir soru önergesi vermiş, açıklama yapılmasını istemiş ve bu haberler basında yeral-

mıştır. Bütün bunlara rağmen küçüğünden en sorumlusuna ve büyüğüne kadar hiçbir ilgili makam bu konuda tek kelime açıklama yapmamış, tam tersine bu konu örtbas edilmeye, geçiştirilmeye çalışılmıştır. Bu konunun çeşitli şekillerde üstüne üstüne gidilmesine rağmen bu konuda ısrarlı suskunluğun anlamı çok açıktır. Açıklama yapması gerekenler, devlet mekanizmasının yönetiminde ve her türlü dizginleri ellerinde bulunduran kimselerdir. Bu makamların bu cinayet olayını tevile kaçarak, intihar süsü vererek bile olsa açıklamamaları, açıklayamamaları ve bu konuda ısrarla susmaları, açıkça suçun ikrarıdır. Basının, radyonun ve kamuoyuna yönelik her türlü haber araçlarının, olaya intihar süsü verecek her türlü imkânın ellerinde olmasına rağmen bu makamların ısrarlı suskunlukları neyin ifadesidir? En küçük adi zabıta olaylarını bile binbir sahtekârlıkla ve düzenbazlıkla «anarşistler»in marifeti olarak günlerce kamuoyuna reklam edenler bu olay karşısında niçin susmaktadırlar?

III — Bu cinayet olayının diğer bir delili şudur: 16 Mayıs 1973 günü İbrahim KAYPAKKAYA hücresinden sorguya götürülmeden bir saat kadar önce, yandaki gözaltı koğuşunda adi bir suçtan dolayı tutulmakta olan Cemil OKTAY askerî savcılığa götürülmüştür; Cemil OKTAY, askerî savcılıkta, İbrahim KAYPAKKAYA'yı birtakım sivil şahıslar tarafından gözleri bağlı olarak askerî savacılık binasından çıkarılıp sivil bir otomobile bindirilirken görmüş ve bu durumu, gözaltı koğuşuna döndüğünde şimdi bu davada tutuklu olarak yargılanan Hasan İLTER ve Seyithan DOKAY'a söylemiştir. Savcılıkta sonradan çıkan söylentiye göre de İbrahim KAYPAKKAYA götürüldüğü bu yerden kurşunlanarak getirilmiştir.

IV — 1973 Nisan'ının ilk haftasında İbrahim da-

ha iyileşmeden ve hastahanedeyken, şimdi bu davada tutuklu olarak yargılanan Hasan İLTER ile yüzleştirilmek üzere askerî savcılığa getirilmiş, Hasan İLTER İbrahimle yüzleştirilmek için savcılık odasına alındığında savcı Yaşar DEĞERLİ ile İbrahim KAYPAKKAYA arasında geçen şu konuşmaya şahit olmuştur:

İ. KAYPAKKAYA: «Hakkımızdaki bu ifadeleri arkadaşlara işkence ile imzalatıyorsunuz.»

Y. DEĞERLİ: «Tabi sizin gizli dünyanızı ortaya çıkaracak başka yol yok.»

İ. KAYPAKKAYA: «Arkadaşlara bu ifadeleri, beni idam ettirmek için zorla imzalattırıyorsunuz.»

Y. DEĞERLİ: «Çok yakın bir zamanda sana gereken cazayı kendi elimizle vereceğiz.»

Bu konuşmalar neyi açıklamaktadır? Bu konuşmalar üzerinde yorum yapmaya gerek var mıdır bilmiyorum? Bu konuşmalardan çıkan anlam açıktır ve bu konuşmalardan sonra meydana gelen katletme olayının baş sorumlusu da ortadadır. İbrahim'in intihar ettiği yalanını düzen ve yukardaki cümlelerin sahibi olan kişi ve bu konuşmayı okuyup duyan herkes de bilir ki, «kendisinin idam ettirilmesi için zorla ifadeler düzdürüldüğünden» bahseden, ölmemek için aylarca hastahanede ve hücrelerde her türlü baskı, işkence ve provakasyona karşı direnen bir kişi nasıl olur da yukarıdaki konuşmadan hemen sonra fikir değiştirip intihar eder? Üstelik bu kişi bir komünisttir ve intihar etmenin bir komünist için korkaklık ve proletarya davasına ihanet olduğunu söyleyen bir kişidir... Bu yalanlar ve sahtekârlık senaryoları çok acemice ve suçluluk telaşı içinde düzülmüştür.

V — 9 Temmuz 1973'te Selimiye'ye tekrar savcılık sorgusuna götürülen bu dava sanıklarından Yalçın BÜYÜKDAĞLI ile savcı Yaşar DEĞERLİ arasında geçen şu konuşma bile, bu konuşmayı okuyan veya duyan akıl mantık sahibi herkese hiçbir dedektiflik bilgisini gerektirmeyecek kadar açık bir biçimde «suçlunun kim?» olduğunu anlatmaktadır. Konuşma şöyle geçmiştir.

Y. BÜYÜKDAĞLI: «İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın öldüğü doğru mu?»

Y. DEĞERLİ: «İbrahim kendisi intihar etti biz öldürmedik. İntihar ettiği zaman da ben İstanbul'dayım, telgrafla haber aldım.»

Arkadaşın sorusuna ve savcı Yaşar DEĞERLİ'nin cevabı iki noktada dikkatinizi çekerim: Birincisi, arkadaş, İbrahim'in ölüp ölmediğini sormaktadır; savcı ise cevap olarak doğrudan doğruya «kendilerinin öldürmediğini, intihar ettiğini» söylemektedir. Bir kere, Yalçın BÜYÜKDAĞLI, ölümün nasıl olduğunu ve kimin öldürdüğünü sormamıştır. Sorduğu ölüm haberinin doğru olup olmadığıdır. Savcı Yaşar DEĞERLİ'nin, sorulmadığı halde İbrahim'i kendilerinin öldürmediğini, intihar ettiğini söylemesi suçluluk telaşının ve psikolojisinin söylettiği sözlerdir. İkincisi, suçluluk psikolojisinin verdiği dürtü ile Şecaat arzederken sirkatini söyleyen savcının bu konuşmada suçluluğunu gizlemek için başvurduğu bir yalandır. Çünkü savcı Yaşar DEĞERLİ bu konuşmada Ibrahim'in öldürüldüğü tarihte İstanbul'da olduğunu söylemiştir. Oysa savcı Yaşar DEĞERLİ İstanbul'a 1973 Haziran'ının ilk haftasında gelmiş olup, İbrahim ise 16-18 Mayıs tarihleri arasında, yani savcı Yaşar DEĞERLİ Diyarbakır'da iken öldürülmüştür. Savcı Yaşar DEĞERLİ'nin böyle bir yalana başvur- b[illegible] İbr[illegible]n KAYPAKKAYA'nın Yaşar

DEİERLİ'nin başında olduğu bir cinayet şebekesi tarafından öldürüldüğünü açıklar.

VI — Ankara Sıkıyönetim'deki başka bir davası nedeni ile 1973 Mayıs ayı içerisinde Ankara Sıkıyönetim 3 no'lu cezaevinde bulunan Aslan KILIÇ'la, Diyarbakır'dan getirilen THKO sanıklarından Mustafa KARADAĞ arasında cezaevinde şu konuşma geçmiştir:

M. KARADAĞ: «Haberin var mı, İbrahim'i Diyarbakır'da öldürdüler.»

A. KILIÇ: «Haberim yok ama sen kesin olarak biliyor musun?»

M. KARADAĞ: «Ben de İbrahim'i ve ölüsünü görmedim. Haberi Diyarbakır askerî savcılığı ve erlerden duydum.. Ayrıca MİT'te beni sorguya çeken ismini bilmediğim saçları dökük ve yüzbaşı rütbesinde bir hakim subay sorguya başlarken «daha geçen hafta burada konuşmayan birini gömdük. Aynı yolu tutarsan senin de akıbetinin bu olacağından şüphe etmemen için bu şahsın adını da sana söyleyeyim: Bu kişi İbrahim KAYPAKKAYA'dır ve tanırsın da. Şimdi adam gibi konuş» dedi.

Bu konuşmada sözü edilen MİT görevlisi yüzbaşı rütbesindeki saçları dökük Hakim-subay Savcı Yaşar DEĞERLİ'dir. Nitekim Aslan KILIÇ arkadaş Ankara dönüşü, 1973 Temmuz ayında İstanbul'da tekrar askerî savcılığa götürüldüğünde savcı Yaşar DEĞERLİ ile arasında bu konuda şu konuşma geçmiştir:

A. KILIÇ: «İbrahim'i işkence ile öldürdünüz, ona söyletemediğiniz şeyleri benden mi almak istiyorsunuz?»

Y. DEĞERLİ: «İbrahim'i biz öldürmedik; tokyosuna koyduğu jiletle bileklerini keserek intihar etti. Hem sen bu haberi nereden duydun?»

A. KILIÇ: «Ankara'da THKO sanıklarından M. KARADAĞ'dan duydum.»

Y. DEĞERLİ: «Ha, evet M. KARADAĞ'm sorgusunu ben yaptım; ama sana İbrahim'i bizim öldürdüğümüzü söylemekle yalan söylemiş. Fakat inanmıyorsan İbrahim'i nasıl tedavi edip iyileştirdiğimizi anlaman için sana hastahanede çekilmiş resimlerini göstereyim; (resimleri göstererek) bak! İbrahim'i şu halden bu hale getirdik. Biz İbrahim'i ölümden kurtardık; biliyorsun yakalandığında yaralı idi ve ayağı donmuştu. Hiç böyle ihtimam gösterenler onu öldürür mü?»

Son konuşmadan da bir kere daha anlaşılacağı üzere Y. DEĞERLİ tam bir suçluluk psikolojisi içerisindedir. Böyle bir telaşla haberin nasıl öğrenildiğini sormakta, sonra da kendisinin suçluluğunu isbat edercesine, İbrahim'e yaralı iken nasıl ihtimam gösterdiklerinden bahsetmekte, sorgulardaki canavarlığının açığa çıkmasını önlemek amacıyla kendisini şefkatli bir hastabakıcı rolüne sokmaktadır. Kaldı ki İbrahim'i öldürenler, onu, hasta iken babalarının hayrına ve Sayın Yaşar DEĞERLİ'nin göstermek istediği gibi şefkâtli oldukları için değil, iyileştirip konuşturabilmek için tedavi etmişlerdir. Bu iyilik perilerinin ne denli şefkâtli olduklarını bugün dünyada sağır sultan bile duymuştur. Hem, suçluluk psikolojisi içinde olmayan bir kimsenin İbrahim'i iyileştirmede özel gayret sarfettiğinden bahsetmesine, hiç yoktan kendini savunmaya kalkışmasına gerek yoktur.

Savcı Y. DEĞERLİ, İbrahim KAYPAKKAYA yoldaşın tokyosuna sakladığı jiletle bileklerini keserek intihar ettiği yalanını söylemiştir. Polis ve MİT'ten geçmiş herkes bilir ki, külotlara ve koltuk altlarına kadar aranılan, ayakkabıların bükülerek veya pençeleri

kesilerek kontrol edildiği, mendil, ayakkabı bağı, gözlük, kemer ve toplu iğnenin bile hücreye girişte sanıkların üzerinden alındığı bu yerlere, —önceden konmuş olsa bile— tokyaya jilet koyarak girebileceğini söylemek düpedüz yalan söylemekti. Bunu söyleyen kişi kimi kandıracağını sanmaktadır? Ankara MİT'te, bir arkadaşın ayakkabısının pençesindeki lastiğin normalden biraz kalın olması yüzünden ayakkabı pençelerinin testere ile ikiye biçildiğini gözlerimizle gördük. Öte yandan, sünger olan sandaletlere önceden jilet bile konmuş olsa daha ilk büküşte içinde değil jilet, kağıt olup olmadığı bile anlaşılır. Kaldı ki, İbrahim KAYPAKKAYA intihar ettiği söylendiği güne kadar demire ve kelepçeye vurulmuş olarak ve sürekli gözetim altında bulundurularak askerî hapishanede ve gözaltı hücrelerinde kalmış, görevliler dışında hiçbir kimseyle görüş ve temasta bulunmamıştır. Değil hastahane ve gözaltı gibi yerlerde, hapishanelerde bile traş için dahi olsa jilet veya hiçbir kesici veya delici şeyin parçası bile verilmemekte, bunun için sık sık aramalar yapılmaktadır. Sürekli gözaltında ve bağlı olarak tutulan, hiç kimseyle teması olmayan İbrahim KAYPAKKAYA jileti nereden sağlamıştır acaba? Gökten zembille mi inmiştir jilet? Yüzümüze bu şekilde söylenen bu yalanlar suçluluk telaşı ile olsa gerek çok acemice hazırlanmıştır. Dosyadaki intihar kılıflarının ise ne tür uydurmalar olduğunu şu ana kadar öğrenebilmiş değiliz.

VII — Savcı Y. DEĞERLİ iddianamede, «İbrahim KAYPAKKAYA nın intiharından önce yapmış olduğumuz sorgusunda her ne kadar örgütsel faaliyetleri konusunda ketum davranmış ise de;...» diyerek, sorgulama sırasında öldürülen İbrahim yoldaşı bir polis ve MİT görevlisi gibi bizzat kendisinin sorguladığını be-

lirtmekte, fakat İbrahim'in bu «ketum» davranışı karşısında kendisinin neler yaptığını açıklamamaktadır. Fakat polis ve MİT gibi yerlerde sorguda «ketum» davranışın sonucunun ne olduğunu bugün bilmeyen yoktur. Yukarıdaki cümleyi okuyan kime sorulsa, bu «ketum» davranış sahibinin sonunun ne olacağını daha sonucu öğrenmeden rahatlıkla söyleyebilir. İbrahim yoldaşın, hizmet ettiği efendileri adına —kendi deyimiyle— «menfur katlinin» baş aktörü Y. DEĞERLİ, bu cümleleri ile secaat arzedeyim derken sirkatini söylemiştir.

VIII — Faşistler, daha yakalandığı ilk andan itibaren yoldaşımız İbrahim KAYPAKKAYA'ya hunharca davrannışlardır.

Vartinik baskınından sıyrılarak, yarım saatlik bir yaya yürüyüşten sonra Barıkbaşı mezrasına gelen İbrahim KAYPAKKAYA birkaç gün sonra burada yakalanmıştır. Barıkbaşı'ndan Kutudere'ye kadar dört saatlik bir yol, arkadaşımıza yalın ayak olarak yürütülmüştür. Mirik köyü ile Gökçe köyü arasındaki dereden geçen buzlu çay kıvrılarak aktığı için beş altı defa yalın ayak geçirtilmiştir.

Yolda giden köylüler bu durumu görerek diğer köylülere anlatmışlardır. Aynı baskından kaçan iki arkadaş buzlara gömüldükleri ve 48 saat dağda kaldıkları halde neden ayaklarını üşütmüyorlar da İbrahim KAYPAKKAYA yarım saatlik mesafede bulunan en yakın köye gittiği halde ayaklarını üşütüyor?

Üçüncü bir nokta olarak da iddianamede arkadaşımızın Barıkbaşı'ndan Gökçe'ye götürülürken yürümek istemediği ve karların üzerine yattığı belirtilmektedir. Bu hareketler bir kimsenin yalın ayak kar-lar üzerinde yürütülürken yapacağı hareketlerdir.

Arkadaşımızın ayak parmaklarının kesilmesinden üsteğmen Fehmi ALTINBİLEK sorumludur ve bu, bizlere yapılan işkencelerin en alçakça olanlarından biridir.

IX — İbrahim KAYPAKKAYA yoldaş bir komünisttir. (...)

O, bir komünistin intihar etmesinin korkaklık proletaryanın davasına ihanet olduğu bilincinde olan ve bunu yoldaşlarına öğreten bir önderdir.

İntihar, ABD emperyalizminin, onların kompradorlarının ve toprak ağaları kliğinin temsilcisi savcı Yaşar DEĞERLİ'nin iddia ettiği gibi komünistlerin değil, faşist köpekler, işbirlikçiler ve halk düşmanları gibi korkakların halkımızın devrimci mücadelesinin zafere yaklaştığı günlerde seçecekleri bir tercih olacaktır. Stalin yoldaşın önderliğindeki Sovyet Kızıl Ordusu'nun Berlin'e girdiği gün gelmiş geçmiş en büyük faşist köpek Adolf HİTLER'di kendi beynine kurşun sıkan!...

İbrahim KAYPAKKAYA yoldaş nazi işkence odalarının tavanına kanıyla «unutma ki, sen bir komünistsin» diye yazarak falakaya her yatırılışında o yazıyı okuyup faşist cellatlara karşı direnen Dimitrov'ların, Naziler tarafından kurşuna dizilirken, Alman askerlerine «Ben sizin kurtuluşunuz için mücadele ettim. Siz kurtuluşunuzu öldürüyorsunuz» diye bağıran Fransız Komünisti George POLITZIER'lerin, Nazi kurşunlarına karşı korkusuzca göğüs geren Ernest THELLMANN'ların ve ölümü «Yaşasın HO ŞİMİNH» diyerek göğüsleyen Vietnam kahramanlarının her türlü şart altında son nefeslerine dek sürdürdükleri mücadelelerin izleyicisidir.

Canını proleteryanın ve halkların kurtuluşuna

adamış komünistler, faşist zulüm ve baskılardan korkarak intihar etmezler. İntihar tercihini seçecek olanlar ,bizzat halkın devrimci mücadelesinden korktukları için zulmeden faşist köpeklerdir!

İşte bütün bu somut gerçeklerden ötürüdür ki, önderimiz İbrahim KAYPAKKAYA yoldaş intihar etmez ve etmemiştir. ÖLDÜRÜLMÜŞTÜR! (...)

Yukarıda özetini sunduğumuz dilekçenin altında şu imzalar vardır.

Tutuklu Sanıklar:

Arslan KILIÇ, Yalçın BÜYÜKDAĞLI, Muhsin CANİK, İbrahim GÜLGEÇ, Ayşe İSMAİL, İsmail ÖZBAY, Celâl ERDOĞMUŞ, İbrahim Halil AKYOL, Baki İŞÇİ, Muzaffer ORUÇOĞLU, Zeki ŞERİT, Nezihe BAHAR, Nizamettin KARAKOÇ, Ali ŞENCİ, Gürsel BEZEK, Fatma EREZ, Hüseyin TEKİN, İsmail ERDOĞAN, Ali TAŞYAPAN, Sami SARI, Davut KURUN, Engin GİRAY, Feryal SARIOĞULLARI, Kemal BAHAR, Ali TURAN, Musa SÖĞÜT, Mümtaz ÇELTİK, Hikmet ŞENSES, Süleyman YEŞİL, Güner ALAKOÇ, Ünsal ALANYA, Mukaddes ERDOĞDU, Seyithan DOKAY, Hayrettin İPEK, Hüseyin AÇIKGÖZ, İrfan ÇELİK.» (Sf. 54 — 61)

ÖZGÜRLÜK İÇİN DİRENİŞ DERGİSİ, MAYIS 1976: sayı 7

«1973 Ocak ayının 24'ünde, bir gericinin ihbarı üzerine Tunceli'nin Haydaran bölgesindeki ve Munzur dağlarının kolu üzerinde bulunan İbrahim Kaypakkaya ve arkadaşlarının kaldığı yer, sabaha karşı, üsteğmen Fehmi Altınbilek komutasındaki iki komanda müfrezesi tarafından basıldı. Baskında, Dersim halkının canı ciğeri gibi sevdiği Ali Haydar Yıldız vurularak öldürüldü; İbrahim Kaypakkaya başından ve boynundan yaralanarak yere düştü; fakat soğukkanlılığını korudu. Baskıncıların İbrahim'i öldü sanarak yanından uzaklaşması üzerine, yeniden ayağa kalkıp oradan uzaklaşarak, başından ve boynundan hatırı sayılır yaralar almış olmasına rağmen dört gün dağlarda kaldı. Daha sonra yürüyerek en yakın köye gitti. Fakat, dönüşte İbrahim'i yerinde bulamayan ve diğer arkadaşlarını da yakalayamayan baskıncılar, aldıkları takviye kuvvetlerle Haydaran bölgesini ve köylerini sıkı bir kontrol altına almıştı. Baskıncılar köylüleri sürekli tehdit altında bulunduruyor ve köyler arasında 15-20 kişilik devriyeler gezdiriyordu. İbrahim bu kontrol ağından kurtulamadı ve baskından beş gün, köye inmesinden bir gün sonra, 29 Ocak'ta yakalandı. Cebinde sayısız resmini taşıyan Fehmi Altınbilek, İbrahim'i görür görmez tanıdı; bir buçuk yıldır peşinde olduğu bu devrimci militana karşı derin bir kin duyuyordu.

İbrahim yakalandığı andan, işkence altında öldürüldüğü ana kadar tüm faşist ve işkenceciler karşısında, devrimci davranış ve onurun en soylu örneklerini verdi. Bu durumu onu kurşunlayan ve yakalayan MİT'cilerden, işkence altında sorgu almak isteyenlere kadar bizzat bir çok faşist çeşitli yerlerde itiraf etmekten kendini alamadılar. (sf. 8)

Yaşar DEĞERLİ'nin başında bulunduğu işkence ekibi, İbrahim KAYPAKKAYA'yı konuşturmak için büyük bir gayret sarfettiler. İbrahim işkencecilere ve işkencelere karşı, eşsiz bir inanç ve irade, büyük bir dayanıklılık ve sabır gücüyle direndi. İşkenceciler, bir yandan O'nun vücuduna en ağır maddi işkenceleri uygularken, diğer yandan da O'nu manevi bakımdan yıkmak için bütün metodlarını uyguladılar. KAYPAKKAYA, Şubat başından Mayıs ayının ortalarına kadar, MİT hücrelerinde elleri ve ayakları zincirlere vurulmuş bir halde işkencecilere karşı dişe diş bir mücadele verdi. MİT'in doğudaki kilit noktalarını tutan birçok yüksek rütbeli subay, bu çelik iradeli devrimciyi görmek için işkence odalarına kadar geldi; hücrelerde ve MİT sorgulama merkezinde işkence görev yapar gizlice saygı ve hayretlerini belirttiler. İbrahim KAYPAKKAYA'nın gösterdiği bu büyük direnç ve cesaret, Diyarbakır Sıkıyönetim Askeri cezaevinde bulunan, siyasi veya başka nedenlerle tutuklanmış olsun, bütün tutuklular arasında derin bir saygı ve heyecan uyandırdı. Cezaevinde, MİT karargâhında, Sıkıyönetim askeri ve adlî makamlarında bulunanlar arasında, erinden subayına, savcısından hakimlere ve tutuklulardan avukatlara kadar, O'nun işkencecilere meydan okuyan tutumunu duymayan ve öğrenmeyen kalmadı. İbrahim'le, Tunceli ve Diyarbakır mahalli devrimcilerinden ve köylülerinden 16 kişi yüzleştirildi; bunların herbirine daha önce, işkence ve baskı ile İbrahim'i tanıdıkları ve O'na yardım ettikleri kabul ettirilmişti. Yüzleştirme sırasında İbrahim, gösterilenlerin hiçbirini tanımadığını, yoksul köykendilerini suçlayıcı ifade verdirdiklerini söyledi işkencecilere. (sf. 9)

Tunceli ve Diyarbakır mahalli devrimcilerinden ve köylülerinden İbrahim'le yüzleştirilen 16 kişi cezaevinde karşılaştıkları tutuklulara, İbrahim KAY-

PAKKAYA'nın, başında askeri savcı Yaşar DEĞERLİ nin bulunduğu işkence ekibi ile nasıl çekiştiğini, savbirçok er ve subay, hücrelerde bulunan devrimcilere cıyı nasıl suçladığını ve onlara siyasi cepheden nasıl saldırdığını, Yaşar DEĞERLİ'nin başında bulunduğu işkence ekibine karşı kendilerini nasıl savunduğunu, savcıyla olan sert tartışmalarını ve işkence altında nasıl bitkin ve korkunç bir hale getirilmiş olduğunu, saygı ve hayretle ve büyük bir heyecanla anlattılar» (sf. 10)

SORGU

«Getirildiği görülen sanık İbrahim KAYPAKKAYA huzura alındı, hüviyet tesbitinden sonra suç konusu olay ve örgütsel ilişkiler hatırlatılarak sanıktan SORULDU: Sanık cevaben: Ben yoksul bir ailenin çocuğu olarak, 6 yıllık Hasanoğlan İlköğretmen Okulu'nda yatılı okudum. Hasanoğlan'daki başarılı öğrenciliğim nedeniyle Yüksek Öğretmen Okulu'na gönderildim. Bir yıl hazırlık sınıfında okuduktan sonra İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na ve aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi'ne girmiş oldum. Bundan sonra devrimci gençliğin demokratik ve devrimci eylemlerine katıldım ve devrimci düşüncemi geliştirdim. 1967 yılında 9 arkadaşla birlikte Çapa Fikir Kulübünü kurduk. O dönemde FKF (Fikir Kulüpleri Federasyonu)'nun ve TİP'in bir üyesi olarak, onların düzenlediği bütün toplantı, forum, miting ve gösterilere katıldım. 1968 yılında okulun gerici yönetimi tarafından önce muvakkat ve daha sonra da kati olarak uzaklaştırıldım. Buna karşı Danıştaydan yürütmenin durdurulması kararı almama rağmen okulun faşist idarecileri bu karara uymadı. Benim düşünce yapım, katılmış olduğum eylemler ve gençlik örgütündeki çalışmalarım, okuldan uzaklaştırılmamın başlıca nedenleri olarak gösterildi. Hatırladığım kadarıyla o

zamanlar katıldığım, NATO'ya Hayır ve Amerikan 6. Filosunu protesto eylemleri, Halk Aşıkları Gecesi düzenlemeye çalışmam, bazı bildirilerin dağıtılması ve işçi yürüyüşlerine katılmam öğrencilik sıfatıma zarar getiren hareketler olarak telakki edilmişti. Oysa bunlar, yurdunu ve halkını seven herkesin, kendi inancı ve bilinci doğrultusunda sürdürmesi gereken ve kişisel sorumluluğu olan çalışmalardır.

Gelişen zaman içerisinde FKF gençlik örgütünde bazı görüş ayrılıkları belirmişti. Bu bir bakıma, ilerleyen bilincin ve edinilen tecrübelerin doğal sonucuydu. FKF içinde beliren başlıca iki görüş: Birincisi, FKF yönetiminin öteden beri TİP'in parlementocu ve reformcu görüşü, İkincisi, milli demokratik devrimi savunan aşamalı devrim tezi. Bu düşünceyi ilk zamanlar Türk Solu ve Aydınlık Sosyalist Dergi, daha sonraları PDA ve İşçi—Köylü de savunmaya çalıştı. Türk Solu ve Aydınlık Sosyalist Dergi bazı olumsuz yanlarına rağmen, devrimci kadroların bilincinin ilerlemesine ve devrimci düşüncenin kavranmasına yardımcı oldu. Çünkü TİP ve yönetici kadrosu, devrimci kadrolar, işçiler ve köylüler arasında devrimci düşüncenin, Marksizm—Leninizmin yayılmasını engelliyorlardı. Ben, TİP'in yöneticilerini, kendilerine sosyalist adını veren reformcu orta burjuva aydınları olarak görüyorum. TİP'in çizgisi de, orta burjuvazinin radikal kesiminin tutarlı reformist çizgisiydi.

Ben bu ayrılıkta MDD (milli demokratik devrim)i savunan grup içerisinde yer aldım. Türk Solu ve Aydınlık Sosyalist Dergi çevresi, tam ve —kelimenin gerçek anlamında—devrimci mahiyette olmamakla birlikte, TİP'ne göre, işçilerin, köylülerin, gençliğin ve diğer halk kitlelerinin demokratik ve devrimci anlamdaki eylemlerine biraz daha fazla ilgi göstermeye çalıştı.

Daha sonra 1969 yılında FKF'nun DEV—GENÇ'e dönüştüğü kurultayda, DEV—GENÇ ve Aydınlık Sosyalist Dergi içinde de ayrılık oldu. Ben bu ayrılıkta Proleter Devrimci Aydınlık ve İşçi—Köylü dergi ve gazetesi çevresindeki arkadaşların grubunda yer aldım. Bu dergi ve gazetenin çıkışına, dağıtımına yardımcı olmaya, savunduğumuz görüşleri işçiler, köylüler ve gençlik içerisinde yaymaya çalıştım. Yine bu arada Trakya'daki topraksız köylülerin, ellerinden toprağı jandarma gücüyle gaspetmiş büyük çiftlik sahiplerinin topraklarını işgal etmesi eylemlerine, İstanbul'da Demir Döküm, Sungurlar, Horoz Çivi, Pertriks, Ege Sanayi, EAS Akü, Gıslaved, Gamak, Singer ve Derby fabrikalarındaki işçilerin haklı grev ve direnişlerine yardımcı olmak için elimden geleni yaptım. 15—16 Haziran büyük işçi yürüyüşüne katıldım ve fırsat buldukça da faşistlerin üniversitelere yaptığı saldırılara karşı savunma mücadelesi veren devrimci gençliğin bu mücadelesine ve diğer demokratik eylemlerine katkıda bulunmaya çalıştım. Ben buraya kadar anlattığım şeyleri söylemekte bir sakınca görmüyorum. Bütün bunlar, o dönemdeki legal ve kanunen de suç olmayan faaliyetlerdi. Ben de, bir devrimci olarak bu faaliyetler içerisinde yukarda anlattığım çerçeve içerisinde yer aldım. Bu çalışmalarımı, Marksizm—Leninizme inanan bir komünist devrimcinin halkın kurtuluşu için yapması gerekli çalışmalar olduğu kadar, devrimci gençliğin örgütü DEV—GENÇ'in üyesi olan bir devrimci gencin halka ve gençliğe karşı sorumluluğunun gereği olarak da sürdürdüm. Ancak şahsımı ilgilendiren konular ve hakkımdaki isnatları taşan hususlardan gayri, gençlik örgütü ve çalıştığım devrimci gruplar içinde başkalarını etkileyebilecek bir beyanda bulunamam. Anlatmış olduğum şeyler, gençlik ve içinde bulunduğum devrimci gruplar saflarında

kendi çalışma ve düşüncelerimle ilgili bulunmaktadır. Başkaları hakkında beyanda bulunmayı, kişisel sorumluluk sahamı aşan bir hareket sayarım. Sıkıyönetim ilanına kadarki faaliyetlerim bunlardı.

Sıkıyönetim ilanından hemen sonra ve özellikle İsrail Başkonsolosu Efraim ELROM'un öldürülmesi olayının arkasından şiddetlenen faşist baskılar ve bir yığın tutuklamalar sonunda birçok genç ve aydın tutuklandı. Hattâ DEV — GENÇ içerisinde kayda değer bir faaliyeti olmayanların dahi yakalanıp tutuklanmaları karşısında, benim de aranıp yakalanacağımı tahmin ederek uzun bir süre gizlendim. Gizlendiğim yer ve bu devredeki ilişkilerim konusunda her hangi bir şey söylemeyi gereksiz buluyorum. Kaçak bulunduğum dönemde ve tahminen 1972 nisan ayı sonuna kadar elime ŞAFAK adlı dergi ve ŞAFAK yayınları geçmekte idi. Bu yayınları bana kimin nasıl getirdiği konusunu önemli görmüyorum ve bu konuda bir şey söylemeyi de gereksiz buluyorum. ŞAFAK dergisinde ve yayınlarında demokratik halk devrimi açısından katılmadığım bazı görüşler yer almakla birlikte, bir devrimci çalışmanın varlığından ve sürdürülüyor olmasından memnuniyet duydum. Daha sonra bu yayın organını çıkaran örgütle herhangi bir ilişki kurmaksızın, bulunduğum yerde kendi olanaklarımla ve kendi düşüncem doğrultusunda propaganda ve bilinçlendirme çalışmaları yaptım. ŞAFAK yayın organının, Türkiye İhtilâlci İşçi Köylü Partisi (TİİKP) adlı bir örgüte ait olduğunu ve böyle bir örgütün varlığını bilmiyordum. Bunları daha sonraları, bu örgütle ilgili yakalama haberleri dolayısıyla radyo ve gazetelerden öğrendim. Ben, bu illegal örgütün yöneticisi olduğunu söylediğiniz Doğu PERİNÇEK ile sorgularınızda iddia ettiğiniz gibi bir ilişkide bulunmadım. Ve bana Doğu PERİNÇEK tarafından örgütsel veya başka

bir görev verilmedi. Esasen Doğu PERİNÇEK'i de tanımam, sadece sıkıyönetimden önce adını duymuştum. Kendisini PDA'ya yazı yazan bir devrimci olarak biliyordum. Sizin deyiminizle, ŞAFAK örgütünün illegal organizasyonuna katılmadım. Bu devredeki çalışmalarımla ilgili herhangi bir şey söylemeyeceğim. Çalıştığımı söylememin şahsi sorumluluğum açısından yeterli olduğu görüşündeyim. Ben sormuş olduğunuz şekilde Malatya ve Tunceli bölgelerinde faaliyet göstermedim. Çalışma alanım buralar değildi ve neresi olduğunu söylemeyi de gereksiz buluyorum; neresi olmadığını belirtmeyi yeterli görüyorum. Benim, bahsettiğiniz TİKP adlı örgütle hiç bir bağlantısı olmayan kişisel nitelikteki faaliyetlerim, Türkiye Komünist Partisi (Marksist—Leninist) ve Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu saflarına katılmama kadar sürmüştür. Sonradan katıldığım bu örgütlere ne zaman katıldığımı hatırlamıyorum. Ve beni bu örgütlere kimin aldığını söylemeyi de gereksiz buluyorum. TKP/M—L ve ona bağlı TİKKO örgütlerinin kimler tarafından kurulduğunu ve yönetildiğini bilmiyorum. Yalnız bu örgütlerin saflarına katıldığımı ve onların illegal üyesi ve taraflısı olduğumu saklamıyorum ve bu örgütlerin üyesi olmaktan büyük bir kıvanç duyuyorum. Bu örgüt içerisindeki çalışma yöntemim ve örgütün kuruluşuna esas olan düşünceler, bahsetmiş olduğunuz yazılarda geniş ölçüde yeralmaktadır. Mensup olduğum bu örgütlerin «ŞAFAK REVİZYONİZMİ TEZLERİNİN ELEŞTİRİSİ», «TÜRKİYEDE MİLLİ MESELE», «TÜRKİYE'DE KEMALİST HAREKET, KEMALİST İKTİDAR DÖNEMİ, İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI YILLARI ve 27 MAYIS HAREKETİ», «BAŞKAN MAO'NUN KIZIL SİYASİ İKTİDAR ÖĞRETİSİNİ DOĞRU KAVRAYALIM» başlıklarını taşıyan ayrı ayrı uzun ve örgütün görüşlerini yansıtan tezleri ve düşün-

celeri kabul ediyorum. Bu başlıklar altındaki yazılara benim de görüşlerim diye imzamı atmaya hazırım, fakat bu yazıların esas olarak kimin veya kimler tarafından kaleme alınmış olduğunu bilmiyorum. Ben bu görüşler doğrultusunda devrimci mücadele vermek üzere 1973 Ocak ayı başlarında, faşist güçler tarafından şehit edilen yiğit arkadaşım Ali Haydar YILDIZ ile Tunceli'ye gelmiştim. Köylüleri devrim için, halk ihtilâli için örgütlemek amacıyla köylere gitmiştik. Buradaki çalışmalarımız 24 Ocak 1973 günü, kalmış olduğumuz Vartinik mezrasındaki körün basılmasına kadar sürdü. Bunlar dışında başka bir açıklamaya gerek görmüyorum.

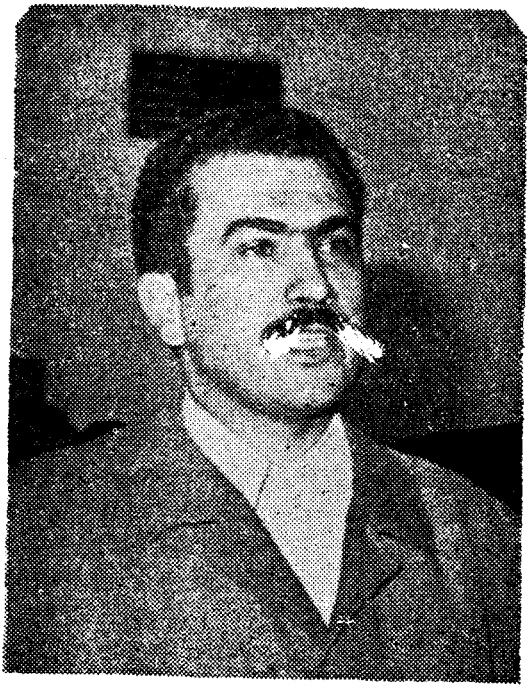
Esasen biz komünist devrimciler, prensip olarak siyasi kanaatlerimizi ve görüşlerimizi hiç bir yerde gizlemeyiz. Ancak örgütsel faaliyetlerimizi, örgüt içinde bizimle birlikte çalışan arkadaşlarımızı ve örgüt içerisinde olmayıp da bize yardımcı olan şahıs ve grupları açıklamayız. Kişisel sorumluluğum açısından gerekeni zaten söylemiş bulunuyorum. Ben buraya kadar anlattıklarımı samimiyetle inandığım Marksist—Leninist düşünce uğruna yaptım. Ve sonuçtan asla pişman değilim. Ben bu uğurda her türlü neticeyi göze alarak ve can bedeli bir mücadeleyi öngörerek çalıştım ve neticede yakalandım. Asla pişman değilim, Bir gün sizin elinizden kurtulursam gene aynı şekilde çalışacağım» dedi. Başka bir diyeceği olmadığını söyledi ve birlikte tutulan işbu ifade zaptı, okunup imzalandı (21 Nisan 1973, TKP/M—L, TİKKO, TMLGB Davası, Klasör No 3, Dosya No 1, Sıra No. 4).

*
* *

«İbrahim KAYPAKKAYA'ya, iddia edilen suç konusu olay anlatıldı ve huzurdaki şahıs gösterilerek soruldu. Sanık, 'ben burada gösterdiğiniz şahsı ve Hacı

ÖZDOĞAN'ı tanımıyorum. Sizlerin iddia ettiği gibi bu şahıstan nüfus cüzdanı filan almış da değilim. Üzerimden çıkan ve burada gösterilen şahsa ait olduğunu söylediğiniz hüviyet cüzdanını Malatya'da buldum. Sıkıyönetimce arandığım için, hüviyetimi gizlemek amacıyla, bulduğum bu nüfus cüzdanına kendi fotoğrafımı yapıştırdım. Ben proletaryanın ideolojisini benimsemiş, halkın kurtuluşunu savunan bir komünistim. Bir sınıf mücadelesi olan size karşı yürüttüğüm mücadelede böyle şeyleri doğal karşılıyorum. Karşımda bulunan ve üzerimde bulunan hüviyet cüzdanının kendisine ait olduğunu söylediğiniz şahsı tanımıyorum; onun beni tanıyorum demesi, ya sizin işkence ve baskılarla zorlamanızdan, ya da yine aynı sebeple korkması dolayısıyla yalan söylemesinden ileri geliyor; bunun sebebini ben bilmem' dedi.

Sanık İbrahim KAYPAKKAYA'ya huzurdaki diğer üç kişi gösterilerek, suç konusu olay izah edilip soruldu. Sanık, 'ben, burada bana göstermiş olduğunuz üç köylüyü tanımıyorum ve bu kişilerle de hiç bir zaman hiç bir yerde karşılaşmış değilim; bu üç köylünün bana baskından sonra yardım ettikleri iddianız da yalan ve uydurmadır. Ben, müsademe sırasında yaralanmış olduğum için ekmek dahi yiyemiyordum. Huzura getirilmiş olan bu üç köylü, benimle hiç bir ilişkileri olmadıkları halde, fiilsiz, sebepsiz ve haksız olarak buraya getirilmiş ve kendilerine baskı ve işkence ile gözdağı verilmek istenmiştir. Bu, faşizmin bir zulüm örneğidir ve faşistlerden halka zulmetmenin hesabı ergeç sorulacaktır' dedi» (TKP/M—L, TİKKO TMLGB Davası dosyası, Klasör No 3, Dosya No 4, Sıra No 13/2).

İFADE ZABIT VARAKASI

İFADE SAHİBİ: DOĞU PERİNÇEK

Aslen Erzincan ili Refahiye ilçesi Kemaliye mahallesi C. 1, S. 27 üzerine nüfusa kayıtlı, A.Ü. Kamu Hukuku Kürsüsü asistanlarından Sadık oğlu Lebibe'den Gaziantep 1942 doğumlu T.C. uyruklu belirli bir ikâmetgâhı bulunmayan Doğu PERİNÇEK'in sanık sıfatıyla alınan ifadesinde:

SORULDU: Babam Sadık PERİNÇEK halen Ankara Bahçelievler 78. sok. 12/6'da, annem Lebibe ve kız kardeşim Feyza ile birlikte oturur. Avukat olup,

eskiden Yargıtay Başsavcı Yardımcılığı yapmış olup, 1965 yılından beri AP yönetim kadrolarında çalışmıştır, son durum AP genel yönetim kurulu üyeliğidir. Üç kardeşiz, ikisi de benden küçük olup kız kardeşlerimden Feyza PERİNÇEK 1951 doğumlu, Ankara Yüksek Gazetecilik Okulu mezunudur. Bekardır ve babamla birlikte oturur. Diğeri Işık PERİNÇEK (SONER) 1944 doğumlu olup, ODTÜ İdari İlimler Fakültesi mezunu ve yüksek makina mühendisi Vedat SONER ile evlidir. Ankara Selânik caddesinin Kızılırmak sokakla kesiştiği noktadaki numarasını hatırlayamadığım apartmanın üçüncü katında ikâmet ederler. Aynı zamanda İmar ve İskan Bakanlığı Sosyal Araştırmalar Dairesi'nde memur olarak çalışır. Dayım Turhan OLCAYTO Ankara Zırhlı Tümen komutanı olup Tümgeneraldir. Namık Kemal Mahallesinde oturur. Diğer dayım Orhan OLCAYTO İstanbul Bostancı Altınhane Mahallesi Ali Paşa Sok. No. 6'da ikamet eder. Halk Bankasında memurdur. Amcam, Sami PERİNÇEK, Mustafa Paşa Kuruselvi sokakda numarasını hatırlıyamadığım evde oturur; ayakkabı malzemesi üzerine küçük esnaftır. Dükkanı yoktur. Halam Necla FİLİZ Erzincan İplik Fabrikasında memur Mehmet FİLİZ'le evlidir. Diğer halam Aysel YALÇINKAYA da evlidir; bir sene evvel Gölbaşı civarındaki Bayrak Gazinosu'nda görevli idi. Hala neredediır bilmiyorum. Halam Akile ÇİTLİ İstanbul Aksaray'da oturur; duldur. Halam Emine AKYILDIZ duldur; Erzincan'ın Refahiye kazasında oturur. Teyzem, Dahiye TÜFEKÇİ duldur; Ankara'da oğlunun yanında oturur. Diğer teyzem Saniye OLCAYTO bekardır; İstanbul'da dayım Orhan OLCAYTO ile birlikte oturur. Teyzem Dahiye TÜFEKÇİ'nın oğlu Gürbüz TÜFEKÇİ teknisyen olup elektronik aletler ticareti ile uğraşır. Ankara Gazi Mustafa

Paşa semtinde oturur; sarih adresini bilmiyorum. Halam Akile ÇİTLİ'nin oğlu Mahmut ÇİTLİ kapalıçarşıda esnaftır, diğer oğlu Cengiz ÇİTLI subaydır; rütbesini ve kıtasını bilmiyorum. Doğu bölgelerinde olduğunu sanıyorum. Amcam Sami PERİNÇEK'in oğlu Doğan PERİNÇEK, İstanbul Fen Fakültesi Jeoloji bölümü son sınıf öğrencisidir. Halam Emine AKYILDIZ'ın oğlu Aykut AKYILDIZ, Erzincan Refahiye kazası Ziraat Bankasında memurdur. Ben, Besalet ERSANLI (Tekel Bakanlığı emrinde Yük. Mak. Müh.'den emekli)nin kızı Sırma ERSANLI (PERİNÇEK) ile 1970 Nisan ayında Ankara'da, evlendim. Kızım Zeynep PERİNÇEK 1970 Doğumlu olup, annesinin yanındadır. Eşimle Bahçelievler 35. Sok. 5 numarada otururken evlenmiştik; kendisi halen Kavaklıdere Farabi Sok. 29/1'de oturur, aynı zamanda Pakistan Sefaretinde tercüman olarak çalışır; Arnavutköy Amerikan Kız Koleji mezunudur. Yukarıda sözünü ettiğim Bahçelievler'deki evimiz yarı hisse olarak benim ve eşimin üzerine tapuya kayıtlıdır. 1942 yılında Gaziantep'de doğdum. Babam o zamanlar yedeksubaydı; sivil hayatında hakimlik yapıyordu. İlkokula babamın Yargıtay Başsavcı Yardımcısı olması nedeniyle bulunduğumuz Ankara Saran İlkokulunda öğrenim hayatıma başladım. 1953 yılında ilkokulu burada bitirdim. Ortaokula aynı yıl, Ankara Atatürk Lisesinde başladım. Ortaokulu bitirerek Bahçelievler Deneme Lisesine kaydoldum. 1960'da Bahçelievler Deneme Lisesinden mezun oldum. Aynı yıl A. Ü. Hukuk Fakültesi giriş sınavını kazanarak bu fakülteye kaydoldum. Hiç sene kaybetmeden 1964 yılında Hukuk Fakültesinden mezun oldum. 1964 sonbaharında Kamu Hukuku Kürsüsünde açılan asistanlık sınavını kazanarak asistan adayı oldum. Bir yıl sonra asaletim tasdik edildi. 1966 Aralık ayında

doktora imtihanını, 1968 yılı Mart ayında doktora tezini vererek asistan doktor oldum (tezimin konusu Türkiye'de siyasi partilerin iç düzeni ve yasaklanması rejimi idi) Kürsü profesörü Münci KAPANİ'dir. Asistanlığım süresince devamlı olarak onun yanında çalıştım. Fakülte ikinci ve üçüncü sınıflarında öğrenci iken kendi imkanlarımla Almanya'ya gittim toplam olarak 11 ay kaldığım Almanya'da matbaa ve fırın işçiliği yaparak hem hayatımı kazandım hem de yabancı dil kurslarına devam edip Almancamı ilerlettim. 1967 yılında fakülte tarafından üç ay için Berlin'e doktora çalışmaları yapmak üzere gönderildim. Bunların dışında başkaca bugüne kadar yurt dışına çıkmışlığım olmamıştır.

Bugüne kadar ilişkili olduğum siyasal nitelikteki dernek, kulüp, parti ve benzeri kuruluşlar şunlardır:

1963 yılında Hukuk Fakültesi üçüncü sınıfında iken, Hukuk Fakültesi Fikir ve Sanat Ocağını Hüseyin GÜNDAY, Uğur MUMCU, Adil ÖZKOL, Orhan KAYIHAN ile birlikte kurduk. Ben, yönetim kurulu üyesi idim. Derneğimizin gayesi ilerici muhtevalı olmakla birlikte henüz sosyalist fikirler etrafında kurulmuş sayılmazdı. Genellikle CHP'li kişilerden oluşmuştu. 1966 yılında Hukuk Fakültesi Fikir Kulübüne üye oldum. Dernek de aynı yıl içerisinde kurulmuştu. Ana gayesi Hukuk Fakültesi içerisinde bulunan sosyalist gençleri bir araya getirmek ve sosyalizmi yaymaktı. Bu kulüpte hiç yöneticilik yapmadım. Bu kulüp üzerinde 1968 başlarından itibaren zaman zaman etkinliğim olmuştur. 1967 yılında uluslararası Siyasi İlimler Derneği —İPSA— Türkiye şubesine kaydoldum. 1967—70 yılları arasında yönetim kurulu üyeliği ve muhasipliği yaptım. 1966 yılında Türk Hukuk Kurumuna kaydol-

dum. 1967—71 arası yönetim kurulu üyeliği görevinde bulundum. Bu kurumun amacı Türkiye'deki hukuk ve adalet hizmetlerinde bilimsel yönde katkıda bulunmaktır. Benim bulunduğum dönem zarfında yönetim kurullarının ilerici şahıslardan teşekkül etmesi nedeniyle ülkedeki ilerici ve reformcu kuruluşlara destek olmuştur. Bu dönem zarfında Türk Hukuk Kurumu yönetim kurullarında benimle birlikte şu şahıslar görev yapmışlardır: Prof. Münci KAPANİ, Prof. Mümtaz SOYSAL, Prof. Turhan GÜNEŞ, Prof. Muammer AKSOY, Özer DERBİL, Halit ÇELENK, Turan MARA, Raif ÇAPAN, Uğur MUMCU, Yıldırım ULUER, hatırlıyabildiklerimdir (aşağıda yeri geldiğinde bu kurumun bizim devrimci çalışmalarımızla olan ilişkisine ayrıca değineceğim). 1968 yılında Üniversite Asistanları Sendikası (ÜNAS)'a kayıt oldum. Burada yönetim kurulu üyesiydim. 1969 yılında yönetim kurulundan ayrıldım. Bu sendikanın kuruluş amacı Türkiye'deki Üniversite asistanlarının arasında sosyal dayanışma ve yardımlaşmayı sağlamak ve asistanların menfaatlerini korumaktı. Bu sendika da Türkiye'deki olaylar karşısında İlerici bir tutum takınmıştır. Zaman zaman diğer devrimci kuruluşların birlikte muhtelif bildirilerine sendika olarak imza konmuştur. 1967 başlarında TİP Çankaya Şubesine üye oldum. 67 sonlarında TİP Genel Merkezi Bilimsel Araştırmalar Kurulu üyesi oldum. Hukuk Fakültesi tarafından test çalışmalarında bulunmak üzere Almanya'ya 1967 yılında gönderilişim sırasında Berlin'deki sosyalist işçi ve köylü öğrencilerle birlikte Türk Toplumcular Ocağını kurdum. Ve bir ay başkanlığını yaptım (bu kuruluş hakkında yeri geldiğinde ayrıca açıklamada bulunacağım). 23—24 Mart 1968 tarihinde Ankara'da yapılan FKF genel kongresinde seçilen Genel Yönetim Kuru-

lu tarafından FKF Genel Başkanlığına seçildim. 4 ay kadar bu görevi yaptım. AYBAR—AREN grubunun Genel Yönetim Kurulunda çoğunluğu sağlaması ve görüş ayrılığı doğması üzerine Genel Başkanlıktan düşürüldüm. Benim yerime halen Muş'ta avukatlık yapan Zülküf ŞAHİN Genel Başkan oldu. Bu konuda (yeri geldiğinde) açıklama yapacağım.

DEVRİMCİ FİKİRLERİ BENİMSEYİŞİM:

Çocukluğumdan beri halkın yaşayışıyla yakından ilgilendim. Halkın ezilmesi ve yoksulluğuna karşı tepki duydum. Halk sanatı, kültürü ve tarihi konularında devamlı okudum. Bunlar beni sosyal meseleler üzerinde düşünmeğe ve tavır takınmaya iten etkenler olmuştur. Aslında babam da halkçı karakterde bir insandı. Hukuk Fakültesini bu nedenlerle seçtim. Fakültenin iki ve üçüncü sınıflarında iken devam mecburiyeti olmadığı için 1962—1963 yıllarında 1. sinde 6 ay 2. sinde 4 ay olmak üzere toplam olarak 10 ay Almanya'ya gittim. Bu kalışlarımda Gothe Enstitüsünde lisan kurslarına devam ettiğim gibi, öğrenim ve geçimim için fırın ve matbaa işçiliği yaptım. İşçi olarak çalışmam bende de işçi sınıfına ve emekçilere karşı bir saygı uyandırdı. Ayrıca geri kalmış bir ülkenin çocuğu olarak hakir görülmek, anti—emperyalist fikirlerin tohumunu bende attı. Bu temel üzerinde 1960 yılından sonra ülkemizde gelişen fikir hayatının sonucu olarak yayınlanan muhtelif sol yayınları ve devrimci fikirleri yakından ilgiyle izledim. Belli bir gelişme içinde fikirleri benimsemeye ve savunmaya başladım. Bu arada Türkiyede girişilen çeşitli devrimci eylemler de beni etkiliyordu. 1965 yılında ilk defa oy kullandım ve oyumu TİP'ne verdim. 1965 yılından iti-

baren ise artık kendimi bir sosyalist olarak görmeğe başladım. Bu güne kadar, MARX, ENGELS, LENİN, STALİN ve MAO'nun dilimize çevrilmiş eserlerinin tamamına yakın büyük çoğunluğunu ve Almanca asıllarından da bir kısmını okumuşumdur. Bundan başka Türkiye ve Yurtdışında yayınlanan birçok sosyalist dergi ve gazeteleri yakından izlemişimdir. Bunlar arasında PEKİNG RUNDSCHAU, SOSYAL ADALET, DÖNÜŞÜM, FORUM, DEVRİM, TÜRK SOLU, PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK, AYDINLIK SOSYALİST DERGİ, İŞÇİ-KÖYLÜ hatırlıyabildiklerimden bazılarıdır. Bu dergilerin bazılarında bizzat yazılarım çıkmak suretiyle görev aldım. Bazılarının yazı kurullarında bulundum. Bunlar hakkında da yeri geldiğinde ayrıca açıklamalarda bulunacağım.

DÖNÜŞÜM DERGİSİ İLE İLGİLİ FAALİYETLERİM:

1964—1965 yıllarında birara çıkıp sonradan faaliyetini tatil eden DÖNÜŞÜM dergisi 1966 sonlarından itibaren yeniden çıkmaya başlamıştı. Ben de dergiden Ataol BEHRAMOĞLU, Abdullah NEFES'i tanırım. İlk başlarda bu dergi için abone bulmak bakımından yardımcı oldum. Daha sonra yazı kuruluna girmem teklif edildi. Ve ben de kabul ettim. Son çıkan 10, 11 ve 12 sayılı DÖNÜŞÜM dergilerinin hazırlanışında ben de görev almıştım. Dergi o zamanlar benim de üyesi bulunduğum TİP'in siyasi ve ideolojik çizgisinde idi. Yazı kurulunda bulunan diğer üyeler şunlardı: Abdullah NEFES (Yazı İşleri Müdürü), Ataol BEHRAMOĞLU (DTCF talebesi olup iki yıl kadar önce Fransa'ya gitmişti; şimdi nerede olduğunu bilmiyorum), Şahin ALPAY (SBF talebesi olup halen Filistin'dedir); Kurthan FİŞEK (SBF'de asistandır), Ömer MADRA

(SBF'de asistandır), Murat KOVACIOĞLU (SBF'de öğrenci idi), Osman SAKALSIZ (En son TİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi idi). Derginin tutumu: DÖNÜŞÜM yukarıda da belirttiğim gibi TİP çizgisinde ve genellikle gençlik kadrolarının çıkardığı bir dergiydi. TİP ileri gelenlerinden Behice BORAN, Sadun AREN ve Çetin ALTAN'dan dergi için yazılar alınırdı. Dergide TİP'in propogandası yapılırdı. Yazı kurulu toplantıları Samanpazarı Anafartalar caddesindeki Çankaya İlçe merkezi binasında yapılırdı. Maddi imkânsızlıklar nedeniyle dergi, 1967 yılı başında kapandı. Ben fiilen 1,5 ay çalışmış oldum.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNDEKİ FAALİYETLERİM:

1967 yılı başlarında TİP Çankaya ilçesine kaydoldum. O sıralarda ilçe Başkanı Yalçın CERİT idi. İlçedeki faaliyetlere katkım çevremde parti için mali yardım sağlamak ve yapılan eğitim toplantılarına konuşmacı ve dinleyici olarak katılmaktı. Bu eğitimler TİP programının açıklanması niteliğindeydi. Programın iki maddesinin açıklanmasını yapmıştım.

Almanya'da bulunduğum süre zarfında TİP'deki çalışmalarım kesilmişti. Almanya'dan döndükten sonra 1967 güzünde TİP'de bir Bilim Kurulu meydana getirildi. Bu kurula ben de davet edildim. Bilim Kurulundaki Merkez Yürütme Kurulu görevlisi Behice BORAN'dır. Yöneten ise ODTÜ öğretim üyelerinden Nejat ENDER idi. Bunlardan başka bu kurulda hatırladıklarım ODTÜ'den Selim İLKİN, Yalçın KÜÇÜK adlarındaki öğretim üyeleri, Atilla (I. Erim hükümeti sırasında devlet planlama müsteşarlığına yapılmak istenen tayini Cumhurbaşkanınca reddedilen şahıs olup soyadını hatırlamıyorum); SBF'den Doçent Türkkaya

ATAÖV, Asistan Kurthan FİŞEK, Erdoğan GÜÇBİLMEZ ve Cem EROĞLU; Hukuk Fakültesinden Ben; Ziraat Fakültesinden Doçent Suat AKSOY; Fen Fakültesinden Doçent Burhan Cahit ÜNAL ve dışarıdan TİP milletvekili Yahya KANBOLAT idi. Bu kuruldaki benim özel görevim TIP üyelerinin sınıfsal yapılarının araştırılması idi. Ben bu çalışmaları parti Genel Merkezinde bulunan üye kartlarından çıkartılan bilgileri incelemek suretiyle yaptım. Bu çalışmalarımla ilgili bir yazım AYDINLIK SOSYALİST DERGİ'nin 3. sayısında yayınlanmıştı. Bu çalışmalarım sırasında TİP yöneticilerini tanıma ve onlarla görüşmek imkânını da buluyordum. Bunun dışında TİP'de bir çalışmam olmamıştır. 1968 Mart ayından itibaren TİP'deki çalışmalarım o zamanki TİP yöneticilerine karşı muhalefet şeklinde olmuştu. TİP'de yürüttüğüm bu muhalefetin esaslarını bu şekilde açıklayabilirim. TİP'in parlamenterizme batan tutumunu eleştirmek, TİP iktidara gelmek için seçim dışında hiç bir meseleyle ilgilenmeyen, yalnız oy toplamaya çalışan bir parti haline gelmişti. Düzenle ve hakim sınıflarla uzlaşma ve kaynaşma halindeydi. TİP'in bütün demokratik ve ilerici güçlere, güçbirliğine, düşmanca bir tutum takınması, kendisi dışındaki ilerici kuvvetleri toplıyacağı yerde onlara kıskançlıkla bakıyor ve bölücü bir rol oynuyordu. TİP yöneticilerinin Türkiye toplumunu yanlış tahlil edip, önümüzdeki devrimci adımın Sosyalist devrim olduğunu iddia etmeleri, yani halen sosyalist devrim devresi içerisinde bulunduğumuzu sanmaları, oysa Türkiye emperyalizmin hakimiyeti altında geri kalmış bir tarım ülkesidir. Ve içinde bulunduğumuz devrim süreci MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİMDİR; bunun tamamlanmasından sonra zorunlu olarak toplum sosyalist devrime geçecektir.

FKF Genel Başkanı olduktan sonra DEVRİMCİ GENÇLİK kesiminde TİP yöneticilerine karşı bir muhalefet geliştirmem ve TİP içinde de bunu sürdürmem üzerine 1968 sonbaharında Çankaya ilçesi tarafından parti haysiyet divanına sevkedildim. Üyeliğim askıya alındı. Ve 1968 Çankaya ilçe kongresine katılmam önlendi. O zamana kadar FKF, TİP yöneticilerinin siyasi fikirlerinin paralelinde olan bir gençlik örgütü idi. Benim Genel Başkan olmamdan sonra bu niteliğini değiştirdi. 1969 Ocak ayında Mithatpaşa cad. Dilşad Düğün salonunda yapılan TİP Genel Kongresinde kongreye katılmamakla beraber kongreye katılan delegelerle aynı fikirde olduğumuz 10 kişi ile TİP DEVRİMCİ GRUBU olarak muhalefet yaptık. Bu muhalefetin organizasyonunda asistan Erdoğan GÜÇBİLMEZ ile faal delegeler arasında ise mimar Münir CERİT ve avukat Şakir KEÇELİ faal rol oynadılar. Diğer delegelerin isimlerini hatırlıyamıyorum. TİP'deki bu muhalefeti her imkandan yararlanarak yaymaya çalıştık. TÜRK SOLU, SOSYALİST AYDINLIK gibi yayın organları bu muhalefetin propagandasını yaptılar. TİP Ankara ili haysiyet divanının hakkımda verdiği iki yıllık ihraç kararının merkez haysiyet divanı tarafından usulden grup faaliyeti özellikle 1969 yılı yazında etkili olmaya başladı. TİP içindeki devrimci grup faaliyetini özellikle Ankara'da SOSYALİST AYDINLIK dergiden ben ve Erdoğan GÜÇBİLMEZ; Çankaya ilçesinin ilçe sekreteri Ersoy SALMAN; Merkez ilçeden yük. müh. Ahmet KAÇMAZ; Altındağ ilçesinden ise İlhan KALAYLIOĞLU faaldi. 1969 yaz sonlarında MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM sloganını savunan PROLETER DEVRİMCİ grup içindeki bölünme sebebiyle TİP içindeki gücümüz zayıfladı. Kendilerine PROLETER DEVRİMCİ diyen AYDINLIK ve TÜRK SOLU

çevresi mensuplarının meydana getirdiği grubun başında Mihri BELLİ'nin bulunduğu AYDINLIK SOSYALİST DERGİ tarafları belli oldu. Çatışma bundan sonra birinci planda TİP yönetici grubu ile Mihri BELLİ grubu arasında geçti ve 1970 sonbaharında YİBA çarşısı ve HANİF sinemasında yapılan iki ayrı kongre ile sonuçlandı. Mihri BELLİ grubu YİBA çarşısında yapılan TİP genel kongresine katılmadı. 70 kadar delege ile HANİF sinemasında toplandılar. Bizim çizgimizde olan 5 kadar delege ise TİP kongresine katılarak bizim fikirlerimizi savundu. Bunlar İçel delegesi olan Oral ÇALIŞLAR; Malatya delegeleri Hüseyin ÖZŞAHİN, Mehmet ÇİÇEK ve soyadını hatırlıyamadığım Mehmet adındaki delege ile diğer bir delege idi. Kongrede görüşlerimizin ancak 9 oy topladığını öğrendik ve böylece TİP içindeki muhalefet imkanlarımız bu kongre ile son buldu. Ayrıca muhalefet yapanların hepsi, ben de dahil olmak üzere, kesin olarak TİP'den ihraç edildik. Bu bölünmelerin sonunda meydana gelen yeni gruplar ve faaliyetler hakkında yeri geldiğinde ayrıca bilgi vereceğim.

TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞINDAKİ FAALİYETLERİM:

1967 nisan ayında üç ay için Berlin'deki OTTO SUHR siyasi bilimler enstitüsünde tezim için döküman toplamak üzere fakülte tarafından gönderilmiştim. Berlin'de bulunduğum sırada oradaki işçi ve gençlik kesiminde bulunan TÜRK sosyalistlerini tanıdım. Haziran 1967'de bir dernek kurarak faaliyetlerimizi örgütlemeyi kararlaştırdık. Böylece TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞINI kurduk. Bu örgütün amacı Almanya'daki Türk işçi ve öğrencileri arasında sosya-

list fikirleri yaymaktı. Aynı amaçla diğer Alman şehirlerindeki Türklerin örgütlenmeside teşvik edilecek ve ileride bir federasyon halinde birleşecekti. Bu ocağın kuruluşu tüm Türk'lere açık olmak üzere Alman'lara ait bir öğrenci kulübünde yapılan toplantı ile oldu. Bu toplantıda 15—20 kişi böyle bir kuruluşa girmeyi kabul etti. Bunlar İlhan BAYER (işçi), Ömer TULGAN (teknik üniversite öğrencisi), Mustafa DENİR (Teknik Üniversite öğrencisi), Tülay (Ankara hukuk fakültesi mezunu, doktora öğrencisi), Turgut MANGAOĞLU (mimari öğrencisi veya mimar) Üner YÜREKLİK (Tiyatroculuk okulu öğrencisi), Filiz TAŞKIN (işçi), Ayşa AKAL (Siyasi bilimler okulu öğrencisi), Aybers BENTÜRK (işçi), Sevgi ÖZDAMAR (tiyatro öğrencisi), Melek TULGAN (işçi) ve ben. İlk yönetim kurulunda ise başkan olarak ben, başkan yardımcısı İlhan BAYER, sayman, hukuk doktarası yapan Tülay, üyeliklerde Mustafa Demir ve YÜREKLİK bulunuyordu. Ocağın kuruluşundan sonra bir ay kadar orada kaldım ve bu süre içinde şu faaliyetleri gösterdim. Anayasa üzerine bir tartışma toplantısı, Berlin film fevtivalinde Susuz Yaz filminin sahibiyle bir sohbet toplantısı, Türk Parlemento heyeti ile Berlin'e gelmiş olan Behice BORAN'la sohbet toplantısı, bir işçi yurdunda işçilerle sohbet toplantısı, Türkiye'ye döndükten sonra da TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞI'ndaki arkadaşlarla bağlantımı sürdürdüm. Ömer TULGAN adındaki arkadaşla mektuplaştım. 3 ay sonra benim TİP yöneticilerine karşı muhalefete girişmem sebebiyle bu ocak mensupları TIP'i tuttuklarından ilişkimiz kesildi. Bana karşı olan bu tutumlarını beni kınayan mektuplarla bildirdiler. Son olarak da 2 sene kadar önce Berlin TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞI'ndan atıldığımı bildiren bir mektup aldım.

ÜNİVERSİTE VE FAKÜLTE İÇİNDEKİ FAALİYETLERİM VE İLİŞKİLERİM:

Fakülte çevresindeki akademik çalışmalarım, asistan oluşum, doktoramı vermem konularında yukarıda ayrıntılı bilgi vermiştim. İlişkilerim hakkında bilgi sorulan öğretim üyeleri hakkında şunları söyleyebilirim. Prof. Uğur ALACAKAPTAN hukuk fakültesindeki ilerici hareketleri her zaman destekleyen bir tutum içinde olmuştur. Herhangi bir siyasi akıma mensup olup olmadığını bilmiyorum. Kendisi ile ideolojik bir bağımız olmadığı gibi siyasi işbirliğimiz de sözkonusu olmamıştır. Doç. Mukbil ÖZYÖRÜK, Uğur ALACAKAPTAN için söylediklerim Mukbil ÖZYÖRÜK için de aynen varittir. Keza Prof. Hicri FİŞEK, kürsü prof. Münci KAPANİ de genellikle ilerici tavırları olan öğretim üyelerindendir. Kürsü profesörü özellikle son zamanlarda (2—3 sene evvel) bana siyasi faaliyetlerden uzak durmamı öğütlemişti ve uyarıda bulunmuştu. Asistanlara gelince; Hukuk Fakültesinde ideolojik yönden kendisiyle anlaştığım ve yakın ilişkilerimiz olan asistan ekonomi asistanı Ahmet KUMRULU olmuştur. Asistan Adil ÖZKOL, TİP kuruluna mensuptur. Aynı görüşü benimser. Açık faaliyetlerde bulundu ve TİP'in kapatılmasından sonra da bu faaliyetleri durdu. Kendisiyle siyasi bir işbirliği veya ortak hareketim sözkonusu olmamıştır. Esasen sıkıyönetimin ilanından sonra onu görmüş değilim. Uğur MUMCU, DEVRİM gazetesi yazarlarından ve o çevrenin mensuplarındandır. Bu dergi ilerici aydınlara seslenen bir dergiydi. İlerici aydınları sosyal bir muhtevada sundukları KEMALİST FİKİRLERİ etrafında toplamaktı. Fakat bu aydınları örgütleyen bu tutuma girmedi. Esasen çalışma tarzları hakkında fazla bir bilgim yoktur. Ya-

zarlarıyla ara sıra sohbetlerimiz olmuştur sadece, Hukuk Fakültesindeki ilerici fikirlere sempati gösteren diğer öğretim üyeleri ise şunlardır: Doç. Ergun ÖZBUDUR, Doç. Mustafa KARAMUSTAFAOĞLU, asistan Sarper SÜZEK, Ahmet KUMRULU, Nahit TÖRE, Fırat ÖZTAN, Selahattin KEYMAN, Nevzat TOROSLU, Ahmet GÖKDERE, Hikmet Sami TÜRK, Sedat KILIÇCI.

DİĞER FAKÜLTELERDE İDEOLOJİK BERABERLİĞİM OLAN ŞAHISLAR:

SBF'de profesör ve doçentler arasında ideolojik bakımdan aynı çizgide olduğumuz kimse yoktur.

Asistanlardan ise Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Cüneyt AKALIN, Ömer MADRA, Rıza Cenabi MAHRAT, Halil BERKTAY, Nuri ÇOLAKOĞLU, Ümit HASSAN.

ODTÜ'den asistan Cengiz ÇANDAR başından beri AYDINLIK yazı kurulu üyesidir. Yazı işleri müdürlüğü yapmış, işçi komitesinde de çalışmıştır.

Eğitim Fakültesinden Şahin ALPAY başından beri AYDINLIK yazı kurulu üyesi ve İŞÇİ-KÖYLÜ redaksiyon komitesi üyesidir.

Sorulan diğer öğretim üyeleri: Prof. Mümtaz SOYSAL, Türk Siyasi İlimler Derneği yönetim kurulunda 1968—1969 yılında ve ayrıca TÜRK HUKUK KURUMU'nda son yönetim kurulunda beraber bulunduğumuz sosyalist görüşlü olarak tanıdığım bir bilim adamıdır. Ortak faaliyetlerimiz olmamıştır, kişisel hareket eden bir kimsedir. Prof. Muammer AKSOY; Son olarak benim de üyesi olduğum TÜRK HUKUK KURUMU yönetim kurulu başkanı idi. Bu münasebetle üniversite camiası içinde ilişkilerimiz olmuştur.

PROLETAR DEVRİMCİ AYDINLIK'ın HUKUK KURUMU'na AİT DAİREYİ KİRALAMASI:

1969 yılı sonlarında AYDINLIK'ın bölünmesi sırasında Adakale Sokak 28/1 deki TÜRK HUKUK KURUMU'na ait dairenin TÖS ANKARA ŞUBESİ ile müştereken tutulması imkanı doğdu. Prof. Muammer AKSOY, TÖS Ankara Şubesine daireyi kiralamayı söz vermiş. Biz TÖS Ankara Şubesi yöneticilerine bu yazıhaneyi birlikte kullanmamızı teklif ettik; onlar da kabul ettiler. Böylece PDA olarak 1970 Ocak ayından itibaren buraya yerleştik. Fakat TÖS yetkilileri daha sonra bu dairenin müştereken kullanılmasından vazgeçtiler ve gelmediler. Bu durum karşısında daireye yerleşmemiz bir emrivaki olmuş oldu.

Dairenin kirası 1100 liradır; her ay muntazaman makbuz karşılığında Hukuk Kurumu müstahdemi Mustafa efendi kirayı bizden tahsil ederdi. Kontrat benim üzerime yazılmıştı. 1970 yılı yazında Prof. AKSOY 2 ayrı yazı yollayarak bizden daireyi boşaltmamızı istedi; biz ise hukuken bu talebin yerine getirilmesini gerektiren bir durum olmadığını belirterek red ettik. Neticede konu TÜRK HUKUK KURUMU yönetim kurulunda görüşüldü ve dairenin boşaltılması talebi geri alındı. TÜRK HUKUK KURUMU yönetim kurulu başkanı Muammer AKSOY'a salonu ihtiyacı olan ilerici dernek ve kuruluşlara tahsis etmek yetkisini vermişti; bunun karar defterine geçirildiğini sanıyorum. Talebimiz üzerine devrimci eğitim yapmak amacıyla prof. Muammer AKSOY bu salonu her hafta Salı akşamları saat 20.30 dan sonra kullanmamıza izin verdi. Salonun düzeni, temizliği gibi hususlar bize aitti. Doç.

Türkkaya ATAÖV talebimiz üzerine İŞÇİ—KÖYLÜ gazetesine muhtelif yazılar yazmıştı; ferdi olarak hareket eden, kollektif bir çalışmaya yatkın olmayan sosyalist bir aydındır. Türkiye'de bütün ilerici ve sosyalist akımlara yardım etmeye, katkıda bulunmaya çalışmıştır. 1970 güzünde üniversite tarafından araştırma ve incelemeye, çalışmak üzere Moskova'ya gönderildi, orada çalıştığını LENİN ŞARKİYAT ENSTİTÜSÜ'nün 2 takım AYDINLIK dergisi istediğini bize bildirmesi üzerine dergileri postayla yolladık.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ İLE İLİŞKİLERİM:

HUKUK FAKÜLTESİNDE: Bu fakütedeki öğrencilerle ilişkilerim asistan olmam dolayısıyla ve Fikir Külübü üyeliğim çerçevesinde olmuştur. Bazılarıyla bilahare aynı görüş etrafında ortak mücadelemiz olmuştur. İlk olarak yukarıda da değindiğim gibi talebeliğim sırasında 1963 yılında FİKİR VE SANAT OCAĞI adı altında bazı arkadaşlarla ilerici bir örgüt kurmuştuk; bizim mezuniyetimizden sonra bu örgütün faaliyetleri de durmuştur. Sosyalist düşünceyi savunma Fikir Kulübüne girişim 1966 yılındadır. Kuruluşunda ben bulunmadım, öğrencilerin kurduğu bu örgüte sonradan katıldım. Katıldığım sırada yöneticiler arasında halen Muş' ta avukatlık yapan Zülküf ŞAHİN, halen tutuklu bulunan Mümtaz KOTAN, Osman KİPER ve Aytaç SAYGI vardır. Bu kulüp o zamanlar TİP'in ideolojik görüşlerini benimsiyordu. 1966 yılında Fikir Kulübünün aktif faaliyetlerine katılmadım; aidat ödedim. Etkinliğim olmamıştır; bu kulüp üzerindeki etkinliğim 1968 yılında başlar. Bu dönemde, FKF içinde, FKF yönetimine karşı bir tepki başlamıştı; kulübü tekelinde tutmayı is-

teyen ve onu TİP yöneticilerinin uydusu halinde bulundurmayı arzulayan SBF'li bir gruba karşı meydana gelen tepki en güçlü şekilde Hukuk Fakültesinde idi; Hukuk Fakülteli FKF üyelerinin hemen tamamı bu tepkiye katılıyordu. Bu arada yukarıda saydıklarım dışında ön planda görünenlerden Atıl ANT, Hüseyin ONUR, Şirin YAZICIOĞLU, Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Engin MERT, Mustafa KUSEYRİ, Haluk ÖMERBAŞ'ı da sayabilirim. FKF içindeki muhalefetin 1968 Mart ayındaki kongreyi kazanmasından sonra TİP yöneticilerine karşı tutumumun gittikçe belirginleşmesi Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü içinde de bir ayrılık yarattı. Bu bölünmede Zülküf ŞAHİN, Mümtaz KOTAN, Şirin YAZICIOĞLU, TİP çizgisini benimseyen grubun önde gelenlerindendirler. Atıl ANT, Hüseyin, MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM aşamasında olduğumuzu savunan TÜRK SOLU çevresinde toplanan devrimci grubun ileri gelenleriydi. Hukuk Fakültesi öğrencileri arasında o zamanlar benimle fikir birliğinde olanlar bunlardı. 1969 yılı başından itibaren bütün FKF içindeki gelişmeye paralel olarak Hukuk Fakültesi içinde de hakimiyet proleter devrimci (Yani Sosyalist Aydınlık ve TÜRK SOLU) taraftarlarının eline geçti; bu dönemde ön planda olanlar: Hüseyin ONUR, Atıl ANT, İsmet Tufan YAZICI, Mustafa KUSEYRİ, Oğuzhan MÜFTÜOĞLU, Mahmut ZEREN, Engin MERT'dir. AYDINLIK'daki bölünmeden sonra bu şahıslardan Hüseyin ONUR, Oğuzhan MÜFTÜOĞLU, Engin MERT ve Mahmut ZEREN, AYDINLIK SOSYALİST dergi taraftarlarına önderlik ettiler. PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK grubunda ise Atıl ANT, İsmet Tufan YAZICI, Mustafa KUSEYRİ ve son zamanlarda da Raif ÇAKIR ile Kerim ÖZTÜRK kaldılar. 12 Mart'tan sonra bunlardan Atıl ANT Filistine gitti. 1971 sonlarında döndü. Ve İstanbul'a gitti. Kerim

ÖZTÜRK ise askeri cezaevinden kaçmasından sonra Filistin'e gitti. Gitmeden önce kendisini Faysal KARAÇALI'nın Küçükesat Nenehatun caddesindeki (yanlış oldu Maltepe Ar sok. 13/1 numarada otururken) evinde gördüm. Kendisine Filistin'deki arkadaşlara ulaştırması için 12.000 lira kadar para verdik. Bu parayı Şahin ALPAY'a götürecekti. Bu paranın dönüş parası olarak kullanılmasını, arkadaşların yavaş yavaş Türkiye'ye dönmelerini, kadrolarımızın yetersiz olduğunu, kadrolu personele ihtiyacımız bulunduğunu söyledik. Raif ÇAKIR ve İsmet Tufan YAZICI'yı ise Sıkıyönetimden sonra görmedim.

DİĞER FAKÜLTELERDE GENÇLİK İÇİNDE AYN İDEOLOJİYİ SAVUNDUĞUMUZ KİŞİLER:

SBF: İlker AĞCA, PDA Gençlik Komitesinde çalışmıştır. Süleyman GÖRAL; PDA hareketine mensuptur, Sıkıyönetimden sonraki faaliyetlerini bilmiyorum. Oral ÇALIŞLAR; Bir ara PDA yazı kurulunda çalışmıştır: Sıkıyönetim başlarında Doğu bölgesinde çalışmaya gitti ve oralarda hemen yakalanarak TİP davası dolayısiyle tevkif edilmiş. Arif TORGANLI, Şule ZALOĞLU Gönül ZİLELİ (hareketle ilişkisi daha sonra ele alınacaktır).

Gazi Eğitim Enstitüsü: Ali MERCAN, GES'de PDA görüşlerini temsil etmiştir. Sıkıyönetim ilanıyla Filistin'e gitti. Ocak 1971 sonlarında dönerek Malatya bölgesinde çalıştı. Mart 1972'de bizden koptu. Kurbani KILIÇ, 12 Mart'tan önceki dönemde GES'de PDA hareketinin faal öğrencilerindendir.

Dişçilik Fakültesi: Alp HAMUROĞLU bu fakültedeki PDA hareketini tek başına temsil etmiş ve savun

muştur; 12 Mart'tan sonra ŞAFAK dağıtımından dolayı hapse atıldı.

Dil Tarih Coğrafya Fakültesi: Abdurrahman TAŞÇI, Ege bölgesinde çalıştı ve yakalandı. Musa TANRIKULU faal elamanlarımızdandır. Halen hapiste Hüsamettin KURULTAY sıkıyönetimden kısa bir süre önce mücadeleyi terk etti. Gün ZİLELİ, ilişkisi ileride ele alınacaktır.

ODTÜ: Hüsnü OVACIK, Nergiz SAVRAN, Nuri TÜRKEEŞ, Kazime BEYGİRCİ, Ercan ENÇ. Bu şahıslar bizim çalışmalarımızla ilgili olarak muhtelif yerlerde yakalandılar. Sıkıyönetimden sonra Ercan ENÇ dışındakilerle temasım olmadı. Ercan ENÇ'le ilişkimi Ege bölgesi kısmında anlatacağım. Diğerlerinden Nuri TÜRKEEŞ'in İstanbul'a, Kazime BEYGİRCİ'nin Güney bölgesine gittiğinden haberim vardır, doğrudan doğruya görüşmüş değilim. Örgütlenme ilkelerimiz icabı benim aşağı kadamedeki kişiler, faaliyetleri, bağlantıları, örgütle olan ilişkileri konusunda bilgim yoktur. Yukarıda verdiğim bilgiler çeşitli sebeplerle edindiğim bilgilerdir.

Basın Yayın Yüksek Okulu: Aktan İNCE ve çevresindeki Aydın ÇUBUKÇU, Ertan GÜNÇİNER, Hikmet ÇİÇEK, Yaşar ve isimlerini hatırlayamadığım diğerleri; bunlar AYDINLIK'taki ilk bölünme sırasında yani 1970 başlarında bizim saflarımızda yer almışlar, daha sonra aynı yıl yazında bizden koptular. Bundan sonra onlarla bir ilişkimiz kalmadı. AYDINLIK SOSYALİST DERGİ ve DEV GENÇ yöneticilerinin gençliğe hakim olmaları sebebiyle yukarıda sözünü ettiğim fakülteler dışında bir gücümüz olmadı; son DEV GENÇ genel kongresinden önce yani 1970 sonbaharında PDA taraftarları yalnız Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Kong-

resini kazandılar. Bu sıralarda DEVRİMCİ GENÇLİK içinde çok küçük bir azınlığı meydana getiriyorduk.

SORULDU: FORUM dergisi çevresinde faaliyetlerinizi anlatınız.

1968 yılı başında FORUM dergisi SBF doçentlerinden Haluk ULMAN, Ruşen KELEŞ (profesör olup halen SBF dekanıdır), Cevat GERAY tarafından yönetiliyordu. İdeolojik yönden sosyal demokrat sayılırdı. Fakat o sıralarda sosyalist şairlerden Hüseyin KORKMAZGİL bu derginin yazı işleri müdürlüğüne atandı. Zira FORUM'u yaşatmak, devam ettirebilmek için, bir hamleye ihtiyaçları vardı. Yine bu sıralarda ben, Erdoğan GÜÇBİLMEZ ve Şahin ALPAY, FKF içindeki muhalefetde birleşmiş ve TİP yöneticilerini doğru devrimci yolda olmadıklarını anlamaya başlamıştık. Birbirleri ile anlaşan bir grup teşkil ediyorduk. FORUM'a destek olmaya ve onu yaşatma çabasına katılmaya talip olduk. Haluk ULMAN, Ruşen KELEŞ ve Cevat GERAY bunu memnuniyetle kabul ettiler ve bizlere güvenleri olduğunu söylediler. Önceleri FORUM'a yazılar yazmaya, İdari işlerde Hüseyin KORKMAZGİL'e yardım etmeye ve FORUM'u canlandırmak için yeni bir hamle hazırlıkları yapmaya başladık. Böylece derginin fiilen Hüseyin KORKMAZGİL ve bizler tarafından çıkarılmaya başlaması karşısında Haluk ULMAN ve arkadaşları artık bu işi bizim en iyi şekilde devam ettirebileceğimize kani olduklarından FORUM'un sahipliğini bize devrettiler.

Bizlerin memur olmamız sebebiyle sahip olarak Hüseyin KORKMAZGİL'i tayin ettik. 1968 Martında benim FKF genel başkanı olmam, FORUM'un FKF çevresinde yayılması bakımından etkili oldu. Ancak Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Şahin Alpay ve benim FORUM'da-

ki yazılarımız dolayısiyle TİP yöneticileri Hüseyin KORKMAZGİL üzerinde baskı yapmaya başladılar. Bunun sonucunda KORKMAZGİL, FORUM'u çıkarmak için bizlerin dışında bir çevre yaratma faaliyetine girişti. Böylece FORUM giderek TİP yöneticileri ve kadrosunun bir yayın organı haline getirildi. Bu durum karşısında bizler de FORUM'u terkettik. Forumdaki faaliyetlerimiz 3-4 ay kadar sürmüştür.

SORULDU: Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF, genel başkanı bulunduğunuz süredeki faaliyetlerinizi anlatınız.

FKF'nin kuruluşundan 1968 yılına kadar yönetim SBF'den bir grup gencin teşkil ettiği bir kliğin elindeydi. Bunlar Hüseyin ERGÜN (Son TİP merkez yürütme kurulu üyesi), Cem EROĞUL (SBF asistanı), Kudret ULUTÜRK (SBF mezunu), İsmet ÖZEL (şair) ve çevreleri idi. Bu grubun tekkeci (sekter) tutum ve özellikleri gençlik mücadelesini pasifleştirme çabaları, FKF içinde tartışmaya imkan vermeyerek, diğer fikirleri zorla bastırmaları, FKF'nin devrimci bir gençlik örgütü gibi çalışmaması gibi durumlar FKF tabanında tepkilere yol açtı. Gençliğin diğer kesimlerini hor görmeleri, gençliğin anti—emperyalist güçbirliğini gerçekleştirmek yerine bölücü bir tavır takınmaları eleştiriliyordu. Ben de bütün eleştirilere katılıyordum. Ayrıca, FKF'de olduğu gibi TİP yönetimindeki aynı yanlış olduğuna dair fikirler bende de gelişiyordu. İşte FKF'deki ilk muhalefet hareketi bu ortam içinde başladı. FKF Genel Başkanı bu sırada İzzet ARARAT'dı ve Erdoğan GÜÇBİLMEZ ile ben muhalefet hareketinin önderliğini yapıyorduk. Birkaç ay önce TİP'den ihraç edilmiş olan Atilla SARP, Ruhi KOÇ'da bizimle

işbirliği yaptılar. FKF'de ki bu muhalefet hareketi karşısında TİP yöneticilerinden özellikle Prof. Sadun AREN perde arkasından bizim muhalefetimizi bastırma gayretleri içine girdi. Böylece 1968 Mart ayında FKF Genel Kongresi yapıldı. Kongrede bizi TÜRK SOLU taraftarı yani Mihri BELLİ'ci olarak suçladılar. Bu doğruydu, çünkü TÜRK SOLU'nun yaydığı fikirleri (MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM aşamasında bulunduğumuz yolundaki görüşleri) benimsemeye başlamıştık. Fakat henüz bu konudaki fikirlerimiz berraklaşmış değildi. Kongreye getirdiğimiz karar tasarısı (bu tasarı daha sonra SOSYALİST GENÇLİK BİR ARAYA başlığı altında yayınlandı) dünya ve Türkiye'deki durumu tahlil ederek sosyalist gençliğe şu görevleri göstermekteydi: 1—Emperyalizme, kapitalizme ve gericiliğe karşı halkın safında yer almak; 2—Sosyalist olsun olmasın bütün ilerici gençliğin birliğini sağlamak için mücadele etmek, kısır çekişmelerle bölünmelere karşı koymak; 3—Sosyalist gençliğin birliğini sağlamak, bunun için FKF içinde bütün görüşlerin tartışılmasına imkan tanımak, bununla beraber eylemlerde yek vücut olarak hareket etmek (EYLEMDE BİRLİK, TARTIŞMADA HOŞGÖRÜ sloganlarıyla ifade ettiğimiz görüştür). FKF içindeki bu muhalefetimiz Ankara delegelerinin büyük çoğunluğunu saflarımıza çekti. TİP'e bağlı olan grup ise İstanbul delegelerine hakimdi. Böylece kongreyi büyük farkla kapattık. 50 kişi civarında bir genel yönetim kurulu seçildi. Bu genel yönetim kurulu da merkez yürütme kurulunu teşkil etti. Bu arada genel başkan da seçildi, ben oybirliği ile genel başkanlığa seçilmiştim. Genel sekreterliğe Ömer ÖZER TURGUT, genel saymanlığa Adnan ALTIPARMAK ve üyeliklere Ruhi KOÇ, Gün ZİLELİ, Yavuz TARAKÇIOĞLU, Gürhan GERMİYAN ve Ekrem ÖZTÜRKER seçildiler.

Yeni yönetimin gelmesiyle FKF'de canlı bir fikri faaliyet ortamı doğdu. TİP yöneticileri tarafından aforoz edilen TÜRK SOLU çevresindekilere de FKF'de söz hakkı tanındı. Ben 3 ay genel başkanlık yaptım. FKF'ni bu dönem zarfındaki faaliyetleri şunlar olmuştur:

1 — Devrimci güçbirliğini savunma yolundaki faaliyetler (bu konuya ayrıca değineceğim).

2 — Eğitim çalışmaları: Eğitim çalışmalarımızda Marksizmin—Leninizmin o zaman seçtiğim 10 temel kitabı anlatılmaktaydı. Bu kitaplardan hatırlıyabildiklerim şunlardır: Lenin'in Ne Yapmalı, İki Taktik, Devlet ve Ihtilal, Komünizmin Çocukluk Hastalığı, Mao'nun Teori ve Pratik, Lin Biao'nun Yaşasın Halk Savaşının Zaferi ve Engels'in Ailenin Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni; bu kitapların eğitim konusu yapılması, FKF'de o zamana kadar bu kitapların okunmasına karşı çıkan TIP yönetici kliğine ideolojik bir darbe olmuştu. Eğitim çalışmalarını kendi aramızdan arkadaşlar idare ediyordu. Ve genellikle çalışmalar bütün FKF üyelerine açık olduğu gibi, yeni üyeleri eğitme maksadını taşıyordu. Hatırladığım kadarıyla ben, Şahin ALPAY, Erdoğan GUÇBILMEZ ve Seyhan ERDOĞDU kitapların anlatılmasında görev almıştık. Bunun yanı sıra konferans ve sohbet toplantıları da düzenliyorduk. Örneğin Aziz NESIN ile bir sohbet toplantısı yapıldı. Doç. Türkkaya ATAÖV, NATO konusunda bir konuşma yaptı. Prof. Mümtaz SOYSAL ise anayasa konusu ile ilgili bir konuşma yaptı. FKF'de bir kütüphane kurduk ve buraya koymak üzere Marksist—Leninist kitaplar temin ederek aynı zamanda bunların gençliğe tenzilatlı şekilde satışını yaptık.

3 — Benim genel başkanlığım sırasında düzenli

bir köy çalışması yapılmadı; yalnız Elmalı'daki toprak mücadelesi üzerine İstanbul Teknik Üniversiteli, ODTÜ'lü ve diğer fakültelere bağlı FKF'li gençler Elmalı'ya giderek köylülerle dayanışma sağladılar. Bu arkadaşların başında Ömer ÖZERTURGUT vardı. TİP bu çalışmaya karşı çıktı ve kendi üyelerinin geri dönmelerini istedi, bir kısmı döndüler.

4 — Gençlik içindeki çalışmalarımız: FKF'de dışa dönük ve toplayıcı bir yönetimin göreve gelmesi, ilerici gençlik kitleleri üzerinde etkili oldu. Fakültelerdeki FKF'li gençlerle ilerici gençlik arasında bir yakınlaşma doğdu. Daha sonra açıklıyacağım Devrimci Güç Birliği bunu geniş ölçüde etkiledi. 1968 yaz döneminde Türkiye'de ilk defa geniş ölçüde gençlik hareketleri, fakülte boykot ve işgalleri oldu. FKF olarak demokratik üniversite talebiyle harekete geçirilen gençliğin bu mücadelesini destekledik. Boykot ve işgallerin yalnız üniversite sorunları ile ilgili değil bütün halkın talepleriyle ilgili sloganlar atmasını savunduk. Bu boykot ve işgallerde CHP tabanında yer alan ilerici gençlikle FKF'li gençlik müşterek hareket ettiler. Bundan başka üniversite giriş sınavlarına giren 50 bin kadar lise mezununa «FKF'nin Üniversite Kapısındaki Kardeşlerine Sözü Var» başlıklı bildirilerden dağıttık. Bunların İstanbul, İzmir ve Erzurum'da dağıtılmalarını sağladık.

5 — FKF'nin finansmanı kitap satışlarından, üyelerden ve üyeler dışındaki devrimci şahıslardan her ay düzenli olarak toplanan salmalardan (bağış ve aidatlardan), Cebeci'deki bir salon kiralanarak düzenlenen Aşıklar gecesinden sağlanıyordu. Sempatizan olan ve çalışan yani geliri bulunan 80—90 kadar kimseden her aybaşı düzenli olarak bağış toplanırdı, bağış

toplama işini genel saymanımız Adnan ALTIPARMAK yürütüyordu.

SORULDU: DEVRİMCİLER GÜÇ BİRLİĞİ'nin kurulması yolundaki ve kurulduktan sonraki faaliyetlerinizi anlatınız.

Benim FKF genel başkanı seçilmemden kısa bir süre sonra 27 MAYIS MILLI DEVRİM DERNEĞİ genel Başkanı Mucip ATAKLI'dan bir mektup aldım. Mektupda, İrticanın şahlanışından, Cuma sabahı toplu namazlarından, gerici saldırılarından söz edilerek bunlara karşı bütün Devrimci Kuruluşlar ortak mücadeleye çağrılıyordu. Ayrıca, bu ortak mücadelenin zeminini ve hedeflerini tesbit amacıyla yapılacak toplantıya FKF'de davet ediliyordu. Bu toplantı 1968 Nisan başında 27 MAYIS MİLLİ DEVRİM DERNEĞİ genel merkezinde yapıldı. FKF'yi temsilen ben katıldım. Bizim dışımızda bu toplantıya şu kuruluşlar ve temsilcileri katıldılar: 27 MAYIS MİLLİ DEVRİM DERNEĞİ'nden Mucip ATAKLI, Kadri KAPLAN, TÜRKİYE MİLLİ ÖĞRETMENLER FEDERASYONU'dan Prof. Bahri SAVCI, DİSK'den Uğur CANKOÇAK, TÖS'den (adını hatırlayamıyorum), A.Ü. Talebe Birliği'nden Bilal MOĞOL, ODTÜ Talebe Birliği'nden İskender ODABAŞIOĞLU, Hacettepe Ü. Talebe Birliğin'den o zamanki Başkan, ODTÜ Sosyalist Fikir Kulubünden Sinan CEMGIL, Türk Kadınlar Birliği'nden Günseli ÖZKAYA, TMTF'den Sencer GÜNEŞSOY, Türkiye Millî Gençlik Teşkilatı'ndan Taylan BENLİ. Toplantıya Prof. Bahri SAVCI Başkanlık etti. Ve bir GÜÇ BİRLİĞİ hareketinin örgütlenmesi kararlaştırılarak örgüte DEVRİMCİLER GÜÇ BİRLİĞİ ismi verildi. Ayrıca Kadri KAPLAN'ın hazırladığı ve teklif ettiği program, slo-

ganlar vs. tartışıldı. Neticede DEV—GÜÇ'ün hedefleri şu şekilde saptandı: 1. Emperyalizme, 2. Gericiliğe, 3. Toprak ağalığına, 4. NATO'ya, 5. Emperyalizmin işbirlikçilerine karşı mücadele. Ayrıca 29 Nisan olaylarının yıldönümü münasebetiyle 29 Nisan 1968 günü Ankara'da bir miting yapılması kararlaştırıldı ve bir konsey başkanı seçildi. Konsey başkanı Prof. Bahri SAVCI, İcra Komitesi Başkanı ise Kadri KAPLAN oldu. İcra Komitesindeki diğer 4 üyeliğe TMTF, FKF, DİSK ve TÖS'ün üye vermeleri kararlaştırıldı. Daha sonra TİP' in baskısıyla DİSK bu Güç Birliğinden ayrıldı. DEVRİMCİLER GÜÇ BİRLİĞİ'ne dahil oluşumuz TİP yöneticileriyle olan ihtilafımızı derinleştirdi; bizzat AYBAR buradan ayrılmamızı istedi. GÜÇBİRLİĞİ çalışmaları 29 Nisan 1968 mitinginden sonra da devam etti. Bu mitingte Kadri KAPLAN, İlhan SELÇUK, Aziz NESİN, Ömer ÖZERTURGUT, Sencer GÜNEŞSOY, Günseli ÖZKAYA ve Prof. Bahri SAVCI konuşma yapmışlardı. Bundan sonra da GÜÇ BİRLİĞİ imzasıyla bir çok konularla ilgili olarak müşterek bildiriler yayınladık. Kadri KAPLAN İstanbul'da da aynı güç birliğini sağlayacak faaliyetlere geçti. Bunlar hakkında fazla bilgim yoktur. Bu toplantılarda FKF'yi bazen ben bazen de Erdoğan GÜÇBİLMEZ temsil ederdi. Ankara'da Tuzluçayır gecekondu semtindeki bir açık hava sinemasında DEV—GÜÇ tarafından laiklik ve irtica konulu bir açık oturum düzenlendi; bu toplantıda Suphi KARAMAN, Kadri KAPLAN, Prof. Bahri SAVCI, Sencer GÜNEŞSOY ve ben konuştuk. Ben genellikle emperyalizmle gericilik arasında ilişkiler üzerinde durdum.

SORULDU: DEV—GÜÇ yöneticileri hakkındaki bildiklerinizi anlatınız.

Mucip ATAKLI: DEV—GÜÇ'ün dini gericiliğe

karşı mücadeleyi temel alan bir hareket olmasını istiyordu. Emperyalizme karşı mücadele sloganlarının konmasına başlangıçta itiraz ettiyse de sonradan kabul etti. Kendisinin komünizme de karşı olduğunu söylediğini bizzat duymuşumdur. Namuslu bir aydın olduğu görüşündeyim. 27 Mayıs'tan sonraki gelişme içinde uyanan ve gittikçe daha sosyal bir muhteva alan ilerici fikirleri benimseyen bir aydındır. Sosyalistlere karşı dostça davranmıştır.

Kadri KAPLAN: Mucip ATAKLI ile hemen hemen aynı fikirleri paylaştığını söyleyebilirim. Ancak Kadri KAPLAN Mucip ATAKLI'ya nazaran daha solda olan bir tutum göstermiştir. Bu da sosyalistlere karşı daima dostça davranmıştır. Bir kaç kere FKF'ye gelerek genç sosyalist arkadaşlarla tartışmalarda bulunmuş, TÜRK SOLU'nda yazıları çıkmıştır. Bu şahıslarla eylem birliğimiz DEV—GÜÇ içindeki çalışmalardan ibarettir. Bu çalışmalarda biz DEV—GÜÇ'ün PROLETER DEVRİMCİ kanadı olarak, niteliğimizi ve ideolojimizi her zaman açıkça ortaya koyduk. Ortak düşman olan emperyalizme, toprak ağalığına ve gericiliğe karşı güçbirliği yaptık. Birbirimizi aldatmadık.

SORULDU: TÜRK SOLU çevresindeki faaliyetlerinizi anlatınız.

29 Nisan 1968 mitingiyle birlikte TİP yönetici kliğiyle her türlü uzlaşma ihtimali kayboldu ve açık bir mücadele başladı. FKF genel kurulu toplantısında bizim, hakim bulunduğumuz DEVRİMCİ MERKEZ YÜRÜTME KURULU'nu düşürmeye çalıştılar. Mayıs'taki toplantıda başaramadılar. Temmuz başında usulsüz olarak yeniden yapılan bir toplantıyla DEVRİMCİ MERKEZ YÜRÜTME KURUL görevden uzaklaştırıldı ve

Zülküf ŞAHİN'in başkanlığında yeni bir Merkez Yürütme Kurulu teşekkül etti. TÜRK SOLU ve Mihri BELLİ çevresiyle ilişkilerim işte bu mücadele dönemlerine rastlar. Mihri BELLİ'yi ilk defa 1968 başlarında hapishanede ziyaretine giderek tanıdım. Hakim sınıfların baskısı altında hapse düşen bir devrimciyi ziyaret etmeyi devrimci bir görev saydım. Ve Mihri BELLİ, Vahap ERDOĞDU ve şair Metin DEMİRTAŞ'ı Ankara Cezaevinde gördüm. Daha sonra FKF'daki mücadelemiz içinde TÜRK SOLU'nun savunduğu görüşleri benimsedim. Mihri BELLİ'yle ideolojik beraberliğim böyle başladı. 1969 sonlarında AYDINLIK'ın bölünmesiyle son bulan bu beraberlik içinde Mihri BELLİ'yle sık sık görüştüm. TÜRK SOLU ve AYDINLIK dergilerinin politika ve tutumu hakkında kendisinden fikir aldım ve tartıştım. Mihri BELLİ'nin AYDINLIK yazı Kuruluna girmesiyle iki ay kadar aynı yazı kurulunda bulunduk. TÜRK SOLU çevresini tanımam Mihri BELLİ vasıtasıyla olmuştur. 1968 yazında TÜRK SOLU yazı kurulunda bulunan şahıslar şunlardı: Şevki AKŞİT, İlhan BERKTAY (Halil BERKTAY'ın amcası), Vecdi ÖZGÜNER, Bora GÖZEN, Sevinç ÖZGÜNER, Dr. Kemal İŞLER, Kenan ORMANLAR ve Naci ORMANLAR. SOSYALİST AYDINLIK'ın çıkmasından sonra TÜRK SOLU ve AYDINLIK aynı siyasi tutumun temsilcileri olarak işbirliği halinde çalıştılar. Bu siyasi tutum Türkiye'nin MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM aşaması halinde olduğu ve TİP'in parlamenterizme saplandığı temel görüşü çerçevesindeydi.

SORULDU: DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ çevresindeki faaliyetlerinizi anlatınız.

TÜRK SOLU çevresinde toplananlar İstanbul'da

da DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ'ni kurdular. Benim bu derneğin gerek İstanbul'daki kuruluşu ve gerekse Ankara'daki şube açmasıyla ilgili bir faaliyetim olmamıştır. Bu dernek Ankara'da 1969 yazında şube açmıştır. Bundan bir kaç ay sonra derneğe üye oldum. Fakat üyeliğim sırasında dernek çalışmalarıyla ilgilenmek fırsatı bulamadım. Esasen DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ benim üye olmamdan kısa bir süre sonra kapatıldı. Derneğin İstanbul başkanı Dr. Kemal İŞLER, Ankara Şube başkanı ise avukat Niyazi AĞIRNASLI idi.

SORULDU: SOSYALİST AYDINLIK DERGİ çevresindeki faaliyetlerinizi anlatınız.

Biz FKF ve TİP içindeki mücadele sırasında Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Şahin ALPAY ve ben anlaşan bir kadro oluşturmuştuk. TÜRK SOLU fikirlerini benimseyişimle beraber bu çevreden olan Vahap ERDOĞDU, Seyhan ERDOĞDU ile tanıştık. Bu sıralarda Vahap, Seyhan ve Münir AKTOLGA'nın TÜRK SOLU'yla ilişkileri kalmamıştı. Zira dergi artık İstanbul'da yayınlanmaya başlamıştı. Ankara'da TÜRK SOLU'ndan fikir itibariyle aynı çizgide olmakla beraber teorik muhteva bakımından daha farklı bir görevi olan aylık bir dergi çıkarma ihtiyacını duyduk. TÜRK SOLU bir nevi cephe organıydı. Marksizm—Leninizm'i ideolojik bir silah haline getirme görevinden çok sosyalist olmayan yazarları da kapsıyordu. Halbuki Marksist—Leninist bir teorik organ gerekliydi. Bu nitelikte bir dergi yayınlamak fikri aramızda doğdu. 1968 Temmuz ayında bu dergiyi çıkarmaya karar verdik. O sıralarda gençlik hareketi içinde Gün ZİLELİ, Atıl ANT ve Münir AKTOLGA olumlu tavırlarıyla dikkatimi çekiyorlardı.

Bu arkadaşları da çağırarak görev bölümü yaptık. Bir çalışma programı hazırladık. İlk sayıda bütün fikirlerimizi toplu olarak ifade eden bir yazıyı benim yazmam kararlaştırıldı. Bunun dünya kısmı Şahin ALPAY, Türkiye kısmını ise ben yüklendim. Derginin adını AYDINLIK koymaya karar verdik.

Çünkü AYDINLIK sosyalist hareket tarihinde şanlı bir adı ifade ediyordu. Daha önceleri de 1919—25 yılları arasında Türkiye'de muhtelif aralıklarla Marksist—Leninist'ler tarafından bu adla dergi çıkarılmıştı. Biz de bunu seçmekle geçmişin mirasını benimsemiş oluyorduk. Başlangıçtaki kurucuları şunlardır: Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Vahap ERDOĞDU, Şahin ALPAY, Seyhan ERDOĞDU, Gün ZİLELİ, Atıl ANT, Cengiz ÇANDAR (bu ikisi sonradan katılmışlardır), Münir AKTOLGA ve ben. En gencimiz olan Münir AKTOLGA derginin sahiplik işlemini yaptı. Vahap ERDOĞDU da sorumlu yazı işleri müdürü oldu. 1968 Kasım ayında ilk sayıyı neşrettik. Dergiyi ben Hukuk Fakültesi sandığından aldığım 7000 lira borç ile çıkarmaya başladık. Sonradan bu borç dergi tarafından bana ödendi. Mali işleri 1969—70 arasında ben yönettim, daha sonra Erdoğan GÜÇBİLMEZ baktı. Önceleri büroya ihtiyaç duymamıştık. Sonradan Sıhhıye Süleyman Sırrı Sokak 2/12'de DİSK Ankara Temsilciliği'nin bulunduğu dairenin odasını kiraladık. Aynı dairede DİSK'e bağlı BASIN—İŞ, TURİZM—İŞ ve KİMYA—İŞ sendikaları vardı. Bu sendikalarla ilişkimiz aynı dairede oturmaktan ileri gelen bir yardımlaşmadan ibarettir. Zira bunlar bizim karşısında olduğumuz TİP görüşünde olan sendikalardı. Ömer ÖZERTURGUT, AYDINLIK yazı kadrosuna derginin yayınlanmasından 9 ay kadar sonra katıldı. AYDINLIK kısa zaman-

da ideolojik bir karargah haline gelmişti. MİLLİ DEMOKRATİK DEVRİM aşamasında olduğumuzu savunan PROLETER DEVRİMCİ GRUP militanları yani bizim görüşümüzde olanlar AYDINLIK çevresinde toplanmış, TÜRK SOLU'yla beraber TİP ve FKF içindeki mücadele sürdürülmüştür. Bunun sonucu olarak FKF 1970 Ocak ayında PROLETER DEVRİMCİ GRUB'un yönetimine geçmiştir. TİP içinde de güçlü bir devrimci kanat yaratılmışsa da bu kanadın iki defa üstüste parçalanması TİP yönetiminin devrimci gruba geçişini engellemiştir. AYDINLIK'ta yazı kurulu üyeleri dışında Hikmet KIVILCIMLI, Mihri BELLİ, Muzaffer ERDOST, Türkkaya ATAÖV, Raşih Nuri İLERİ, Ali Orhan YÜCEALP, Fuat FEGAN, Fakir BAYKURT, Deniz KAVUKÇUOĞLU, Halil BERKTAY da yazılar yazmışlardır. SOSYALİST AYDINLIK DERGİ İstanbul temsilciliğini ilk sayıdan itibaren Fuat FEGAN, Almanya temsilciliklerini daha sonraları Heidelberg Üniversitesi'nde hukuk doktorası yapan Metin GÜNDAY ve Nürnberg Üniversitesi'nde iktisat doktorası yapan Deniz KAVUKÇUOĞLU idi. Metin, Hukuk Fakültesini birincilikle bitirdiği için fakülteden verilen bursla Almanya'ya gitmişti. FKF içerisinde TİP yöneticilerine karşı girişilen mücadeleye İstanbul'da Deniz GEZMİŞ ve Mustafa GÜRKAN'ın başında bulunduğu DEVRİMCİ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ (DÖB) grubu, Ankara'da ise AYDINLIK çevresi yürütüyordu. DÖB çevresinin gençlik içindeki aktif mücadelesi Amerikan 6. filosunun protestosu ve Amerikan 6. filosunun ve Amerikan bahriyelilerinin Dolmabahçe'de denize dökülmesi, gençlik kitlesini harekete geçiren üniversite eylemleri ve Amerikancı AP iktidarına karşı gösterdikleri öncü tutum İstanbul gençliği içinde etkili oldu ve FKF kliği zayıfladı. Deniz GEZMİŞ, benim genel başkan

(FKF) olduğum zamanlarda AİSEÇ kongresinde AP iktidarının bakanlarından Seyfi ÖZTÜRK'ü yuhalamaktan ve aleyhinde gösteri yapmaktan hapisteydi. Kendisine telgraf çekerek geçmiş olsun dedim. İlk ilişkim böyle olmuştu. Daha sonra 1968 10 Kasım'ında Mustafa KEMAL yürüyüşünde de Kırıkkale yakınında ben de yürüyüşe katıldığımda onunla ilk defa görüşmüş olduk. Bundan sonra PROLETER DEVRİMCİ GRUP'a mensup kişiler olarak görüşmelerimiz olmuştur. Son olarak kendisini 1969 Eylül'ünde İstanbul'da cezaevinde, 1969 Ekim ve Kasım'ında Ankara'da ve yakalandıktan sonra 1971 başlarında Ankara cezaevinde yaptığım ziyaretler sırasında gördüm ve konuştuk. Kendisi hapse girdiği zaman benim talebim üzerine avukat olarak müdafi sıfatıyla adıma vekaletname vermiştir. FKF içindeki mücadelede devrimci grup içinde aktif rol alanlar Atilla SARP, Burhan GÜRCAN, Cengiz ÇANDAR, Yusuf KÜPELİ, Ruhi KOÇ, Münir AKTOLGA, Seyhan ERDOĞDU, Ömer ÖZERTURGUT, Gün ZİLELİ, Ali Orhan YÜCEALP idi. FKF içindeki mücadele sonucu 1969 Ocak ayında İstanbul'da yapılan kongreyi devrimci grup kazandı ve FKF başkanlığına Yusuf KÜPELİ getirildi. 1969 Şubat ayında FKF'li gençlerin ve bütün üreticilerin ortaklaşa yaptıkları Akhisar ve Ödemiş'teki tütün mitingleri ve yürüyüşlerine katıldım. Gayemiz tütun üreticilerini kendilerini istismar eden yabancı şirketlere, tefeci tüccarlara ve tekel idaresine karşı bilinçlendirmek ve mücadeleye sevketmekti. Bunun dışında FKF tarafından Ankara'da düzenlenen veya diğer devrimci kuruluşlarla birlikte müşterek düzenlediğimiz miting, yürüyüş gibi bütün eylemlere militan olarak katıldım.

SORULDU: İŞÇİ—KÖYLÜ gazetesinin çıkışı ve bu konudaki faaliyetlerinizi anlatınız:

SOSYALİST AYDINLIK dergisinin 1968 kasım tarihli ilk sayısında ileride bir işçi koylü gazetesi çıkaracağımızı ilan etmiştik. Gayemiz emekçi kitlelerinin anlayabilecekleri bir dille Marksist—Leninist fikirleri onlara yaymak ve bilinçlenmelerini sağlamak idi. Bu gazetenin hazırlıklarına 1969 baharında ben, Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Ömer ÖZERTURGUT, Ahmet SAY, Ali Orhan YÜCEALP, Vahap ERDOĞDU, Şefik KAHRAMANKAPTAN başladık. Mali işleri Erdoğan GÜÇBİLMEZ yüklendi. AYDINLIK'tan elimizde kalan para, açtığımız geniş abone ve bağış kampanyasından topladıklarımızla bu gazeteyi finanse ettik. Hazırlığa Ankara'da başlamakla beraber bastırma imkânı bulamadığımızdan çalışmalarımıza İstanbul'da devam ettik. Bora GÖZEN, Mehmet ALTUN, Ezel İNANÇ, Şefik KAHRAMANKAPTAN, Elif TOLON, Yavuz TARAKÇIOĞLU, Ahmet SAY, Ömer ÖZERTURGUT ve ben İstanbul'da çalışmalara devam ettik. İlk sayı 1969 Temmuz ayında çıktı. Baskı işini VATAN matbaasında yapıyorduk. İŞÇİ—KÖYLÜ yazı kadrosunda aktif olarak işçi kesiminin kesif bulunduğu bölgelerde, kalabalık yerlerde gecekondu muhitlerinde elden FKF militanlarına sattırıyorduk. Böylece gençliği aynı zamanda kitlelere yakınlaşmasını, çalışan yığınların meselelerini yakından görmelerini biraz da olsa sağlamak istiyorduk. Ayrıca Anadolu'nun muhtelif yerlerinde devrimci bir görev olarak bu gazeteyi satan ve dağıtanlarla gönderiyorduk. Bunlar yüz'ün üzerindedir. Bunlardan önemli sayıda dağıtım yapanlar ÇORUM GENÇLİK DERNEĞİ, ADANA TÖS Başkanı Emin TUNÇBİLEK, TARSUS FİKİR KULÜBÜ başkanı Teoman GÖZGÜN,

SÖKE'de Hüseyin KAYA idi. Yaz aylarında memleketlerine giden FKF'li gençler vasıtasıyla da bu gazetenin Anadolu'ya dağıtılmasını sağlıyorduk. Yurt dışındaki dağıtımları ise Nürnberg'te Deniz KAVUKÇUOĞLU, Münih'te Yıldırım DAĞYELİ, Berlin'de Güner YÜREKLİK, Heilderberg'de Metin GÜNDAY, Viyana'da Kamil SEDAT sağlıyorlardı. Gazete benim Ankara'dan getirdiğim yazıların, Özel İNANÇ tarafından mizanpaj ve teknik işleri tamamlanarak çıkarılıyordu. Bu yazı kadrosunun dışında dışardan da Ataol BEHRAMOĞLU, Türkkaya ATAÖV, Erdoğan ALKAN, Hüseyin KAYA (Söke'den), Ali ERALP (Bartın'da öğretmen) gibi şahıslardan da imzalı yazılar alıyorduk. Gazete Şubat 1970'de 11. sayı sonuna kadar İstanbul'da bu şekilde çıkarıldı. İstanbul'da gazeteyi Cağaloğlu'ndaki TÜRK SOLU bürosundan yönetiyorduk. 11. sayıdan sonra Ankara'da ULUS matbaasıyla anlaşarak Ankara'da baskı işini sağladık (Bu konuya PDA hareketi sırasında ayrıca değineceğim).

SOSYALİST AYDINLIK'taki bölünme: TİP ve FKF içindeki mücadele döneminde TÜRK SOLU ve AYDINLIK dergileri etrafında bir grup teşekkül etti. Benim de dahil bulunduğum bu grup kendimize DEVRİMCİ veya PROLETER DEVRİMCİ grup diyorduk. Bizim dışımızdaki devrimciler tarafından Mihri BELLİ grubu olarak da anılıyorduk. Esasında TÜRK SOLU ve AYDINLIK, FKF, DEMOKRATİK DEVRİM DERNEĞİ bu grubun çevresinde oluşmuştur. TÜRK SOLU ve AYDINLIK kadrolarını yukarıda anlatmıştım. Son FKF kadrosu ise, Başkan Yusuf KÜPELİ, sekreter Ruhi KOÇ, üye Tunçtekin ÖZKARAR, Mustafa ULUSOY, Münir AKTOLGA ve Tuncer EŞSİZHAN'dan meydana geliyordu. DEMOKRATIK DEVRİM DERNEĞİ İstanbul'da Kemal İŞLER ve TÜRK SOLU çevresi, Ankara'da

Niyazi AĞIRNASLI tarafından temsil ediliyordu. Bunlardan başka Deniz GEZMİŞ, Mahir ÇAYAN, Atilla SARP ve Muzaffer ERDOST da bu çevreye dahildi.

AYRILIK SEBEPLERİ:

Mihri BELLİ ile aramızdaki ilk önemli fikir ayrılığı TİP'e karşı davranış noktasından başlar. Mihri BELLİ yayın organlarından 1969 seçimlerinde hiç bir partiye oy verilmemesi çağrısında bulunmamız görüşündeydi. Çünkü TİP tamamen oportünist burjuva yoluna batmış ve emekçilerden böyle bir partiye oy verilmesini istemek onları aldatmaktır. Şahin ALPAY, Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Ömer ÖZERTURGUT ve benim görüşümüz ise, evet TİP gerçekten oportünist bir yönetimin elindedir. Fakat tabanda birçok dürüst devrimci vardır; hiç bir partiye oy vermemek AP gibi gerici partilerin işine yaradığı gibi TİP tabanındaki unsurların da bize tepki duymalarına akim kalır. Biz TİP yöneticilerini değil TİP örgütünü desteklemeliyiz. Çünkü bugün Türkiye'deki sosyalist birikim geniş ölçüde o zamanlar bu örgüt tabanında toplanmıştır. Ayrıca seçimde TİP'i desteklerken bunu niçin yaptığımızı belirtmek suretiyle karşısında olduğumuz TİP yöneticilerinin gerçek yüzünü de tabana açıklamış oluruz. Neticede Mihri BELLİ bizim görüşlerimizi kabul etti. Ve gerek TÜRK SOLU'nda gerekse SOSYALİST AYDINLIK'da TİP'i örgüt olarak desteklemeliyiz başlıklı yazıyı hazırlıyarak imzasıyla yayınladı. Vahap ve Seyhan ERDOĞDU da aktif bir tutum göstermemekle beraber son karara uydular. Asıl bölünmede etkin olan temel ayrılık noktamız KİTLE ÇİZGİSİ sorunuydu. Bize göre, Türkiye'deki devrimci hareket önemli bir noktaya gelmiştir. Ya işçi köylü ve diğer halk yığınları

ile kaynaşarak devrimi başarıya ulaştıracak maddi bir kuvvet haline geleceğiz, veya kitlelerden kopup bir aydınlar ve gençlik hareketi seviyesinde kalınacaktır. Bu halde ise mücadele bazen anarşizme, bazen de teslimiyetçiliğe başlar. Nitekim gençlik hareketi içinde bazı terörist ve anarşist küçük burjuva akımları doğuyor ve biz bunlara AYDINLIK yayınlarında işaret ederek eleştiriyorduk (1969 8. ve 9. sayılı AYDINLIK'lar). Bizim bu eleştirilerimiz İstanbul'da içlerinde Deniz GEZMİŞ'in de bulunduğu DÖB çevresindekilerin tepkisine yol açtı. Mihri BELLİ ise sol kanat gençliği içerisindeki bu sürtüşmelerin olmamasını ve fikir ayrılıklarının çatışmalara yol açmamasını sağlamaya çalıştı. Tabiatıyla ayrılık meseleleri çözülmedikçe böyle bir birlik suni olacaktı ve nitekim böyle oldu. Çatışma giderek derinleşti. AYDINLIK 12. sayısında biz yazı kurulu üyeleri olarak «PROLETER DEVRİMCİ SAFLARI ÇELİKLEŞTİRELİM» başlıklı bir bildiri yayınladık. Bu bildiride özetle; devrimci hareket içerisinden çıkan sol anarşizm eğilimlerin harekete olan zararından, bunları gidermek için gençliğin işçi köylü kitleleri içinde mücadeleye sokmak gerektiğine, hatalı eğilimlerin ileride daha da büyüyerek ağır zararlara yol açacağına dikkat edilmesine işaret etmiştik. Bu bildiriyi yayınlamakla artık Mihri BELLI ile aramızdaki bağları hemen hemen tamamen koparmış olduk. Bunun sonucunda Mihri BELLİ, Vahap ERDOĞDU, Seyhan ERDOĞDU ayrı bir kanadı oluşturdular. Yazı kurulunun diğer üyeleri olan Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Şahin ALPAY, Gün ZİLELİ, Ömer ÖZERTURGUT, Cengiz ÇANDAR, Atıl ANT ve ben diğer kanadı teşkil ettik. Son FKF kurultayı, DEV—GENÇ'in meydana gelişi (Ekim 1969): Yazı kurulunda bu ihtilaflar derinleşirken FKF içinde doğan ihtilaf da büyüyordu. İstanbul'da DÖB

grubu (Mustafa GÜRKAN, Mustafa ZÜLKADİROĞLU, Cihan ALPTEKİN) Ankara'dan Münir AKTOLGA, Mahir ÇAYAN, Irfan UÇAR, Hüseyin CEVAHİR, Atilla SARP, Hüseyin ONUR, Ruhi KOÇ, Mustafa Kemal ÇAMKIRAN, FKF içindeki bizim görüşlerimize karşı olan grubu oluşturdular. Sonradan PDA hareketi içinde birleşecek olanların safında ise İTÜ'den Tarık ALMAÇ, İstanbul Tıp'tan Ömer GÜVEN, İstanbul Orman F. den Fahri ARAL, Ankara'dan Hacettepe'den Nurettin ÖZTÜRK, SBF'den Oral ÇALIŞLAR, Ziraat Fak. den Tunç Çetin ÖZKARAR, Hukuk'tan Tuncer EŞSİZHAN, Atıl ANT, Basın yayından Aktan İNCE ve diğer AYDINLIK kadrosu mensupları. Karşı taraf bizim kitle çizgisi diye savunduğumuz görüşleri «kitle kuyrukçuluğu» olduğunu ileri sürerek eleştiride bulundu. Her iki taraf birbirini proletarya önderliğini reddetmekle itham ediyordu. Kurultay sonunda gruplar arasında uzlaşma oldu ve tek bir liste yapıldı. Böylece Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu (DEV—GENÇ) adını alan eski FKF yürütme kurulundan 5 kişi bizim taraftan, 4 kişi de karşı taraftan üye girmiş oldu. DEV-GENÇ Merkez Yürütme Kuruluna giren ve bilahare PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK hareketi safında yer alacak olan Ömer ÖZERTURGUT, Oral ÇALIŞLAR, Aktan İNCE, Gün ZİLELİ, Ergün AYDINOĞLU, karşı taraftakiler ise Atilla SARP, Tuncay ÇELEN, İrfan UÇAR ve ismini hatırlıyamadığım bir diğeri idi. Bunlardan Ergun AYDINOĞLU daha önce Mihri BELLİ safına geçmişti. Şubat 1970'de yapılan genel yönetim kurulu toplantısında ise, PDA safında yer alanlar tasfiye edildiler ve FKF (yeni adıyla DEV GENÇ) kesin olarak AYDINLIK SOSYALİST DERGİ taraftarlarının eline geçti. Yani Mihri Belli'nin başında bulunduğu grubun hakimiyetine girdi. Bu bö-

lünmeler, biri AYDINLIK SOSYALİST DERGİ, diğeri AYDINLIK PROLETER DEVRİMCİ dergi şeklinde iki ayrı AYDINLIK dergisi yayınlanmasıyla zirve noktasına çıktı ve kesin bölünme oldu. Münir AKTOLGA, 1969 sonunda SOSYALİST AYDINLIK DERGİ'ye ait elindeki sahiplik belgesiyle bu dergiye el koyunca yazı kurulu üyesi olan yukarıda isimlerini zikrettiğim 7 kişi bu dergiden ayrılarak Ocak 1970'den itibaren PDA dergisini çıkarmaya başladılar.

SORULDU: PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK dergisi dönemindeki faaliyetleriniz ve PDA hareketi hakkındaki bildiklerinizi anlatınız:

PDA ilk yazı kurulu Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Şahin ALPAY, Ömer ÖZERTURGUT, Gün ZİLELİ, Cengiz ÇANDAR, Atıl ANT ve benden teşekkül ediyordu. Derginin yayın süresi içinde muhtelif dönemlerde yazı kurulumuza şu şahıslar girip çıkmışlardır: Halil BERKTAY (Sıkıyönetimin ilanına kadar kaldı), Hasan YALÇIN (Sıkıyönetimin ilanına kadar kaldı), Nuri ÇOLAKOĞLU (Yayından 5—6 ay kadar sonra girdi. Sıkıyönetimin ilanına kadar kaldı), Oral ÇALIŞLAR (Sıkıyönetimin ilanından 4—5 ay kadar önce yararlı olmadığından çıkarıldı), Ferit İLSEVER (Sıkıyönetime 4—5 ay kadar girdi ve sonuna kadar kaldı), Atıl ANT (ilk yayından 4 ay sonra yararlı olmadığı için harekette kalmakla beraber yazı kurulundan çıkarıldı), Erdoğan GÜÇBİLMEZ (1970 Kasım'ından mevcut tutumumuzun sorumluluğunu paylaşamıyacağını söyleyerek yazı kurulundan ayrıldı), Hüsamettin KURULTAY (2—3 ay kadar bulundu), Cüneyt AKALIN (Sıkıyönetime kadar kaldı), Aydoğan BÜYÜKÖZDEN ve Ömer MADRA (Son 3 ay müşavir üye olarak zaman

zaman toplantılara katıldılar). Böylece bizim görüşlerimizi yansıtan biri PDA diğeri İŞÇİ—KÖYLÜ olmak üzere iki yayın organına sahip olmuştuk. Fakat her iki yayın organının aynı yazı kurulunun yönetimi zor olduğundan her iki yayın organında ise ayrı redaksiyon komiteleri kuruldu. 3 er kişilik olan bu komitelere muhtelif zamanlarda, muhtelif kişiler katılmışlardı. Bu şahıslar şunlardır: PDA redaksiyon komitesine katılanlar: Doğu PERİNÇEK, Erdoğan GÜÇBİLMEZ, Şahin ALPAY, Halil BERKTAY; İŞÇİ KOYLÜ redaksiyon komitesine katılanlar ise Nuri ÇOLAKOĞLU, Hasan YALÇIN, Şahin ALPAY, Doğu PERİNÇEK, Gün ZİLELİ ve Ferit İLSEVER idi. Bu iki redaksiyon komitesi arasındaki irtibatı ise İRTİBAT KOMİTESİ sağlıyordu. İRTİBAT KOMİTESİ; Hasan YALÇIN, Gün ZİLELİ ve benden teşekkül ediyordu. Bunların dışında Gençlik, İşçi ve Köylü meseleleri ile ilgili komiteler de kurulmuştu. Bunların görevi gençlik, işçi ve köylü olayları ve sorunlarını izleyerek bunlarla ilgili haberleri toplayıp taslak halinde yazı kurullarına vermektir. Gençlikte: Kerim ÖZTÜRK, Ercan ENÇ ve İlker AĞACA, İşçide: Ferit İLSEVER, Nuri TÜRKEŞ, Mehmet Ali ZARİFOĞLU ve Leon MAFYAN; Köylüde de: Gün ZİLELİ ve Cüneyt AKALIN.

PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK'da Şubat 1970 tarihinden itibaren eğitim çalışmaları yapıldı. İlk önceleri dergi bürosunda yapılan eğitim çalışmaları, haftada bir salı akşamları idi. Bu çalışmalar için daha sonra Hukuk Kurumu salonu temin edildi. Bu salonun temin edilmesi ifademin Muammer AKSOY ile ilgili bölümünde açıklanmıştır. Eğitim çalışmalarında SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ TARİHİ adlı kitabın bölümleriyle MAO ZEDUNG'un eserlerinden mürekkep bir program uygulanırdı. Bu çalışmaları-

mızla ilgili program PDA'da yayınlanmıştı. Bu eğitim çalışmaları sırasında her çalışmadan önce Türkiye'deki muhtelif olaylar üzerine kısa tahliller de yapılırdı. Genellikle aktüel konuları ele alırdık. Bunlardan başka konferanslar da verilirdi. Hatırımda kaldığına göre Prof. Bahri SAVCI ve Suphi KARAMAN güçbirliği konusunda, Korkut BORATAV ise Sosyalist ekonominin inşası üzerine konferanslar verdiler.

İŞÇİ KÖYLÜ ÇALIŞMA KOMİTELERİ:

PDA'nın 22. sayısında okuyucularımıza bir çağırı yaparak dergiyi arkadaşlarıyla birlikte toplanıp incelemelerini, toplu eleştiriler yapıp bize yollamalarını istedik. Böylece ilkel tarzda da olsa işçi ve köylüyü ve de gençleri kollektif çalışmaya sokmak ve örgütlemek istiyorduk. Bu çağırımız üzerine birçok arkadaş dergi ve gazetenin incelenmesini gruplar kurarak yaptılar. Bu çalışmaları mahallinde organize eden genç arkadaşlarımız döndüklerinde bu çalışmalar hakkında eğitim seminerlerinde izahat veriyorlar, bu izahatlar dergide ve gazetede yayınlanıyordu. PDA hareketine katılan hemen bütün arkadaşlar bu köy çalışmalarına gitmişlerdir. Ayrıca, muhtelif üretim bölgelerinde örneğin Çorum'da haşhaş mitingi, Antep'de fıstık mitingi, Söke'de toprak reformu ve bağımsızlık mitingi, tütün mitingleri, çay mitinglerine de devrimci arkadaşları gruplar halinde yolluyorduk. Dergide yazı kurulu dışındaki muhtelif işleri yapmak üzere bir büromuz vardı. Adakale sok. 28/1 no.da çalışan bir büroda DTCF'den Hüsamettin KURULTAY, Ömer PARLAR, Mürüvvet ENÇ ve isimlerini hatırlıyamadığım diğer bazı elemanlar çalışırlardı.

SOSYALİST KURULTAY FİKRİNİN DOĞUŞU VE GELİŞMELERİ:

1970 yazında Türkiye'de faaliyet gösteren bütün sosyalist grup ve çevrelerin görüşlerini yansıtan ve sonunda anlaşabileceğimiz görüşte olanları tesbit etmek ve bir parti içinde birleşmek amacıyla bir sosyalist kurultay toplamayı teklif ettik. O sıralarda SOSYALİST KAMP'ta en önemli sorun parti sorunuydu (legal veya illegal partileşme sorunu). Herkesin ittifak ettiği nokta sosyalist mücadelenin legal veya illegal siyasi bir parti olmadan yürüyemeyeceği merkezindeydi. Ancak bunun gerçekleştirme şekli konusunda muhtelif görüşler vardı. Bizim yani PDA hareketi mensuplarının sosyalist kurultay fikrinin ana hatları şunlardı:

1. Legal veya illegal parti kurma zorunludur.

2. Parti ancak bütün sosyalist çevre ve grupları kapsar ve onları birleştirirse güçlü olabilir.

3. Ancak bütün sosyalist çevrelerin aynı ideolojik temel üzerinde birleşmesiyle bu gerçekleştirilebilir. Oysa bugün (o zamanı kastediyorum) sosyalist çevrede bir fikir kargaşalığı ve çatışması mevcuttur.

4. O halde partiye giden yolda en temel mesele bu fikir çatışmalarını çözmek doğru olanla olmayanı kesinlikle ayırt etmek lâzımdır.

5. SOSYALİST KURULTAY, bütün çevre ve grupları toplayacak, aralarında kesin bir ideolojik mücadele verilecek; bu ideolojik mücadele sonunda, aynı ideolojik temelde birleşebildiklerimizle bir parti kuracaktır.

Bu fikirler 23 sayılı PDA'da açıklanmıştır. Ancak

bu teklifimiz diğer gruplarca kabul edilmedi. Ve bizim dışımızdaki sosyalist gruplar, kendi başlarına bir parti oluşturma çabası içine girdiler. Bizim çeşitli dernek ve kuruluşlar içinde açtığımız SOSYALİST KURULTAY kampanyasıda başarılı bir yönde gelişmedi. Kendi içimizde, sosyalist kurultay fikrinin doğru bir çözüm yolu olduğuna ittifakla inanmış değildik. Ayrıca, Legal ve İllegal'lik konularında da tereddüt vardı. Mesela yazı kurulundaki Şahin ALPAY, Gün ZİLELİ ve Oral ÇALIŞLAR gibi arkadaşlar, SOSYALİST KURULTAY ve PARTİ fikrine karşı çıkıyorlardı.

Neticede: SOSYALİST KURULTAY teşebbüsümüz 1970 yılı sonuna doğru tamamen akim kaldı. Bu yolla parti yaratma fikri başarısızlığa uğramış oldu.

SORULDU: İllegal parti fikrinin doğuşu ve bu yolda yaptığınız çalışmaları anlatınız.

SOSYALİST KURULTAY yolunun başarısız kalması üzerine, başka çözüm yolları aramaya başladık. Esasen, devrimin ancak illegal bir partiyle başarılacağı fikrini gerçekleştirmek yönünde de fikri yönde bir gelişme vardı. Bu gelişme safhasında başlıca 3 tutum göze çarpmaktaydı.

1. Ben ve Ömer ÖZERTURGUT: Mücadelenin partisiz devam etmesine imkan yoktu. Örgütsüz ve dağınığız; bu şartlarda disiplin kurulması, mücadelenin doğru bir şekilde sevk ve idare edilmesi için bir parti şarttı. Ferit, Bora, Cengiz, Hasan, Atıl gibi arkadaşlar yaptığımız muhtelif görüşmelerde bu fikirlerimizi kabul eder bir tutum gösteriyorlardı.

2. Şahin ALPAY ve Halil BERKTAY: Türkiye'deki gelişme bir parti kuracak olgunlukta değildir.

Böyle bir parti bugün aydınlara dayanır. Henüz partileşecek seviyede işçi ve köylü önderleri oluşmamıştır. Erkendir.

3. Gün ZİLELİ, Oral ÇALIŞLAR, Mehmet ALTUN ve İbrahim KAYPAKKAYA: Parti şehirde, oturduğumuz yerden kurulmaz. Bir parti kurmak için köylere gitmek orada çalışma yürütmek, köylük bölgelerdeki mücadeleyi olgunlaştırdıktan sonra bir parti halinde birleşmek gerekir.

İllegal parti kurma meselesi nazik bir mesele olduğundan açıkça ve toplu olarak hiç bir zaman bu konu tartışılmış değildir. Bu fikirler ancak 2—3 kişilik gruplar halindeki konuşmalardan ve çeşitli zamanlarda arkadaşlardan edindiğim cevaplardan öğrendim.

MERKEZ KOMİTESİNİN KURULMASI: Ömer ÖZERTURGUT ile 1971 başında bir çekirdek yaratmayı kararlaştırdık. Amacımız yukarıdan aşağıya teşekkül edecek Marksist—Leninist bir çekirdeği ileride yapılacak bir kongreyle parti haline getirmekti. O sırada partileşme fikirlerine yaklaşmış olan Şahin ALPAY'ı bu çekirdeğe dahil etmeyi uygun gördük. Kendisine durumu anlattık. Neticede teklifimizi kabul etti. Böylece oluşturduğumuz çekirdek Ocak 1971 de toplanarak kız kardeşimin anahtarı bende bulunan Selanik Cad. ile Kızılırmak Sokağının kesiştiği köşedeki numarasını hatırlayamadığım apartmanın 3. katındaki dairesinde kendilerinin bulunmadığı bir sırada toplandık. Bir merkez komitesi meydana getirdik.

Bu toplantıda aldığımız kararlar şunlardır:

1 — En kısa zamanda toplanacak bir genel kongreyle partinin kuruluşunu yapmak, o zamana kadar merkeze Doğu PERİNÇEK'in yani benim başkanlık et-

mesi, Ömer ÖZERTURGUT'un başkan yardımcılığını yapması, kongrede merkez organ ve kurullarının teşekkül etmesi.

2 — Kongreye getirilmek üzere bir TÜZÜK ve PROGRAM taslağının hazırlanması (Bu görev bana verilmiştir).

3 — Ömer ÖZERTURGUT'u yurtdışına çıkarılarak gerek kardeş ARAP HALKLARININ ve onların en önünde savaşan FİLİSTİN ve ARNAVUTLUK EMEK PARTİSİ başta olmak üzere dünyanın bütün Marksist—Leninist partileri ve ayrıca dünyadaki ilerici demokrat örgüt ve çevrelerle temas etmek, fikirlerimizi tanıtması, ENTERNASYONAL DAYANIŞMA sağlaması; bu temasların Marksist—Leninist hareketlerle Marksizm—Leninizm, PROLETER ENTERNASYONALİZMİ ve eşitlik temelinde yürütülmesi, ezilen halkların ilerici ve demokrat örgütleri ile ise halklar arası dayanışma prensibi temelinde yapılması.

Bu temaslarda:

a) İdeolojimizi, görüşlerimizi etraflı olarak belirtmek ve görüştüğümüz örgütlerin fikirlerini öğrenmek.

b) Yayın talebinde bulunmak, karşılıklı yayın alış veriyi yapmaka.

c) Silah vs. gibi taleplerde bulunmak, ciddiyetsiz ve iyi karşılanmıyacak taleplerde bulunmaktan dikkatle sakınılması.

Ayrıca Ömer ÖZERTURGUT'un Filistin'de DEMOKRATİK HALK KURTULUŞ CEPHESİ'yle de temasta bulunmasını kaıarlaştırdık.

4 — Çekirdeğin azami ölçüde dar tutulması, çev-

remizdeki kadroların aydın ve genç olması nedeniyle uzun bir tecrübeden geçmeden ve her türlü burjuva bağını koparmadan kendisine kurulmak istenen partiden söz edilmemesi (Bizim örgütlü bir PROLETARYA İHTİLALCİSİ'nden anladığımız: Kendini herşeyi ile devrim davasına adamış, Marksizm—Leninizm—Mao Zedung düşüncesini bir eylem kılavuzu olarak kabul etmesini, devrim davası dışındaki hiç bir bağı olmayan kişilerdir).

5 — Son olarak Türkiye şartlarıyla ilgili bir tahlil yaptık ve bu tahlil benim tarafımdan yazılı bir metin haline getirildi. Metni, Şahin ALPAY ve Ömer ÖZERTURGUT gördüler, tasvip ettiler; bu metni ENDONEZYA KOMÜNİST PARTİSİ ŞUBAT 1971 MERKEZ KOMİTESİ KARARI olarak ileride kamufle ettik. Ocak 1971 tarihinde kaleme aldığım bu yazıyı daha sonra GÜNEYDOĞU ASYADAN İKİ DEVRİMCİ BELGE başlığı altında teksir ettirdim. Bunlardan ikincisi aşağıda ayrıca belirteceğim ve FİLİPİNLER KOMÜNİST PARTİSİ SİYASİ BÜRO KARARI başlığı altında kamufle ettiğim partimizin siyasi büro görevini fiilen üzerine almış olan benim hazırladığım karardır.

Bu toplantıdan kısa bir süre sonra Ömer ÖZERTURGUT Filistin'e gitti. Oradan bilahare Almanya'ya geçmesini öngörmüştük. Ömer ÖZERTURGUT Filistin'de DEMOKRATIK HALK KURTULUŞ CEPHESİ ile temas ederek şu noktalarda anlaşmaya vardığını bize bildirdi:

1. Yayın organlarında karşılıklı yazı çıkarılması,

2. Bizim ihtiyaç göstermemiz halinde yollayacağımız arkadaşın DEMOKRATİK HALK KURTULUŞ

CEPHESİ tarafından kabul edilerek askeri eğitim gösterileceği.

SORULDU: Kurduğunuz bu illegal partinin dayandığı ideolojik görüşleri ve nihai gayesini açıklayınız.

İdeolojimiz Marksizm—Leninizm ve Mao Zedung düşüncesidir. Marksizm—Leninizm—Mao Zedung düşüncesi 5 büyük ustanın kurduğu, geliştirdiği ve çağımızdaki seviyesine yükselttiği bir devrim teorisi ve dünya görüşüdür. 5 büyük usta MARKS, ENGELS, LENİN, STALİN ve MAO ZEDUNG'tur. Marksizm—Leninizm, bütün karar ve programımızda belirtildiği üzere, ancak yurdumuz şartlarıyla kaynaştırılırsa, yurdumuzun somut sınıf şartlarına dayandırılırsa devrimci bir teori olur. Partimiz hazırlanmış olan TÜZÜK TASLAĞI'nda ayrıntılı şekilde belirtildiği üzere burjuvazi ve toprak ağalarının diktatörlüğünü çökertip PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ'nü kurmak, kapitalizmi yıkarak sosyalizmi gerçekleştirmek esas amacını güder. Bu amaçla önümüzdeki devrim olarak Demokratik Halk İhtilalinin zafere ulaşması için mücadele eder. DEMOKRATİK HALK İHTİLALİNİN programı; toprak ağalarının, tefecinin ve işbirlikçi kapitalizmin kökünü kazımak ve emperyalizm boyunduruğunu parçalamak, nihai hedefimiz her türlü sömürü ve zulmü ortadan kaldırarak sınıfsız toplumu, yani KOMÜNİZMİ gerçekleştirmektir. Partimiz PROLETER ENTERNASYONALİZMIN KIZIL BAYRAĞINI YÜKSEK TUTMAYA kararlıdır. Bütün insanlığın sömürü ve zulümden kurtuluşu için bütün ülkelerin proletaryasıyla ezilen halklarla ve başta sosyalizmin kalesi ÇİN HALK CUMHURİYETI olmak üzere ARNAVUT-

LUK HALK CUMHURİYETİ ve diğer sosyalist ülkelerle omuz omuza savaşır. Partimiz devrimin halk kitlelerinin eseri olacağına inanır ve bu nedenle halk yığınlarını bilinçlendirerek mücadeleye sevk eder ve onları silahlı mücadele saflarına kazandırmaya çalışır. Hareketimiz Türkiye'deki İHTİLALCİ İŞÇİ SINIFININ 50 yıllık geçmişinin mirasçısıdır. Örgütümüz Mustafa SUPHİ'lerin Şefik HÜSNÜ'lerin önderliğini yaptığı TÜRKİYE İHTİLALCİ PROLETARYA HAREKETİNİN mirasçısıdır. Yani TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ ile organik bakımdan bir devamlılık partimiz için sözkonusu değildir, fakat onların (Şefik HÜSNÜ, Mustafa SUPHİ) başlattığı mücadelenin devamıdır. Partimizin ismi yukarıda sözünü ettiğim ve bazı pasajlarına değindiğim tüzük ve program taslağında belirtilen fikirler ve partinin ismi nihai şeklini almış değildir, ancak bu genel kongrede gerçekleşecekti. 1971 yazında ben partimizin isminin TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ olarak kongreye sunulmasını arkadaşlarıma açıkladım. Halkı silahlandırma hususundaki fikrimiz «emperyalizmin silah depoları, halkın silah deposudur» fikrine dayanır, yani Türkiye'deki NATO'nun ve hakim sınıfların emrindeki silahlı kuvvetlerinin silah depolarını silah kaynağımız olarak tasarladık. Partimizin program taslağı bugünkü Türkiye'yi şu şekilde kabul etmektedir: Yurdumuz Türkiye, Amerikan Emperyalizminin boyunduruğu altında geri bir tarım ülkesidir. Feodal toprak ağalığı ve kalıntıları nüfusumuzun yüzde 70'ini meydana getiren milyonlarca köylü üzerinde hala hüküm sürmektedir. Amerikan emperyalizmi ile işbirliği eden bir avuç büyük sermayedar, toprak ağaları ve tefeciler halkımızı zalim ve gerici diktatörlükleri altında ezmekte ve sömürmektedirler.

SORULDU: TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ olarak İllegal biçimde örgütlenme anlayışınız ve organlarınızı açılayınız:

Bu husus da tüzük taslağında ayrıntılı şekilde bilgi bulunmaktadır. Özetle örgütlenme anlayışımız: Proletarya öncü müfrezesini mücadele içinde inşa etmektir. Türkiye gibi yarı—sömürge, yarı—feodal ülkelerde parti inşası silahlı mücadele içinde başarılabilir. Köylük alanlarda yürüteceğimiz (esas olarak) mücadele için de partimizi inşa etmeyi düşündük. Çalışmalarımızı tayin eden zirvedeki ilke gizliliktir. Örgütlenmemiz de gizliliğe dayanır. Kademeler ve hücreler birbirini tanımamalıdır. Temaslar bir kişi vasıtasıyla yürütülür. Çalışmalarımızda parola, şifre ve şifre anahtarları kullanılır. Bunlar çok gizlidir, ancak ilgili olanlar arasında bilinir. Her ayrı irtibat için ayrı şifre anahtarı kullanılır. Ben parti başkanı olarak daha önceden bölge sorumluları ile aramızda her biriyle ayrı ayrı olmak üzere şifre anahtarları tesbit ettim, bunlar sık sık değiştirilmiştir. Mesela Ege bölgesiyle «MAHALLENİN GÜLÜ», «KIRİZANTEM», Yurtdışı ile «MAO ZEDUNG YOLUNDA», «UNKAPANI KÖPRÜSÜ» bu anahtarlardan bazılarıdır. Partinin örgütlenme ilkesi demokratik merkeziyetçiliktir, şu anlama gelir; kararlar organlar içinde demokratik bir şekilde oluşur, uygulamada merkeziyetçilik esastır, çelik disiplin esastır. Tüzük taslağımıza göre; organlarımız şu şekildedir:

1. MERKEZ KOMİTESİ: Kaç kişiden oluşacağını Kongre karar verir, kongre arasında en yüksek organdır. Merkez Komitesi, ben, Ömer ÖZERTURGUT ve Şahin ALPAY'dan oluşmuştur. Eylül 1971 tarihinde Halil BERKTAY, Bora GÖZEN ve Ferit İLSEVER'i

yedek üyeliğe davet ettim. Ben, Şahin ALPAY ve Ömer ÖZERTURGUT, 1971 Ocak ayında kongreye kadar Merkez Komitesine kimsenin alınmamasını kararlaştırdık. Kongrenin gecikmesi üzerine, ben insiyatifimi kullanarak yukarıda sözünü ettiğim bu şahısları yedek üyeliğe çağırdım. Merkez Komitesi'nin içersinde başkan ve başkan yardımcısı (yani ben ve Ömer ÖZERTURGUT) SİYASİ BÜRO'yu oluşturur, bu görevi fiilen ben yaptım.

SİYASİ BÜRO'nun görevi: Merkez Komitesi'nin kararlarını, yürütmek ve partinin izliyeceği siyasi istikameti tayin etmektir.

BÖLGE KOMİTELERİ VE DİĞER KADEMELER: Tüzük taslağına göre; Merkez Komitesi ihtiyaca göre kendi altında kademeler kurar, alttaki ilk kademe BÖLGE KOMİTESİ de olabilir. İL KOMİTESİ de olabilir, hatta daha aşağıda bir kademe de olabilir. Katı bir hüküm yoktur. Bunu ihtiyaç tayin eder. BÖLGE ve İL KOMİTELERİ'nin başında birer sorumlu şahıs vardır. Bu komiteler, eleman durumuna göre teşekkül eder, mesela ANKARA İL KOMİTESİ başlangıçta Hasan YALÇIN (Ankara il sorumlusu), Halil BERKTAY'dan müteşekkil idi. Halil, Ege bölgesine gitti, Hasan yakalandı ve Ankara sorumluluğunu bunun üzerine tek başına Nuri ÇOLAKOĞLU'na verdim. İSTANBUL İL KOMİTESİ: Başlangıçta Bora GÖZEN ve İbrahim KAYPAKKAYA'dan teşekkül etmişti. Sorumlusu Bora GÖZEN'dir. Daha sonra, bu bölgeyi tek başına Ferit İLSEVER yönetmiştir.

EGE BÖLGE KOMİTESİ: Başlangıçtan beri Halil BERKTAY sorumlu idi. Hasan ÖZKAN, onunla birlikte EGE BÖLGE KOMİTESİ'nde çalışmıştır.

DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU KOMİTE-

Sİ: Başlangıçta İbrahim KAYPAKKAYA ve Muzaffer ORUÇOĞLU sonradan Bora GÖZEN de bu bölgeye katıldı. Bu bölgedeki sorumlu İbrahim KAYPAKKAYA'dır. Bölgelerdeki sorumlu ve sekreter tabirleri aynı şeyi ifade etmektedir.

BÖLGE ALT KOMİTELERİ: Ankara, İstanbul, ve Ege bölge komitelerinde, ayrıca alt komiteler kurulmamıştır. Bu bölgelerdeki komiteler, bölge faaliyetlerini, yanlarındaki bölge kadrolarıyla yürütmüşlerdir. Bu kadroların hepsi partili değildir, ufak bir kısmı partilidir. Sadece DOĞU VE GÜNEYDOĞU bölgesinde Bölge Alt Komitemiz vardı; MALATYA ALT KOMİTESİ: İbrahim KAYPAKKAYA; DİYARBAKIR ALT KOMİTESİ: Muzaffer ORUÇOĞLU ve Abdulvahap SONER den ibaretti. Diyarbakır alt komitesi sorumlusu Muzaffer ORUÇOĞLU'dur.

HÜCRE ÖRGÜTLENMEMİZİN TEMELİDİR, köyde ve fabrikada kurulur, üç kişiden teşekkül eder, bazen 2 kişi de olabilir. Her hücrede bir sorumlu veya sekreter bulunur. Hücrenin üst kademe ile bağlarını bu sorumlu kurar ve hücrenin yönetimi sorumluya aittir. Hücreler birbirini tanımaz. Temasları yalnız üst kademeler iletir. Hücre üst kademeden bir kimsenin bir şahsa hücre sekreterliği görevini vermesi ve yine üst kademedeki şahıs tarafından beraber çalışacağı hücre üyelerini de bu sorumluya tanıtması şeklinde ya da sadece sorumluyu tayin edip hücrede çalışacak üyelerin tayinini sorumlunun insiyatifine bırakmak suretiyle olur. Bu ikinci halde sorumlu dışındaki hücre üyelerini üst kademe tanımaz. Hücreleşme bu şekilde aşağıya doğru üzüm salkımı şeklinde devam eder. Ancak partiye yeni üye alınması yani yeni alt hücrelerin teşekkülü, üst kademe tarafından atanmış olan

bir hücre sorumlusuna aşağıya doğru yayılma yetkisinin verilmiş olmasına bağlıdır. Bu durumda o hücre sorumlusu veya hücredeki üyelerden biri yeni bir hücre sorumlusu tayin etmek suretiyle aşağıya doğru örgütlenmeye devam eder. Esas itibariyle hücreler köylerde ve fabrikalarda kurulur. Görevleri bulundukları çevre içinde halka önderlik ederek parti teşkilâtının kuvvetlenmesini sağlamaktır. Bunun dışında özel görevli hücreler de vardır.

ÖZEL GÖREVLİ HÜCRELER: 1. Yayın organımız olan ŞAFAK baskı hücresi (ileride başka yayın organlarımız için de bu hücre faaliyet gösterebilir).

2. Tutuklu bulunan sosyalistleri ve devrimcileri hapishaneden kaçırmak üzere kurulan hücre; Ankara'da bu amaçla partili olmayan sempatizan kişilerden 2 kişilik bir grup kuruldu. Bu grupta ismen tanımadığım FAZIL olarak bildiğim bir TEĞMEN ile Filistin'den gelmiş olan FUAT adındaki kadromuz bulunuyordu.

Bu grup Şubat 1972 sonunda ben ve Ankara il komitesi sorumlusu Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından kuruldu. Bu hücreye vermiş olduğumuz ilk görev hapisten adam kurtarılması için gerekli keşif ve planları yapmaktı. Öncelikle idama mahkum edilecek ve ŞAFAK grubundan hapiste bulunan kadrolarımızın kaçırılmasına çalışılacaktı. Bu hücreler ayrıca BAŞKAN MAO'nun SÖZLERİ başlığı altında bastırdığımız ve Sıkıyönetimce el konmuş olan KIZIL KİTAP'ın 15.000 nüshasının kurtarılması görevi ile de uğraşacaklardı. Bu hücre mensupları temaslarını Nuri ÇOLAKOĞLU ile kuracaklarından ve benim de bu hücre teşkilinden sonra Ege bölgesine gitmiş bulunmamdan dolayı hücrenin ne gibi bir faaliyette bulunduğunu bilmiyorum.

3. BELGE TAHRİFİ VE SAHTE BELGE TANZİM HÜCRESİ: Parti örgütü olarak benim bildiğim kadarıyla resmen böyle bir hücre kurmuş değiliz, fakat Ankara'da bu işleri Nuri ÇOLAKOĞLU şahsen yapmaktaydı. Hatta bana da bir kaç tane sahte mühendis kimliği verdi. Ayrıca ben de kendime 2 tane nüfus cüzdanı tanzim ettim, bu konuda SAKLANDIĞIM YERLERLE ilgili kısımda ayrıca bilgi vereceğim.

4. SİLAH VE CEPHANE TEMİN HÜCRESİ: Bu konuda kurulmuş bir hücremiz yoktu. Bütün teşkilatlarımıza bu meseleye önem verilmesi ve kadro bulunduğu zaman özel olarak bu görevlerle uğraşacak gruplar kurulması bildirilmişti. Ben Makine Kimya Endüstrisinde bizim fikirlerde olan bir işçiyle bağ olduğunu, kurulduğunu öğrendim. Ve bunu memnuniyetle karşıladım. Zira Makine Kimya, stratejik önemde bir fabrika olduğu gibi 3.00 kadar da işçi çalışmaktadır. Her şeyden önce işçi sınıfı içinde kökleşmemiz, ikinci planda da bu fabrikanın stratejik maddeler imal etmesi bakımından bu olayı olumlu karşıladım.

5. SABOTAJ HÜCRESİ: Teşkilatlanmamızın olgunlaşmamış olması nedeniyle henüz sabotaj görevleri için özel gruplar kurmamıştık. Yalnız 1971 yılı aralık sonunda Arap halklarıyla dayanışmamızı göstermek amacıyla İSRAİL SEFARETİ'nin duvarına tahrip maddesi koymaya teşebbüs ettik. Olay şöyle olmuştur. Filistin'den dönmüş olan KASIM (daha sonra esas isminin İSMET olduğunu ve Bakırköy'lü bir arkadaş olduğunu öğrendim) Amerikan emperyalizminin ortadoğudaki ileri karakolu olan İsrail saldırganlarının Arap topraklarına tecavüz ederek ARAP FEDAİ ÖRGÜTLERİNE karşı tedhiş hareketlerine giriştiğini belirt-

ti. Buna karşı tepkisini ifade etti. KASIM arap halklarıyla dayanışmamızı ifade eden bir eylemde bulunmanın doğru olacağını söyledi. Bu fikri ben de uygun gördüm. KASIM'la olan konuşmamızda yanımızda kimse yoktu. Konuşmayı Doğan YURDAKUL'un Nergiz Sokaktaki evinde annesinin yılbaşı tatili için gittiği bir sırada yaptık. KASIM hakkında Filistin'deki arkadaşlardan Şahin ALPAY'dan çok olumlu bir rapor gelmişti. Fuat ve Kasım hakkında askeri yönden en başarılı elemanlarımız ve grubumuzun proleter kanı ifadeleri kullanılıyordu. KASIM'ı tanımayışıma rağmen bu rapora dayanak İsrail Sefaretine bomba koyma görevini verdim. KASIM ilk önce bir keşif yaptı ve daha sonra önümüzdeki 2-3 gün içinde bu görevi yapmak üzere benden ayrıldı. Bilahare gazeteden KASIM arkadaşın elinde bomba patlayarak şehit olduğunu öğrendim. Bu konuyu benden başka kimse bilmemektedir. KASIM'ın şehit olmasını Faysal KARAÇALI'ının evinde Atıl ANT, Halil BERKTAY ve ben gazeteden öğrendik. Arkadaşlara bu şahsın bizden olduğunu söyledim, herhangi bir şey sorulmadı. Bundan başka Siverek'teki 14 köyün köylüsünün ürününe her yıl zorbalıkla el koyan ve silahlı adamlarıyla köylüleri baskı altına alan Şeyh Halit GÜRPINAR'a karşı sonbaharda hasat zamanı ürünleri Şeyh'in adamlarına vermemek ve şeyhin adamlarını köylere sokmamak şeklinde bir eylem düşünüldü. Bu amaçla Siverek'teki arkadaşlara bu köylere yerleşilmesi bildirildiği halde bu köylere yerleşemediler. Hasat zamanı gerekirse Şeyh Halit GÜRPINAR'ın adamları üzerinde baskı yapmak ve köylünün şeyhin baskısından kurtulması için şeyhi kaçırmayı da düşündük.

6. İSTİHBARAT HÜCRESİ: Bu hücre mensuplarının görevi bütün devlet teşekkülleri özellikle Or-

du, MİT, Jandarma ve Emniyet teşkilatlarının hareketimizin bastırılmasıyla ilgili çalışmaları hakkında bilgi derlemek, içimize soktukları veya sokabilecekleri ajanları tesbit etmek ve kadrolarımız arasında deşifre etmek gibi görevler bu hücrelerin görevlerindendir. Ama biz böyle bir hücre kurmadık, yalnız her arkadaşımıza bütün bu konularda bilgi toplama görevi verdik.

7. SINIRDAN KARŞIYA (FİLİSTİN'E) ADAM GEÇİRME HÜCRESİ: Bu hücrenin görevi Filistin'deki fedai kamplarında askeri eğitim görmek üzere dışarıya çıkması gereken kadrolarımızı bu huduttan geçirmek bu hücrenin görevidir. Özel olarak böyle bir hücre kurulmamakla beraber Siverek'te Muzaffer ORUÇOĞLU'na bu görev verilmiştir. Bu kanalla şimdiye kadar 12 kişi kadar gitti, 4 kişi geri döndü. Bu konuda Filistin bahsinde etraflı bilgi vereceğim.

SORULDU: Örgütün destek kuruluşları nelerdir ve görevleri nelerdir?

Partimizin destek veya yan kuruluşları şunlardır:

1. İHTİLALCİ KÖYLÜ BİRLİKLERİ: İhtilalci köylü birlikleri, devrimci köylü ihtilalinin köylerdeki nüvesidir. Yoksul ve orta köylülerin devrimci teşkilatıdır. İHTİLALCİ KÖYLÜ BİRLİĞİ'nin fikri temelleri ŞAFAK'ın 6 ncı sayısında çıkan TOPRAK DEVRİMİ ile ilgili yazıda belirtilmiştir. Köylü birlikleri bizim teşvikimizde ve önderliğimizle kurulabileceği gibi yoksul ve orta köylüler tarafından da kendi insiyatifleri ile kurulabilir. Bu köylü birlikleri köylük alanlarda verilen mücadele sırasında toprak ağalarının ve tefecilerin iktidarını tasfiye ederek belli bir gelişme içinde kendi iktidarını kurmak amacını gütmektedir. İhtiyaçları olan silah ve cephane mücadele içinde sağlanacaktır. Bunun uy-

gulanmasında Ege bölgesinde bir köyde kurulduğunu biliyorum, başka bir köyde bu yönde bir çalışma olup olmadığını bilemiyorum. Bölge sorumlularının bu yönde çalışmaları görevlerindendir. İHTİLALCİ KÖYLÜ BİRLİĞİ köydeki devrimci iktidarı temsil eder, bu birliğin mücadelesi köylülerin silahlanması ve halk ordusuna katılmalarına etkin olacaktır.

2. İŞÇİ KÖYLÜ SİLAHLI KUVVETLERİ: Devrimin silahlı mücadeleyle başarılacağına inandığımız için tüzük taslağımızda ileride halk ordusunun nüvesini teşkil edecek İŞÇİ KÖYLÜ SİLAHLI KUVVETLERİ'nin kurulması görevini örgütümüze verdik. Fakat henüz silahlı mücadeleye girişmemiş olmamız sebebiyle böyle bir kuvvet teşekkül etmiş değildi. İŞÇİ KÖYLÜ SİLAHLI KUVVETLERİ köylük alanlarda toprak ağalarının ve tefecilerin hakimiyetine karşı köylünün toprağa ve hürriyete kavuşması için mücadele edecekti. Bu harekete girişecek olan İŞÇİ KÖYLÜ SİLAHLI KUVVETLERİ toprak ağalarının ve tefecilerin tasfiyesi mücadelesinde karşılarına çıkacak bu gerici feodal sınıfı koruyacak olan her türlü silahlı kuvvete karşı mücadele edecektir. Bizim stratejimiz köylük alanlarda başlayan toprak devrimî mücadelesini şehirlere doğru geliştirerek neticede bütün yurtta emperyalizm ve işbirlikçilerinin iktidarını yıkıp, halkın devrimci, demokratik iktidarını kurmaktır. Bu iktidar demokratiktir. Çünkü, işçi sınıfı önderliğinde, köylülerin, şehir küçük burjuvazisinin ve milli burjuvazinin yani halkın yüzde 98'inin ortak iktidarıdır. Bu demokrasi feodal toprak ağalarına, emperyalizme ve onun bir avuç işbirlikçisi büyük burjuvazisine karşı diktatörlüktür, çünkü bunları tasfiye amacını güder. Bütün bu mücadelemize ışık tutan esaslar Marksizm—Leninizm—

Mao Zedung düşüncesinin yurdumuz şartlarında kaynaştırılmasından çıkar.

3. İHTİLALCİ GENÇLİK BİRLİĞİ: Sıkıyönetim ilanından sonra bütün gençlik teşkilatlarının yasaklanması ve gençliğin örgütsüz kalması üzerine bir gençlik teşkilatı kurulmasını düşündük. Bu gençlik teşkilatı çalıştığımız bölgelerdeki sorumluların gençlik içinde devrimci bir önderle bağ kurması ve onu bu yönde teşvik etmesi suretiyle kurulacaktı. İhtilalci Gençlik Birliği örgütümüzden bağımsız olarak kendi insiyatifiyle teşkilatlanacaktır. Gençliğin örgütsel bağımsızlığı ve kendi insiyatifiyle teşkilatlanması LENİN'in de savunduğu bir esastır. Bu husus AYDINLIK SOSYALİST DERGİ'nin ilk sayısında çıkan LENİN'in gençlik üzerindeki makalesinde vardır. İHTİLALCİ GENÇLİK BİRLİĞİ yalnız Ankara ve İstanbul Üniversitesi çevrelerinde kurulabilmiştir. Ankara'da Halis ÖZKAN yönetti. İstanbul'daki yöneticiyi bilmiyorum. İHTİLALCİ GENÇLİK BİRLİĞİ imzalı benim Ankara'da bulunduğum sırada bir tek bildiri yayınlandı, kimin kaleme aldığını bilmiyorum. Fakat Nejat BAYRAMOĞLU'nun evindeki ŞAFAK baskı hücresinde teksir edildiğini biliyorum. Benim Ege'de bulunduğum sırada yine Ankara'da bir kaç bildiri yayınladıklarını Nuri ÇOLAKOĞLU'nun gönderdiği nüshalardan öğrendim. Nuri ÇOLAKOĞLU 1972 başlarında sağlam nitelikteki arkadaşların büyük çoğunluğunun aranması veya tapse girmesi sebebiyle fakültelerde İGB'yi teşkilatlıyacak nitelikte eleman bulunmadığını nakletmişti. Bunun üzerine fakültelerde İGB'nin teşkilatlanmasından eleman bulunana kadar vazgeçildi. Yalnız fakültelerde bildiri ve yayın dağıtan şahıslar vardı. İşçi kesiminde de özellikle İstanbul'da arkadaşlar fabrikalarda partili olmayan işçilerden komiteler kurmaktaydılar. Ba-

na falan fabrikada falan şahıslardan bu şekilde komiteler kurulmuş şeklinde bir bilgi intikal etmedi, çünkü bu, gizlilik ilkemize aykırı idi. Ayrıca köylerde de hareketimize sempati besleyen köylüler komitelerde birleştirilmiştir. Bu komitelerin hepsi partili değildir.

SORULDU: TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ içerisinde yapmış olduğunuz çalışmalar ve hedefi nedir?

ORDUYLA İLİŞKİLER: PDA'nın çıkışı sonrasında 1970 sonlarına doğru Leon MAFYAN 2 subayla aynı evde kaldığını, bunları bizim görüşlere kazandırmaya çalıştığını ve eğitim yaptığını söylüyordu. Bunlardan birinin Ankara'da görevli iken sonradan Gaziantep'de bir birliğe verildiğini öğrendiğim Kara subayı Teğmen OKTAY (Cengiz CENGİZBAY) olduğunu öğrendim, diğerlerinin adını bilmiyorum. Ben Leon MAFYAN'a yalnız eğitim yapmalarını, birlikte dergi ve kitap okuyarak tartışmalarını söyledim. Ordu konusunda daima son derece dikkatli ve aşırı ihtiyatlı davrandık. Rastladığımız subaylarla hemen ilişki kurmaya çalışmak ve giderek ondan taleplerde bulunmak gibi hafif davranışlardan kaçındık: Mesela, 2 defa iki ayrı şahıs dergiye gelerek kendini subay olarak tanıttı, bağ kurmak istediğini, devrime hizmet için hazır olduklarını söylediler. Kendilerine dergi ve yayınlarımızı tavsiye ettim. Kendileriyle başka bir şekilde ilişki kurmayı reddettim. İsimlerini bilmem. Başka arkadaşlar kanalıyla gelen bu tür teşebbüslere karşı da aynı tavrı takındım. Leon MAFYAN'ın birlikte kaldığı subaylara karşı tutumumuz da bu olmuştur. Hatta o evde kalan ABDULLAH adlı arkadaşa o evden ayrılmasını tavsiye ettim. Leon MAFYAN'ların evine ve kitap okuma çalışmalarına bir kere dahi gitmedim. Bu

evin yerini dahi bilmem. 1970 sonları parçalanmış olan devrimci hareket içinde gruplar arası çatışmaların keskinleştiği dönemde, devrimci harekete sempati besleyen ordu mensupları arasında da tartışmalar olduğunu duyuyordum. Leon MAFYAN'ın bana verdiği bilgiye göre; bizim görüşlerimizi kabul eden yalnız Teğmen OKTAY (CENGİZBAY) ve beraber kaldığı arkadaşıdır. Bu bilgiyi ileride teğmen OKTAY'da teyit etti. Hikmet KIVILCIMLI grubu ve DEV—GENÇ grubu subaylar üzerinde etkiliydiler. Teğmen OKTAY'la bir iki defa dergi eğitim toplantılarında karşılaştık, karşılıklı hatır sorduk bir görüşmemiz olmadı. 1971 başında devrimci hareket içindeki görüş ayrılıklarını anlatmam için görüşümü istediler. Cenap NUHRAT'ın evinde görüştük. OKTAY ile 10 ay sonra gördüğüm Top. teğmeni ve bir de gene sivil sarışın bir çocuk vardı, kimsenin ismi sorulmadı ve söylenmedi. Ben milli kurtuluş savaşı döneminden başlayarak sol akımların bugüne kadarki gelişmesini bildiğim kadarıyla anlattım. Özellikle 1960 dan sonraki gelişmeler üzerinde durduk, ilgiyle dinlediler, fakat OKTAY hariç diğer ikisi ağızlarını açıp tek kelime dahi söylemediler, OKTAY arada bir sual sordu. Bundan sonra ben kendilerinden ordu içindeki güçler konusunda fikirlerini sordum, OKTAY şöyle bir tahlil yaptı: Ordu içinde şu güçler vardır: 1. AP iktidarına bağlı güçler, 2. KEMALİST subaylar, 3. Küçük bir kuvvet olarak revizyonist ve küçük burjuva devrimcisi akımlara sempati besleyen bir kısım genç subaylar. Yani KIVILCIMLI ve DEV-GENÇ sempatizanları. PDA'nın orduya hakim sınıfların baskı aracı olarak tanıması, subayların PDA'nın fikirlerini benimsemelerini zorlaştırmaktadır. Bu sebeple PDA sempatizanı bir kuvvet yoktur. Ayrıca subayların üretim faaliyetinden kopuk olmaları se-

bebiyle işçi ve köylülerin meselelerini kavramada zorluk çektiklerini, yetişme ve eğitim tarzlarının da Marksizm—Leninizmi kavramalarına engel olduğunu belirttim. Maddi durum sebebiyle de devrimci bir istekleri olmadığını söyledi. Bununla beraber geçmişinde şanlı bir Kurtuluş Savaşı olan bir ordu olması sebebiyle bütün tahribata rağmen Kurtuluş Savaşının anti-emperyalist geleneğinin izlerinin ordudan tamamen sökülüp atılmadığını da söyledi. Teğmen OKTAY tahlile şöyle devam etti. İktidar güçleri KEMALİST subayları tasfiye etmek isteyecektir ve buna mecburdur. KEMALİST subaylar ise uygun bir zamanda hamle yapmayı kolluyorlar. OKTAY üretimden kopuk olmalarının kendileri için önemli bir mesele olduğunu, askerle temaslarında halkı tanımaya ve öğrenmeye çalıştıklarını belirtti. Askerlere iyi davrandıklarını, dayak ve küfre başvurmadıklarını, bu sebeple askerlerin kendilerini sevdiğini ve daha sağlam bir otorite kurulabildiğini anlattı. Ayrıca askerlik sanatı açısından da kendilerinin iyi yetiştirildiğini ve komutanlarının da kendilerini takdir ettiğini söyledi. Konuşmanın sonunda şu noktalar üzerinde durdu: Ordu içinde çalışma en fazla dikkat isteyen bir konudur, gizli grup vs. kurmaya heves etmemeliyiz. Çünkü ordu provakosyana en açık alandır, kimse bir tecrübeden geçmediği için kimin ne olduğu bilinmez ve hatalar yapılabilir. Kapalı odada keskin devrimci laflar etmek kolaydır. Fakat bizce bir ölçü ifade etmez. Bu sebeple devrimci subaylara fikirlerimizi ulaştırmak ve yayın ortamı dışında herhangi bir şey yapmanın fikrimce doğru olmayacağını söyledim. OKTAY da esasen en çok fikirleri yaymaya ve yanlış fikirleri düzeltmeye ihtiyaç olduğunu belirtti; görüşme bundan ibarettir.

Bundan kısa zaman sonra teğmen OKTAY ve be-

raberindeki şahıslarla bir görüşmemiz daha oldu, kendilerine, dergiye giderken Kızılay'da Tuna Caddesinde rastladım, onlar da beni dergide aramış bulamamışlar, dönüyorlarmış, görüşmek istediler, hemen orada bir kahvede oturduk. O sırada darbe söylentileri vardı, bu mesele üzerinde duruldu, fikrimi sordular ordu içindeki darbe ile halkın kurtuluşa kavuşamıyacağını, halkın kendi kurtuluşunu kendi eliyle gerçekleştireceğini, tabiatıyla ordu saflarından da halkın mücadelesine katılanlar olacağını belirttim, bununla beraber içinde ilerici eğilim taşıyan her hareketin bu yönünü desteklemek gerektiğini, fakat kendi siyasi varlık ve bağımsızlığımızı korumanın başka hareketlerin kuyruğuna takılmamanın da şart olduğunu söyledim. Onlar ordu içinde kaynaşmalar olduğunu KEMALİST subayların AP iktidarına büyük tepki duyduklarını, her an darbe teşebbüsleri olabileceğini söylediler. Kendilerinin bu gibi teşebbüslerden uzak durduklarını söylediler. Ben darbe, herhangi bir hareket veya teşebbüsle ilgili olarak öğrendikleri haberleri bize ulaştırmalarını istedim. Bu konuşmalarımız karşılıklı fikir alışverişi şeklinde oldu, kendileri ile ilişkimde «TALİMAT», «EMİR» vs. şeklinde anlaşılacak hiç bir ifade kullanmamaya özel dikkat gösterdim. Bundan sonra kendini görmedim. Fakat birkaç defa birliklerin alarma geçirildiği şeklinde Leon MAFYAN vasıtasıyla haber yolladılar. 12 Mart'tan önceki günlerde de sık sık darbe veya ordu içinde AP iktidarı tarafından girişilecek operasyonlar olabileceği şeklinde haberler verdiler.

FAZIL takma adıyla tanıdığım sonradan (tutuklandıktan sonra) adının Alaattin SEVİMLİ olduğunu öğrendiğim topçu teğmeni ile olan temasım: 1970 yazında arkadaşların OKTAY'ın arkadaşı olan bir teğmenle temasları olduğunu biliyorum. Bana bu hususu

partimiz üyelerinden Hasan YALÇIN nakletti. Daha sonra bu temasın kaybolduğunu söyledi. 1970 Eylül sonu veya Ekim'inde Nuri ÇOLAKOĞLU'nu görmek üzere RÜMEYSA'nın evine gittim. Beni oraya Halil BERKTAY götürmüştü. Nuri, teğmenin de irtibat kurmak üzere aynı evde olduğunu söyledi. O evde kalmadığım için teğmenle konuşmakta bir sakınca görmedim. Kendisinden ordu içinde bizim fikirleri benimseyen kimseler olup olmadığını sordum, kendisinin devrimci arkadaşları olduğunu, fakat bizim görüşlerde olan yalnız Oktay CENGİZBAY'ın bulunduğunu ifade etti. Bu şahsın İŞÇİ KÖYLÜ'deki arkadaşları tanıdığını, hatta benimle de görüşmüş olduğundan ve beni iyi tanıdığından kendisine söz ettiğini söyledi. Atıl, Bülent ÇOKER dedi. Böyle birini tanımadığımı söyledim, gerçekten İstanbul'da Bülent ÇOKER adında bir subay tanımıyordum. Teğmeni Bülent'in adresini bulup bize vereceğini söyledi (çok sonra Ferit İLSEVER'le görüştüğümde Bülent'i önceki dönemde İstanbul'da tanıdığını, fakat davaya faydalı olabilecek nitelikte bir kimse görülmediğini bu sebeple hiçbir temas kurulmadığını söyledi). Neticede teğmene başka bizim fikirleri benimseyen kimler olduğunu sordum, kendisi temaslardan ve görüşmelerden söz edemiyeceğini belirtti.

Ben kendisinden bu görüşmede şunları istedim: 1. Ordu içinde askerlere, astsubaylara ve subaylara yapılan baskı ve haksızlıkları tesbit eden bir yazı hazırlaması; 2. Ordudan malzeme sağlama imkanlarını araştırmasını söyledim. Bu teğmenle ikinci görüşmemiz, Şubat 1972 sonu Faysal KARAÇALI'nın evindedir. Bu evden taşınılacağı için görüşmekte mahzur görmedim. Burada teğmenle birlikte Nuri ÇOLAKOĞLU ve Filistin'den gelen raporda kendisinden övgü ile

bahsedilen FUAT vardı (Asıl ismini bilmiyorum). Teğmen ve FUAT'ı partili olmayan bir özel görev grubu olarak birleştirdik. Ve şu görevleri verdik: 1. Hapishaneden devrimcileri kaçırmak için gerekli keşif ve planları hazırlamak; 2. Sıkıyönetimce elkonulmuş olan BAŞ KAN MAO'NUN SÖZLERİ adlı kitabın (KIZIL KİTAP) kurtarılması için plan hazırlamak... 3. Teğmenin ordudan malzeme sağlaması, 4. FUAT'ın şoförlük öğrenmesi, ayrıca teğmenle özel olarak ordu içindeki durumu görüştük. Gaziantep'de bulunan teğmen OKTAY'ın herkes tarafından devrimci olarak tanındığını, bu sebeple eli kolu bağlı oturduğunu söyledi. Kendisinin (OKTAY'IN) ordudan istifa ederek devrimci harekette çalışmak istediğini nakletti. Ben ordudan ayrılmasını ve ayrılırken alabildiği kadar silah getirmesini söyledim (Daha sonra Ege Bölgesine OKTAY'ın ordudan ayrılmak ve devrimci harekete katılmak istemediği şeklinde haber yollandı). Haberi yollayan Nuri ÇOLAKOĞLU'dur, teğmen ordu içindeki durumla ilgili olarak iktidara karşı hoşnutsuzluk olduğunu fakat subaylarda genellikle pasif bir tutumun hakim olduğunu belirtti. Ordu içinde yeni devrimciler kazanmak konusunda hiç bir somut başarı yoktu.

ORDUDAN SAĞLADIKLARIMIZ: 1. Hindi Çin'i gerilla savaşı ve Sovyet Partizan savaşı hakkında 2 Amerikalı generalin yazdığı ve Milli Savunma Bakanlığı tarafından bastırılmış 2 adet kitap, İkinci Ordudaki haksızlık ve baskıları belirten yazı (Top. Teğmene bu yazıyı hazırlama görevini ben vermiştim. Yazı bana Nuri ÇOLAKOĞLU vasıtası ile geldi). Bunların dışında ordudan malzeme temini istenmişse de şimdiye kadar hiç bir şey intikal ettiğine dair bir bilgim yoktur. Teğmen Oktay CENGİZBAY'ın adresini Ankara'daki sorumlu arkadaş (muhtemelen Nuri ÇO-

LAKOĞLU) doğu ve güneydoğu bölgesindeki sorumlu arkadaşımıza vererek kendisi ile temas kurabileceğini söyledim. Bunun da doğu bölgelerinden bize herhangi bir askeri yardım sağlayabildiğine dair malumatım yoktur. Ayrıca doğu ve güneydoğu Anadolu bölgesindeki arkadaşlarımın diğer sosyalist grupların etkisi altında bulunan subayları bizim fikirlerimize çekmek için bir buçuk sayfalık elle bir yazı hazırlamışlar, bu yazının bir nüshası da bana gönderildi. Bu yazının aslının kime verildiğini bilmiyorum. Ege bölgesinde; Beşparmak dağlarında iken bir veya iki kere Halil BERKTAY'a Ankara'dan herhangi bir subay adresi gelip gelmediğini sordum. Bana böyle bir adres gelmediğini söyledi, bana gelen kağıtlardan da hiç bir subay adresi çıkmadı.

SORULDU: Yurtdışı faaliyetlerini anlatınız?

Avrupa ile ilişkilerimiz 1967 yılında Berlin'de TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞI'nın kuruluşu ile PDA'nın Almanya ilişkilerini, daha önce ilgili bölümlerinde anlatmıştım. Burada, 12 Mart'tan sonraki Almanya'daki legal ve illegal faaliyetlerimi anlatacağım. Bu faaliyetlerimizin amacı, yurtdışındaki işçi ve öğrencilerimize devrimci fikirlerimizi aşılamak ve enternasyonal bağlarımızı kurup geliştirmekti. Yurtdışındaki çalışmamızı partimizin merkez komitesi üyesi olan Ömer ÖZERTURGUT iletmiştir. Prensip olarak yurtdışında parti örgütlenmesi düşünülmüyordu.

Devrim Türkiye'de gerçekleşecekti, yurtdışındaki Türkler arasında ancak propaganda faaliyetleriyle cephe çalışması yapılması daha uygun görülüyordu, çünkü örgütlenmemizin temeli Türkiye'deki fabrika ve köylerdir. Yurtdışında Marksist-Leninistlerin önderlik

ettiği YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE üzerinde ayrıca duracağım.

YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE Avrupa'da bulunan Türkiyeli işçi ve öğrencilerin ilerici, devrimci teşkilatlarının birleşmesi ile kurulmuştu. YBC'yi meydana getiren kuruluşların hepsi legal kuruluşlardır ve bu kuruluşlar gerek bulundukları memleket kanunları gerekse tabiyetleri dolayısıyla TC kanunlarına göre kurulmuş ve bildirimlerini yapmışlardır. YBC'yi kuran teşkilatın adlarının YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE programında belirtildiği gibi ifade ediyorum: ALMANYA TÜRK ÖĞRENCİ FEDERASYONU (Başkanı Heilderberg Hukuk Fakültesi asistanı Metin GÜNDAY'dır, Marksist-Leninisttir), İSVİÇRE İŞÇİ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ, FRANKFURT SOSYALİST TÜRK BİRLİĞİ (İşçi Yalçın TALAY, yöneticidir) (Marksist-Leninisttir), SAARBURCKEN İLERİ DEMOKRATLAR BİRLİĞİ, STURTTGARD TÜRK ÖĞRENCİ DERNEĞİ, KONSTANS TÜRKİYELİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ, BİRLİĞİN AVUSTURYA TÜRKİYELİ İŞÇİ ÖĞRENCİ BİRLİĞİ (Kamil Sedat UYAR sanırım yetkilidir, Marksist-Lenisttir), HOLLANDA'DAKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLERDEN BİR GRUP, GÖLTİRGEN ÖĞRENCİ DERNEĞİ, GİESSEN TÜRKİYELİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ, FRANSA TÜRK ÖĞRENCİ BİRLİĞİ (Doğan YURDAKUL, Yönetim kurulu üyesidir, Marksist-Leninisttir), KÖLN TÜRK GENÇLİĞİ KÜLTÜR KULÜBÜ, NÜNBERG TÜRK TOPLUMCULAR OCAĞI (Deniz KAVUKÇUOĞLU yöneticidir, Marksist-Leninisttir), İŞÇİ KÖYLÜ gazetesi (Almanya Temsilciliği), HEİDELBERG DEMOKRATİK TÜRK ÖĞRENCİ DERNEĞİ (Metin GÜNDAY yöneticidir, Marksist-Leninisttir), GLAHUSTHAL SELLERFELD TÜRK ÖĞRENCİ DERNEĞİ, İNGİLTERE TÜRKİYELİ YURTSEVER ÖĞREN-

CİLER GRUBU, İSVEÇ TÜRKİYELİ ÖĞRENCİLER BİRLİĞİ, DANİMARKADAKİ TÜRKİYELİ İŞÇİLERDEN BİR GRUP MARKSİST - LENİNİST'den Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini benimsemiş olanları, yani bizim görüşümüzde, onları anlıyoruz.

Yukarıdaki kuruluşlar 12 Mart 1971'den sonra bir kongre toplayarak DEMOKRATİK ANTİ FAŞİST VE ANTİ EMPERYALİST bir zemin üzerinde ittifak kurmuşlardır. Bu ittifakın içinde Marksist-Leninistlerin yönettiği derneklerden Demokratik ve Yurtsever unsurlara kadar çeşitli ideolojik ve siyasi akımları temsil eden teşkilatlara kadar geniş bir cephe yer almıştır. Marksist-Leninistlerin YURTSEVER CEPHE içindeki önderliği tutarlı ve doğru bir politika izlemelerinden ileri gelir. Bu önderlik cephedeki bütün kuruluşlara gönüllü olarak kabul ettirilen bir önderliktir. Bizim örgüt olarak YBC ile doğrudan doğruya bir bağımız yoktur. YBC'ye herhangi bir emir ve talimat yollamayız. Bununla beraber bizim görüşümüzde olan Marksist-Leninistler YBC içinde demokratik ve anti emperyalist bir zeminde en tutarlı fikirleri savunmak suretiyle önderlik yaparlar. Bu husus bize gönderilen raporlarda belirtilmiştir, cephenin gücü bundan ileri gelir. YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE'nin başkanı Metin GÜNDAY'dır.

MARKSİST-LENİNİST İLLEGAL PARTİ ÖRGÜTÜ OLARAK YURTDIŞI FAALİYETLERİMİZ: Bu faaliyetlerimiz üç noktada toplanır:

1. Marksizm-Leninizm PROLETER ENTERNASYONALİZMİ ve eşitlik temeli üzerinde dünyanın bütün Marksist-Leninist parti ve örgütleriyle dayanışma,

yurtdışında en son Aralık 1971 sonunda aldığımız bilgiye göre aşağıdaki partilerle enternasyonal dayanışma sağlanmıştır: ÇİN KOMÜNİST PARTİSİ, FRANSA MARKSİST LENİNİST KOMÜNİST PARTİSİ, BELÇİKA MARKSİST LENİNİST KOMÜNİST PARTİSİ, HOLLANDA MARKSİST LENİNİST KOMÜNİST PARTİSİ, ALMANYA KOMÜNİST PARTİSİ (MARKSİST-LENİNİST), LÜKSEMBURG MARKSİST LENİNİST KOMÜNİST PARTİSİ, LÜBNAN MARKSİST LENİNİST KOMÜNİST PARTİSİ, İTALYA KOMÜNİST PARTİSİ (MARKSİST-LENİNİST), İSVEÇ KOMÜNİST PARTİSİ (MARKSİST-LENİNİST), İSPANYA KOMÜNİST PARTİSİ (MARKSİST-LENİNİST) bunlardan başka ARNAVUTLUK EMEK PARTİSİ ile görüşme talep edilmiş fakat en son Aralık 1971'de aldığımız habere kadar böyle bir temas olmadı. Bu haberleri Faysal KARAÇALI vasıtası ile Almanya'dan derlenen rapordan öğrendik. Bütün Marksist-Leninist partilerle ilişkimiz karşılıklı olarak görüş ve tecrübelerimizin nakledilmesi ve halkımızın mücadelesinin onlara duyurulması şeklinde olmuştur. Bu partilerden Türkiye'deki emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı mücadeleyi yayın ve faaliyetleriyle desteklemelerini, kendi halklarına duyurmaları istenmiştir. Biz de yayınlarımızda aynı şekilde onları destekledik. Ayrıca yayın teatisinde bulunulmuştur. Biz ihtilalin esas olarak kendi halkımızın gücüne dayanılarak zafere ulaşılacağına inanırız. İhtilal o ülke halkının kanı ve canı ile başarılır. ENTERNASYONAL dayanışma bunu destekler. Yoksa devrim dışardan ithal edilmez. Hareketimiz Türkiye işçi ve köylülerinin bağrında doğmuştur. Ve varlığını Diyarbakır'dan Söke'ye kadar halkımızın varlığına borçludur.

2. SÖMÜRGECİLİĞE VE EMPERYALİZME KARŞI BÜTÜN EZİLEN HALKLAR VE SÖMÜRÜLEN MİLLETLERLE İTTİFAK: Hareketimiz dünyadaki bütün milli kurtuluş hareketlerinin ve ezilen halkların devrimci mücadelelerini destekler. Bu temel üzerinde ilişki kurduğumuz örgütler şunlardır: FİLİSTİN DEMOKRATİK HALK CEPHESİ, FİLİSTİN DİRENME HAREKETİ, İŞGAL ALTINDAKİ ARAP KÖRFEZİ HALK KURTULUŞ CEPHESİ. Bunlarla ilişki kurulduğunu ben Aralık 1971'den evvel öğrendim, daha sonraki gelişmelerden haberim yok (Bu ilişkiler Şahin ALPAY tarafından organize edilmiştir).

3. SOSYALİST ÜLKELERLE DAYANIŞMA: Başta sosyalizmin bugün dünyadaki kalesi olan ÇİN HALK CUMHURİYETİ ve ARNAVUTLUK HALK CUMHURİYETİ olmak üzere sosyalist ülkelerle emperyalizme karşı aynı cephede yer alıyoruz. Fakat bu dayanışma bu hükümetlerle herhangi bir somut ilişki şeklinde değildir. Emperyalizme karşı aynı safta yer almaktan doğan bir dayanışmadır. Almanya'da Ömer ÖZERTURGUT ve Yıldırım DAĞYELİ ile bağımız vardı. Bu bağı kuryeler vasıtasıyla ve posta kanalı ile sağladık. Gönderdiğimiz kuryeler: Faysal KARAÇALI (Aralık 1971 tarihinde) gitti, ayrıca Mart 1972'de gitti. İkinci gidişinin sonuçları bana intikal etmedi, birinci gidişinde Almanya'daki arkadaşları Türkiye'ye sürekli yayın sokmalarını, idamlara karşı Avrupa'da bütün ilerici demokrat çevrelerde kampanya yürütmeleri, bu kampanyayı miting, yürüyüş, imza toplama ve kendi düşündükleri çeşitli araçlar vasıtasıyla yürütmeleri, ayrıca bildireceğimiz kongre tarihinde Ömer ÖZERTURGUT'un Türkiye'ye gelmesi hususu bildirilmiştir. Aldığımız cevapta yukarda tafsilatlı olarak anlattığım YURTSEVER BİRLEŞİK

CEPHE RAPORU, enternasyonal bağlarla ilgili bilgiler, bütün dünyadaki ülkelerin sosyal ve ekonomik gelişmelerini ihtiva eden etraflı bilgiler bildirildi. Şule ZALOĞLU; Ekim 1971 Yılında Almanya'ya gitti, Şule ZALOĞLU ile Almanya'daki arkadaşlara Türkiye'ye yayın yollamalarını gene demokratik kampanya yürütmelerini bildirdim. Onlar bir cevap yollamadılar. En son, Ankara'da 15 Mayıs 1972'de Almanya ile bütün bağlarımızın kopmuş olduğunu ve Nuri ÇOLAKOĞLU'nda bulunan Almanya irtibat adreslerinin polisin eline geçtiğini, yurt dışındaki kadrolarımıza bildirmek ihtiyacı sebebi ile, yurtdışına bir KURYE yollamayı düşündük. Halil BERKTAY birkaç gün sonra böyle birisinin bulunduğunu söyledi. Ve bildirmemiz gereken hususları sordu. Ben şu hususları bildirmesi gerektiğini söyledim: Türkiye'ye herhangi bir haber, insan vs. yollanmasına derhal son verin, ilerde bağ kurulana kadar irtibatları kesin. Filistin'e (Kuran Kursu diye kamufle edilmişti) haber yollayarak İbrahim KAYPAKKAYA'nın hareketten ayrıldığını ve bizimle ilgisi olmadığını bildirdik. Bütün yayın ve görüşlerimizi dünya Marksist-Leninist hareketlerine ulaştırın, ayrıca Türkiye'deki durumumuzun iyi olmadığını, her tarafta ağır darbeler yediğimizi bildirdik. Filistin'e toplu olarak KIZIL KİTAP yollanıp yollanmadığını sorduk. Halil BERKTAY'ın Almanya'ya kimi yolladığını bilmiyorum. Yakalandığımız ana kadar giden KURYE'nin döndüğüne dair hiçbir haber gelmedi, bunlar dışında Almanya'dan gelen işçiler ve öğrenciler vasıtasıyla çeşitli zamanlarda yayın, kullanılmış elbise, kullanılmış fotoğraf makinası, teyp vs. ile bir kere ONBİN başka bir kere de 4 bin lira para geldi. Bu eşya ve paralar Almanya'daki işçi ve öğrenciler arasında toplanan eşya ve paralardır. Almanya'dan gelen

bir mektupta bize bir teksir makinası yollanacağı, Ocak 1972 sıralarında bildirilmişti. Bu bildirim örgütümüzün Yurtdışı Bürosu tarafından ve muhtemelen Ömer ÖZERTURGUT veya Yıldırım DAĞYELİ tarafından yapılmıştır. Burada Yurtdışı Bürosu denen şey Partimizi yurtdışında temsil eden Ömer ÖZERTURGUT ve Yıldırım DAĞYELİ'nin oluşturdukları bir temsilciliktir. Ben Mart 1972 başında Ege'ye gidene kadar herhangi bir teksir makinası gelmedi. Ege'de iken Nuri ÇOLAKOĞLU Almanya'dan gelen iki şifreyi bana gönderdi. Bunlardan birinde Anamur'da bir Alman adresi vardı, burada bir emanet olduğu belirtiliyordu. Bu emaneti almak üzere Fatma Gül BALTALI Anamur'a gitti. Döndüğünde emaneti Ankara'ya götürmediğini, fakat Nuri ÇOLAKOĞLU'na bildirdiğini söyledi. Gelen emanetin ne olduğunu bilmiyorum, teksir makinası olabilir, çünkü daha önce böyle birşey yollayacaklarını bildirmişlerdi.

FİLİSTİN'LE İLİŞKİLERİMİZ:

Yukarıda da belirttiğim gibi Ömer ÖZERTURGUT 1971 başında Filistin'e giderek DEMOKRATİK HALK KURTULUŞ CEPHESİ ile bağ kurdu. Yayın organlarımızda karşılıklı yazı çıkarmak ve Türkiye'den Filistin'e gidecek arkadaşları DEMOKRATİK CEPHE KAMPLARINA kabul edilmesi noktalarında anlaşma yaptık. Buna dayanarak Haziran 1971'den itibaren Ankara, İstanbul, Doğu bölgesi ve Almanya'dan Filistin'e kadrolar gitti. Bunlar hakkında etraflı bilgi Filistin'den Aralık ayında gelen raporda mevcuttur.

FİLİSTİN'E GİDEN KADROLAR: Şahin ALPAY, Cengiz ÇANDAR, Atıl ANT, Ayhan ÖZER, Ali MERCAN, BAKIRKÖYLÜ İsmet (Kasım), FUAT, Kerim

ÖZTÜRK ayrıca İstanbul'dan 2-3 kişi doğu bölgesine yollanan 4 mahalli kadro (işçi ve köylü) Almanya'dan yollanan 5 kişidir. Bunlardan Atıl ANT Aralık 1972 sonunda döndü ve çalışmak üzere İstanbul'a gönderildi. KASIM, BAKIRKÖYLÜ İSMET olup, 1971 Aralık ayı sonunda daha yukarda elinde bomba patlayarak öldüğünü anlattığım şahıstır. Ali MERCAN 1972 Ocak ayı sonlarında döndü ve Doğu bölgesine yollandı. FUAT, Şubat 1972 sıralarında döndü, Ankara'da teğmenle birlikte özel görevli gruba dahil edildi. Bu şahıslar ilk giden Şahin ALPAY, Atıl ANT ve Cengiz ÇANDAR, Şahin'in daha önce güney bölgesinde yaptığı çalışmalarda temin ettiği bir imkanla geçtiler, daha sonrakiler Siverek üzerinden Muzaffer ORUÇOĞLU vasıtası ile yollandı. Ömer ÖZERTURGUT'u Filistin'e Ercan ENÇ götürdü. Bu arkadaşlar Filistin'e Şam'daki DEMOKRATİK CEPHE BÜROSUNA gittiler. Büro adresi hatırımda kaldığına göre; EL-EZBEKİYE Halfalipik-Şam'dır. Bu adresten Zekeriya Ebu İHSAN'ın (Cengiz ÇANDAR), bulunması suretiyle oraya intikal ediliyordu. Aralıkta gelen raporda FİLİSTİN MUKAVEMET TEŞKİLATLARI arasında DEMOKRATİK CEPHE dışındakilerle bağımız olmadığı bildiriliyordu. Biz Almanya vasıtasıyla Filistin direnme hareketi ve EL FETİH ile de bağ kurulmasını kendilerinden istedik. Bu konuda girişilen herhangi bir teşebbüs ve neticesi hakkında bilgim yoktur.

SORULDU: Parti çalışmaları ile ilgili olarak Ankara'da yürüttüğünüz faaliyetleri ve Ege bölgesine intikalinizin, Ege bölgesi çalışmalarınızı anlatınız?

ANKARA'DAKİ FAALİYETLERİM: Sıkıyönetimin ilanı ile açık çalışmalar kesin olarak nihayete erdi. Arkadaşlar dağınıklık içindeydi, kimsenin kimseden haberi olmadığı bir kargaşalık dönemine girdik. İlk ola-

rak Şahin ALPAY ve Ferit İLSEVER'i güney bölgesinde köylerde yerleşme imkanları aramaya yolladık. Fakat yerleşme sağlayamadan döndüler. Bu arada İstanbul'daki arkadaşlarla bağlarımız kopmuştu. Bunu sağlamak için henüz ismimin okunmadığı (yani aranmadığım) bir sırada İstanbul'a gittim. İstanbul'da Bora GÖZEN'i buldum. Bora GÖZEN hareketimizden mücadeleyi terkeden tasfiyeci grubun etkisiyle arkadaşların önemli kısmını bu arada Mehmet ALTUN'un da mücadeleyi terkettiğini belirtti. Kendisini İbrahim KAYPAKKAYA ile beraber İstanbul'u toparlamaya çalışmalarını söyledim, bu sırada Efrail ELROM olayı vukuu buldu ve aynı akşam radyoda arananlar meyanında benim ismim de okundu. Üzerimde Avukat Doğan DEVELİ adına düzenlenmiş Avukat kimliği vardı (bu kimlik kendi avukat kimliğimi tahrif etmek sureti ile hazırlanmıştır), iki gece Aksaray Kent otelinde kaldım, Elrom olayından iki gün sonra Ankara'ya döndüm.

Ali BİLGİLİ'ye ait Bağlum köyündeki evi Tayyar ERTEN adıyla ve nüfus kağıdı ile, aylığı 200 liradan kiraladım. Daha doğrusu önceden kiralamıştım, yerleştim. Mayıs ayında yani başlayan gizli çalışma döneminde arkadaşlara yardımcı olması bakımından gizlilik meselesi ile ilgili bazı prensipleri kapsayan bir metin kaleme aldım. Bunu «FİLİPİNLER KOMÜNİST PARTİSİ SİYASİ BÜRO KARARI» başlığı altında kamufle ettim. Ve daktiloda yazdım. Bağlum köyünde kalışım sırasında ilişkilerimi Hasan YALÇIN vasıtasıyla kurdum. Ev sahibi Ali BİLGİLİ benim gerçek kimliğimi bilmez. Radyodan arandığım ilan edilinceye kadar Hukuk Fakültesi'ndeki görevime de bu arada devam ediyordum. Aynı evde partimizin tüzük ve proğram

taslağı çalışmalarını da yaptım. Bu evden bir gün civar da gördüğüm bir otomobilden kuşkulanarak ayrılmak lüzumunu hissettim. 1971 Temmuz ayı ortalarında ayrıldım, Faysal KARAÇALI'nın Anıttepe'deki evine gittim (Ankara'da kaldığım süreler zarfında ikamet ettiğim yerler ve buralarda temas kurduğum şahıslar hakkında ayrıca toplu bilgi vereceğim). Bu evde Temmuz 1971 sonu ve Ağustos ayını tüzük ve program taslaklarını hazırlama çalışmalarıyla geçirdim. Daha evvel okumuş olduğum Marksist-Leninist eserlerin önemli bir kısmını tekrar gözden geçirdim. Özellikle Türkiye tarihi ve Türkiye'deki Komünist hareketin tarihi ile ilgili notlarımı topladım. Türkiye'nin sosyal-ekonomik yapısı ve halkımızın talep ve ihtiyaçları konusunda o zamana kadar bütün arkadaşların toplamış olduğu bilgileri bu malzeme ile birleştirdim. Bu arada Marksizmin Leninizmin büyük ustalarının parti meselesi üzerine yazılarından çıkarmış olduğum notları değerlendirdim. Tüzük taslağı Ağustos sonlarında hazır oldu. Proğram taslağı ile 1971 yılı sonuna doğru tamamlandı. Tüzük taslağımız aynı zamanda «ENDENOZYA KOMÜNİST PARTİSİ TÜZÜK TASARISI» adı altında da kamufle edilmiştir. Tüzük ve Proğram taslakları kongreden önce örgüt içinde tartışıldı, teklif ve eleştiriler alınacak merkez komitesi tarafından son taslak hazırlanacak ve en nihayet kongrede tartışılacak kesinleşecekti. Gene Ankara'da Temmuz ve Ağustos aylarında ERİM HÜKÜMETİ'nin yoksul köylüleri aldatmak ve uyutmak için ortaya attığı TOPRAK REFORMU MASALINI eleştiren bir yazı hazırladık. Bu yazı «ÇİZMELİ KAMÇILI ERİM HÜKÜMETİNDEN TOPRAK VE HÜRRİYET BEKLENİR Mİ?» başlığı altında Şafak'ta yayınlandı ve daha sonra toprak devrimi programımız başlığı ile Şafak yayınlarının

3. broşürü olarak çıktı. Keza «İHTİLALCİ KÖYLÜ KOMİTELERİ» de bu broşürde belirtilmekteydi.

1970 Eylül ayında Halil BERKTAY, Ferit İLSEVER ve Bora GÖZEN'i Ankara'ya çağırdım. Faysal KARAÇALI'nın evinde toplandık. Dünyada ve Türkiye'de 12 Mart 1972'den sonraki gelişmeler üzerinde tartıştık. Neticede billurlaşan fikirleri ben yıl sonuna doğru uzun bir yazı haline getirerek Şafak yayınlarının birincisi olarak yayınladım, bu broşürün ismi «12 MART'TAN BU YANA DÜNYA VE TÜRKİYE'DE SİYASİ DURUM» idi. Bundan başka 1972 Şubat ayı sonunda Türkiye şartları ve silahlı mücadele meselesi ile ilgili bazı görüşleri bir genelge halinde hazırladık. Ve bunu «TAYLAND KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ BAŞKANLIĞI GENELGESİ» şeklinde kamufle ederek daktilo ettik. Ankara'daki çalışmalarımı Eylül ayından itibaren Nuri ÇOLAKOĞLU vasıtasıyla yaptım. Esasen benim merkezi görevlerim vardı, Ankara ile ilgili çalışmaları Ankara bölge sorumlusu olan Nuri ÇOLAKOĞLU yürüttü, bu çalışmalara direkt olarak ben katılmış değilim.

EGE BÖLGESİNE İNTİKALİM VE ORADAKİ ÇALIŞMALARIM: Söke'ye 4 Mart 1972 tarihinde minimüsle gittim. Minibüse Nuri'nin verdiği randevu üzerine sıhhıye yakınında bindim. İsmen tanımadığım şoför ve daha sonra Ege bölgesi irtibatçısı olarak tanıdığım SEYYAR (sonradan Raşit GÜRBİLEK'in evinde yakalandığını öğrendiğim şahıs) ve Cengiz adındaki şahıs vardı, SEYYAR bir otomobille önümüzden Ankara dışına çıkarak bize yolda iltihak etti. Öğlen yola çıktık. Daha önce Nuri ÇOLAKOĞLU bana kardeşim Işık SONER (PERİNÇEK) 'in arabasından istifade etmeyi düşündüğünü söyledi, takip edileceği

için ben uygun bulmadım. Minibüsle hareket ettikten sonra CANER'in önümüzde giden bir araba ile Ankara'yı terkettiğini biliyorum fakat bu arabanın Işık'ın arabası olup olmadığını bilmiyorum (Bundan gayem içinde dökümanlar bulunan çantamı tehlikesizce SEYYAR (CANER) vasıtası ile Ankara dışına çıkarılması ve Ankara çıkışındaki kontrol durumlarını kolaylıkla atlatabilmemiz içindi). Gece yarısı Avşar köyü altında Derek köyü yakınında minibüsten indik, Halil BERKTAY ve Ercan ENÇ bizi bekliyordu. Yürüyerek Avşar'a çıktık. Şoför ve SEYYAR bizimle gelmediler. Avşar'da iki gün kalıp gece dağdaki mağaraya gitmek üzere ben, Ercan ENÇ ve Halil BERKTAY yola çıktık. Kazlıkaya mevkiindeki ilk mağarayı gezdik. Bu mağara çok derinde gün ışığı almayan bir mağara idi. Daha önce yiyecek yığılmıştı. Burada 20 gün kadar kaldık. Ercan ENÇ ve Halil BERKTAY zaman zaman benimle kaldılar. Mağaranın tamamen karanlık ve rutubetli olması dolayısıyla o mağaraya yakın bir yerde yeni bir mağaraya geçtik. 6 Nisan 1972 günü Nuri ÇOLAKOĞLU'nun Ankara'dan yolladığı kadrolar geldi. Bunlar: Fatmagül BALTALI, Melek ULUĞAY ile (MURAT), (SEFER), (AHMET) idi. Halil BERKTAY bu kadrolara eğitim yaptırdı. Ben bu kadrolarla uzun zaman beraber bulunmadım. MURAT, AHMET'le SEFER 18-20 yaşlarında devrimci fikirleri henüz kavramamış genç ve taşralı çocuklardı. 12 Nisan civarında Ercan ENÇ köyden gelerek köye jandarma baskını yapıldığını birçok köylünün götürüldüğünü, kendisinin jandarma tarafından kovalandığı halde kaçınayı başardığını söyledi. Bu baskından birkaç gün sonra ikinci mağarayı da terkettik. Gene Kazlıkaya mevkiinde üçüncü bir mağaraya geçtik, eğitim çalışmaları durdu, zaten bir hafta kadar

yapılabilmişti. Dağda devrimci olduğu civar köylerde şayia olmuştu, Kazlıkaya mevkiini terketmemiz kanaatına vardık, 15-16 Nisan 1972 günü civarında İlyas ÇAKIR'ın kılavuzluğunda ben, SEFER ve MURAT bir kısım yiyecek maddesi ve battaniye ile Bafa gölüne daha yakın olan Gökderesi ile Eğridere arasındaki Bıçığın (Tepe sıralar) üzerinde bir mağaraya yerleştik, ertesi gün diğer arkadaşlar da bize iltihak ettiler. Halil BERKTAY ve İlyas ÇAKIR iki gün sonra Avşar'a döndüler. 20 Nisan civarında dağda ve köylerde büyük bir jandarma harekatı oldu. Daha sonra öğrendiğimize göre Avşar, Azap, Köprüalan, Sarıkemer, Serçin köylerine jandarma birlikleri sevkedildi; jandarma bu köylerden bazı köylüleri topladı. Jandarma harekatının bir parçası ise dağda ceryan etti. İlk önce saat on sıralarında ise Bafa gölünden Eğridere ağzına beş motor jandarma çıktı. Ben Eğridere vadisine hakim mevkide olan tepedeki nöbet yerinden jandarma harekatını izledim. Diğer arkadaşlarım da civarımdaydı. Arazi dökük kayalık olduğu için kumsaldan sonra jandarmayı gözle takip edemedik. Fakat bağrışları birkaç kere silah atmalarından, seslerinden izledik. Sesler önümüzden geçti ve vadiyi takip ederek Kazlıkaya istikametinden uzaklaştı. Daha sonra Kazlıkaya etrafında silah atışları oldu. Daha sonra Kazlıkaya mevkiindeki evvelce kaldığımız mağaraların ve eşyalarımızı ve yiyeceklerimizi stok ettiğimiz mağaranın basıldığını öğrendik. Bu harekatın ertesi günü Ercan ENÇ köyden geldi, köylerin de basıldığını anlattı; bir gün sonra ise Halil BERKTAY geldi, ikisi de yakalanmamışlardı. Bu harekattan sonra kızları Ankara'ya yollamaya karar verdik. Kızlar İlyas ÇAKIR'ın kılavuzluğunda sekiz dokuz saatlik bir yol katederek Söke asfaltına çıkmışlar. Halil BERKTAY ile Ercan ENÇ

de aynı kafile ile köye gitmişlerdi. 30-31 Mayıs 1972'de Halil BERKTAY ile Ercan ENÇ dağa geldiler. 1 Mayıs 1972 gecesi İlyas ÇAKIR'a Avşar yakınlarında randevu vermişler. İlyas bu randevuya yiyecek getirecekti. Aynı zamanda kendisine Söke'de 2 Mayıs'da irtibatçı ile olan randevunun talimatı verilecekti. Gayemiz çok sıkışık durumda kaldığımız Ege bölgesinden yeniden Ankara'ya intikalimizi sağlamak üzere Ankara'dan yardım istemekti. 1 Mayıs gecesi randevusuna Ercan ENÇ ve MURAT gittiler. 2 Mayıs sabahı saat 16.00 sıralarında Ercan geri döndü. Anlattığına göre İlyas ÇAKIR randevuya beraberinde jandarma ile gelmişti. Jandarma pususunun ortasına düşen Ercan ve Murat jandarmanın ihtarına rağmen kaçmışlar fakat birbirlerini kaybetmişlerdi. Biz Ercan'ın haksız bir şüpheye kapılarak kaçtığını sandık. İlyas'ın ihanetine inanamadım. Rehavete kapıldık, Ercan ve Ahmet su için dereye gittiler, ben de Halil ve Sefer mağarada idik. Çay demledik içiyorduk. Saat 19.00'da jandarma komutanının sesini duyduk. Teslim olun, sarıldınız, hiç bir yere kaçamazsınız, şeklinde bağırdı. Bir aydır nöbeti ilk defa bir saat için ihmal etmiştik. Arkadaşların dereye inmesi dolayısıyla o istikametten gelecek bir tehlikenin onlar tarafından tesbit edileceğini sanmıştık. Teslim olun ısrarı üzerine fişekleri kuşandık, tüfeklerimizi aldık, cephane torbasını ve ekmek torbasını aldık, dağdan jandarmanın göremeyeceği yollardan Kapıkırığı istikametinde hızla vadiye indik. Jandarma bizim kaçış yolunda en az 20-25 dakika sonra mağaraya girdi. Mağaranın dört beş girişi vardır. Biz karşı tarafta bir yere gizlendik, jandarmanın çıkması üzerine de gece mağaraya tekrar döndük. Gece yarısı Ahmet ve Ercan ENÇ bize iltihak etti. Bu operasyon sırasındaki parolamız «KIZIL YILDIZ», işareti de

«PARLAYACAK» idi. Ertesi günü 5 Mayıs'ta dağda kaybolan Murat da geldi. Aynı gece Ercan ENÇ, Halil BERKTAY ve (Sefer) Avşar köyü istikametinde mağaradan ayrıldılar. Bunlardan sadece (SEFER) Ankara'ya gönderilecekti, göndermişler üç dört gün sonra Ercan ENÇ ve Halil BERKTAY geri döndüler. 8-9 Mayıs akşamı dağı terketmek üzere ben, Halil. Ercan, Ahmet ve Murat yola çıktık. İki gün sonra sabahleyin Söke asfaltına ulaştık. Üç kola ayrıldık. Ben Murat'la kaldım. Tanınmayan bir kişi olduğun için benim biletlerimi aldı ve bana yardımcı oldu. Halil BERKTAY yalnız kaldı. Ercan ile Ahmet'de ayrı bir grup teşkil ettiler. Keza tanınmayan bir kimse olduğundan Ahmet'de Ercan ENÇ'e yardımcı olacaktı. Söke asfaltında Murat'la birlikte Milas'tan gelen İzmir otobüsüne bindik. Ortaklar'dan sonra indik, bir minibüsle Aydın'a geldik, Aydın'dan saat 13.30 arabası ile Ankara'ya hareket ettik. Aynı gece 22.50 de Bahçelievler hizasında otobüsten inerek doğruca Faysal KARAÇALI'nın Küçükesat'taki evine gittik. Bu arada Ankara'da sokağa çıkma yasağı saat 23'de başlıyordu. Ve biz geldiğimizde yasağın başlamasına 10 dakika vardı. Araba bulamamıştık, bu sırada askeri bir araba gördük ve yanına yaklaşarak yoldan geldiğimizi, sokağa çıkma yasağının başlamasına az kaldığını, bizi Küçükesata bırakmalarını rica ettik. Bize askeri arabaya sivillerin binmesinin yasak olduğunu, kendimize bir araba bulmaya çalışmamızı söylediler. Bu hareketi çok çaresiz kaldığımız için yapmak zorunda kalmıştım. Mağaradan beraberimizden çıkardığımız üç tüfek, bir tabanca ve cephaneden tüfekleri ve cephaneyi Ercan ENÇ Avşar köyünde bir yere bırakmıştı. Benim sadece Ceze marka 7.65 çapında bir tabanca ve mermileri vardı. Benim Ege'de kaldığım iki aylık süre zarfında

devamlı şekilde mağarada kalmış olmam nedeni ile partimizin Ege bölgesi çalışmalarıyla fiilen ilişkim olmamıştır. Yukarda sözünü ettiğim ve mağarada beraber kaldığımız arkadaşlardan başka mahalli kadrodan (SEYFİ) ve (CEMAL) adlarındaki köylüleri ve bir de İlyas ÇAKIR'ı görmüştüm. Bunlardan başka mahalli kadrolardan kimseyle temasım olmadı. Buradaki çalışmaları Avşar köyünde bulunan Halil BERKTAY yönetiyordu. Söke bölgesi kadrolarımız hakkında bildiğim şunlardır: Bu bölgenin sorumlusu Halil BERKTAY'dır. Bu bölgede çalışan kadrolar arasında Yaşar KARADAĞ, Abdurrahman TAŞÇI, Ercan ENÇ, Ünal NALBANT'ı tanırım. Yaşar KARADAĞ ve Ercan ENÇ hariç diğerleriyle hiç temasım olmadı. Bu bölgede muhtelif köylerde köy komiteleri kurulmuştu. Ayrıca Avşar köyünde İHTİLALCİ KÖYLÜ BİRLİĞİ kurulmak üzereydi. Diğer köyler ise Sarıkemer, Serçin, Turanlar köyleri Muğla'da bir, İzmir'de bir arkadaş olduğunu öğrendim. Bunlardan tafsilatını bölge sorumlusu olan Halil BERKTAY bilir.

EGE BÖLGESİNDEN ANKARA'YA DÖNDÜKTEN SONRAKİ FAALİYETLERİM:

12 Mayıs 1972 günü yukarda anlattığım şekilde Ankara'ya intikal ederek Faysal KARAÇALI'nın evine gittim. Murat'da beraberimde idi. Evde kimse yoktu. Sokağa çıkma yasağı başlamıştı. Kapıcının zilini çaldım, kapıcı Faysal KARAÇALI'nın evinin basıldığını söyledi. Bunun üzerine derhal dışarı çıktım, kapıcı da peşimizden fırladı. Apartmandan da bazı kişiler arkamızdan çıktılar, bağırdılar, biz karanlığa dalarak Kenedy Caddesinin bir üst sokağına geçtik. O geceyi Kenedy caddesinin bir üstündeki sokakta bulunan YA-

MAÇ apartmanının arka bahçesinde duvarın dibine yatarak geçirdik. Sabah doğruca Halil BERKTAY'ı bulmak için daha önceden bildiğim RÜMEYSA'nın Güvenlik Caddesindeki evine gittim. Evde Halil BERKTAY, ERCAN ENÇ ve Melek ULUĞAY vardı. RÜMESYA yoktu keza Adem TOLAY'da yoktu. Murat'ı memleketi olan Zonguldak'a yolladım. Burada daha önce bir çalışmamız olmadığı için bazı arkadaşları çalışma yapmak üzere oraya yollayabileceğimizi düşündüm. Ayrıca Ankara'da MURAT'ı barındırabileceğimiz bir yer de yoktu. Zonguldak'a şimdiye kadar kadro göndermiş değilim. Akşam Ercan ENÇ'le birlikte Raşit GÜRDİLEK'in Bahçelievler 14. Sokaktaki evine gittik. Kapıyı bize Raşit açtı, adresi bize Melek ULAĞAY vermişti. Karısı Fotaş'a beni Doğan DEVELİ olarak Avukat arkadaşı imiş gibi tanıttı. Bunu kapıyı açar açmaz kendisine söylemiştim. Evde başka kimse yoktu. Evde 19 gün kadar kaldım (Yani 24 Mayıs 1972 evin basılarak yakalanmamıza kadar kaldım). Bu süre zarfında evde yalnız bulunduğum bir sırada SEYYAR geldi, kendisine kapıyı ben açtım. Evde kimse yoktu. SEYYAR (Caner ÖZTAŞ) bize 2 Mayıs 1972'de Söke'de irtibatın koptuğunu bizi bulamayınca bir süre orada kalıp Ankara'ya geri döndüğünü söyledi. Bu sırada Halil BERKTAY'da geldi. SEYYAR ile Halil BERKTAY konuştular. Ben yanlarında bulunmadım. Zannederim Ege'deki çantanın Ankara'ya getirilmesi konusunu görüştüler. Yine bu süre zarfında Raşit GÜRDİLEK'in evine Bora GÖZEN geldi, kendisi ile partinin genel meselelerini ben ve Halil irtibat meslelerini ve Güney bölgesine gönderilecek kadrolar meselesini ben özel olarak konuştum. Bu konuşmalarda hareketimizin darbeler yediğini, bütün irtibatların koptuğunu tesbit ettik. Temel mesele olarak polisin son operasyonlarını yakalanmadan

atlatma meselesini ele aldık; bu sebeple başka irtibatlar aramayı kararlaştırdık. Çünkü polisin hakkımızda neler bildiğinden haberimiz yoktu; bir hata yapmak istemiyorduk. Bora'nın derhal güneye giderek, yeni kadro yerleştirme imkânları araması ve Ercan ENÇ ile Halis ÖZTÜRK'ün bulabileceğimiz başka kadroları bir hafta sonra Bora'ya gönderilmesi ayrıca kararlıştı, ileride Filistin'deki kadrolarımızı da getirerek yeniden toparlanmayı ve herşeye yeniden başlamayı düşündük. Bu arada Halil BERKTAY ile Almanya'daki kadrolarımızı uyarmak için onlara haber yollama imkanlarını konuştuk ve yukarıda ilgili bölümde açıkladığım şekilde Halil bu imkanı sağladığını bana söyledi. Raşit GÜRDİLEK'in karısı Fatoş, bizim evlerinde kaldığımız süre zarfında evde bir veya iki gece kaldı. İki defa İstanbul'a gitti. Raşit, aralarının iyi olmadığını söylemişti. Bunun bizim orada kalmamız yüzünden olduğunu da Raşit ima etmişti. Fatoş'un yanında çalışmalarımızla ve devrimcilikle ilgili herhangi bir şey konuşulmadı. Raşit GÜRDİLEK'in Partimizle ilişkisini bilmiyorum, PDA hareketine sempati besleyen bir devrimcidir. Kendisinin hareketimize maddi yardım yaptığını, yayınlarımızı, özellikle ŞAFAK yayınlarını izlediğini biliyorum. Ayrıca, hareketimizle ilgili bizleri 10 gün müddetle evinde barındırmıştır. Raşit GÜRDİLEK'in evinde kaldığım sırada, eve, temizlikçi geleceği için iki gün oradan uzaklaşmam icab etti. Dikmen Yukarı Öveçler'de terzilik yapan ve oturan Adil ASLAN'ın evine beni Halil BERKTAY götürdü. Burada Halis ÖZTÜRK ve Ömer KÖMÜRCÜOĞLU'nun kaldıklarını gördüm. Halis ÖZTÜRK'e güney bölgesine gideceğini söyledim. Ömer'e de keza güney bölgesine gideceğini söyledim. Her ikisi de, Adil ASLAN vasıtasıyla benimle irtibat kuracaklardı. Bu evde kal-

dığım iki gün zarfında Gürhan ERTUR'u bir gün uğradığında gördüm. Ankara'daki işçi arkadaşların takib edildiğini (çalışma yaptığımız işçi kesimindeki arkadaşlar, bunların isimlerini bilmiyorum), Ankara'daki çalışmalarımızın tamamen durduğunu belirtti. Hatta, kendi insiyatifleriyle bizimle ilişkilerini keserek Ankara dışına çıkmayı dahi düşündüklerini, söyledi. Burada iki gün kaldıktan sonra tekrar Raşit'in evine döndüm. Ve 24 Mayıs 1972 gecesi bu evde Halil BERKTAY ve Ercan ENÇ ile birlikte yakalandım.

SORULDU: Arandığınız süre zarfında, yakalandığınız tarihe kadar Ankara'da evlerinde kaldığınız şahısların isimleri, bu evlerin açık adresleri ve bu evlerde gördüğünüz, temas kurduğunuz şahısları anlatınız.

İsrail İstanbul Başkonsolosu Efraim ELROM'un İstanbul'da öldürüldüğü günlerde, radyodan benim ismim de aranan lar meyanında okunmaya başlandı. ELROM'un öldürüldüğü günden sonraki iki gün, İstanbul Aksaray KENT otelde kaldım. Trenle Ankara'ya geldim ve doğruca daha evvel hazırlanmış olduğu Bağlum köyündeki eve yalnız olarak yerleştim. Bu evi Ali BİLGİLİ'den 200 lira mukabilinde tavukçuluk yapacağımı söyleyerek kiralamıştım. Burada daha evvel buranın adresini verdiğim Hasan YALÇIN ile irtibat kurdum. Birkaç kere evime geldi ve kendisiyle görüştük. Faysal KARAÇALI'nın Anıttepe, Strazburg Cad.'deki evinde Temmuz 1971 den Mart 1972 başına kadar sürekli olarak kaldım. Yani, Bağlum köyündeki evde 1,5 ay kadar kalmış oldum. Bu evde Hasan YALÇIN, Halil BERKTAY, Bora GÖZEN, Atıl ANT, İbrahim KAYPAKKAYA, Nuri ÇOLAKOĞLU, Tğm. Alaattin SEVİMLİ, Fuat, Kerim ÖZTÜRK, Halis ÖZKAN,

Nejat BAYRAMOĞLU, Şule ZALOĞLU ile görüştüm. Bunlardan Nuri ÇOLAKOĞLU, Atıl ANT, Kerim ÖZTÜRK, Halil BERKTAY kısa sürelerle kalmışlardı. Diğerleri gelip giderlerdi. Faysal KARAÇALI, Nejat BAYRAMOĞLU nun arkadaşıdır. Hareketimize Faysal'ı kazandıran Nejat BAYRAMOĞLU olmuştur. ŞAFAK baskı hücresine mensuptur. Parti üyesi olmamıştır, partimize imkanı nispetinde maddi yardımları da olurdu. Faysal'ın adresi, daha önceden bana, sıkışık bir durumda kalabileceğim emin bir yer olarak Hasan YALÇIN tarafından verilmişti. Nejat BAYRAMOĞLU; Küçükesat, Nenehatun Cad. 15/9 nolu dairesinde, Ağustos 1971'de 15 gün, Şubat 1972 de 10 gün kaldım. Bu adresi bana Faysal KARAÇALI vermişti. Burada kaldığım süreler zarfında Faysal KARAÇALI, Ahmet KUMRULU, Şule ZALOĞLU, Nuri ÇOLAKOĞLU, Halil BERKTAY ile görüştüm, benden başka bunlardan kalan olmadı.

Nejat BAYRAMOĞLU'nun evini ŞAFAK'ın basılması, ŞAFAK yayınlarının basılması ve örgüt arşivi olarak kullanıyorduk. Nejat BAYRAMOĞLU, örgütümüzde baskı grubunun sorumlusu idi. Kendisinin Partimize alınıp alınmadığından benim haberim yoktur. Nejat BAYRAMOĞLU PDA zamanında bir sempatizan iken 12 Mart'ı müteakkip baskı işi dolayısıyla hareketsiz kalmıştır. Nejat Bayramoğlu'na bu görevin kimin tarafından verildiğini bilmiyorum. Yalnız o sırada Ankara sorumlusu Hasan YALÇIN idi, ve parti işlerini o yönetiyordu.

Aslan SONAT: Aşağı Ayrancı Güvenlik cad. Meneviş sok. 5/18 Halen İş Bankası müfettişi olup, SBF mezunudur. Eskiden tanımam dolayısıyla Aralık 1971 ayında bir hafta süreyle evinde saklandım. Kendisinin

hareketle bir ilgisi olmadığı, gibi bizim faaliyetlerimizden de habersizdi. Benim aranmadığımı bilir. Bu evde kaldığım süre zarfında Nuri ÇOLAKOĞLU, Şule ZALOĞLU, Faysal KARAÇALI geldiler. Faysal KARAÇALI, FETHİ adını da kullanıyordu. Bu evde kaldığım müddet zarfında yanımda örgütümüzle ilgili bir toplantı yapmadık. Yalnız bana gidip gelen şahıslara örgüt çalışmalarıyla ilgili talimatlar verirdim. Bu eve Faysal KARAÇALI geldiğinde bir zarf içinde yurt dışından gelen çevirileri vermişti. Bunları orada okudum. Aslan SONAT devrimci temayüllü bir kimsedir. Aynı evde daha sonra Ocak 1972 ayı içerisinde 5-6 gün kadar kalmıştım. Bu eve, Faysal KARAÇALI'nın Almanya'ya gitmiş olması nedeniyle gelmiştim, Faysal dönünce tekrar buradan ayrılarak Faysal'ın evine geçtim.

Doğan YURDAKUL: Nergiz Sok. 3/4 No'lu evinde annesi Yılbaşı tatili sebebiyle İstanbul'a gittiği zaman üç gün kaldım. Bu eve, (KASIM) yani Bakırköylü İSMET ile görüşmek için geldim. Bu görüşmemizi yukarıda alakalı bölümde ayrıntılı olarak anlattım. Bu görüşmeden sonra Faysal KARAÇALI'nın evine döndüm. Doğan YURDAKUL'un evinde kaldığım süre zarfında buraya KASIM'dan başka Nuri ÇOLAKOĞLU da gelmişti. Doğan YURDAKUL Fransa'da Hukuk doktorası yapmış ve yeni dönmüştü. Kendisi, Ankara'da avukatlık stajyerliği yapmaktadır. Hareketimizin mensupларındandır, belirli bir görevi yoktur.

Adil ARSLAN: Yukarı (Yukarı Öveçler) Dikmen 12. durak civarında terzilik yapar, ev adresi, Topalar sok. no. 171 dir. Kendisi Fethiye'den getirilmiştir, hareketimiz mensuplarındandır, partiyle ilişki derecesini bilemiyorum. Bunun evine beni Halil BERKTAY

götürmüştü (18-19 Mayıs 1972). Eve gittiğimde Halis ÖZKAN, Ömer KÖMÜRCÜOĞLU orada kalıyorlardı. Gürhan ERTÜR de oraya gelip gitti. Bundan başka Halil BERKTAY, Ercan ENÇ de gelip gitmişlerdir. Burada Halis ÖZKAN'a ve Ömer KÖMÜRCÜOĞLU'na Güney bölgesinde görev almalarını söyledim. Niyetimiz Güney bölgesine yerleşme ve çalışma imkanları aramaktı. Adil ARSLAN Fethiyeli bir devrimcidir. Fethiye'de işçi köylü komiteleri kurmuştur. Yazdıkları mektuplar Aydınlık'da yayınlanmıştır. Fethiye'deki devrimci hareketin öncü kadrolarındandır.

Raşit GÜRDİLEK: Bahçelievler 14. sok. 10/10 nolu evde yakalanmamdan önceki 10 gün kaldım. Benimle beraber Halil BERKTAY ve Ercan ENÇ de kaldılar. Burada kaldığım süre zarfında Bora GÖZEN, Caner ÖZTAŞ gelip gitmişlerdir. Ankara'daki son parti çalışmalarımızı bu evden yürüttüm. Raşit GÜRDİLEK'in evinde herhangi bir yere talimat göndermedim. Fakat merkez komitesi üyeleri olarak ben, Halil BERKTAY, Bora GÖZEN, (Bunlar yedek üyelerdir) 15-16 Mayıs günlerinden birinde toplantı yaptık. Görüştüğümüz hususları yukarıda belirtmiştim. Almanya'ya mesaj yollama işini Halil BERKTAY'la bu evde konuştuk. Bu evin adresini Melek ULUĞAY (AKER), Halil BERKTAY'a vermişti. Raşit GÜRDİLEK devrimci harekete sempati besleyen bir kimsedir. Partimizle ilgili bir faaliyet ve çalışmasının olup olmadığını bilmiyorum. Bu evde 24 Mayıs 1972 akşamı ben, Halil BERKTAY, Raşit GÜRDİLEK, Ercan ENÇ yakalandık.

Raşit GÜRDİLEK Dış İşleri Bakanlığı meslek memurlarındandır. SBF mezunudur, FATOŞ, biz orada kaldığımız sürece 1 veya 2 gece evde bulundu. Sonra İstanbul'a gitti, bulunduğu süre zarfında bizim her-

hangi bir faaliyetimizi gördüğünü sanmıyorum. Raşit beni, karısına avukat Doğan DEVELİ olarak, Ercan ENÇ'i de arkadaşı Kemal olarak tanıttı. Ankara'da bulunduğum süre zarfında kaldığım bu evlerden başka Rümeysa ve Adem TOLAY'ın Aşağı Ayrancı Güvenlik caddesi 63/19 nolu evine, Şule ZALOĞLU'nun Bestekar Sokak Kuğu Apartmanı alt kattaki evine de gidip geldim. Rümeysa'nın evine teğmenle (Alaattin SEVİMLİ) görüşmeğe ve Ege'den döndüğüm zamanda Halil BERKTAY'ı bulmaya gittim. Şule ZALOĞLU'nun evine ise, kendisi Almanya'dan döndüğü zaman getirdiği haberleri öğrenmek için gittim. Bu konuya yukarıda ayrıca değinmiştim. Rümeysa ve Adem TOLAY'ın evlerinde bizi barındırmalarından başka hareketimizle ilişkileri olmamıştır, kendileri devrimcidir.

SORULDU: ŞAFAK gazetesi ve ŞAFAK yayınlarının çıkarılış sebepleri, basım kadrosu, nerede basıldığı, nasıl dağıtıldığı, hususlarını açıklayınız:

ŞAFAK gazetesi fikirlerimizi halka yaymak, faşizme, emperyalizme ve gericiliğe karşı propaganda için TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİ'sinin kontrolünde yayınlanan bir yayın organıdır. PDA ve İŞÇİ KÖYLÜ'nün kapatılmasından sonra fikirlerimizi yaymaya devam etmek için bir yayın organına ihtiyaç duyduk. Ve ŞAFAK ismi altında PROLETER DEVRİMCİLERİN YAYIN ORGANI adıyla gizli bir gazete neşretmeye karar verdik. İlk sayısı 1 Mayıs 1971 tarihini taşır, ilk sayıdan 14. sayısına kadar yazı metinlerini bizzat ben kaleme aldım ve basılması için Ankara'daki baskı hücresine verdim. Bölgelerden gelen haberlerin redakisyon ve yorumunu ben yaptım, makaleleri ben hazırladım. ŞAFAK gazetesini ve ŞAFAK

yayınlarını basmak için L- Baskı grubu teşkili işi Ankara sorumlusuna verilmişti. Bu zamandaki Ankara sorumlusu Hasan YALÇIN idi. Baskı grubunu (hücresi) Nejat BAYRAMOĞLU, Faysal KARAÇALI'nın teşkil ettiğini bizzat biliyorum. Ayhan ÖZER ve Asistan Ahmet KUMRULU'nun dolaylı olarak bu hücrede çalıştıklarını öğrendim. Ahmet KUMRULU'nun dolaylı olarak bu hücrede çalıştıklarını öğrendim. Ahmet KUMRULU'nun adını daha önceden gerektiğinde yararlanılabilecek bir kimse olduğunu arkadaşlara söylemiştim. Ve bir gün kendisini Nejat BAYRAMOĞLU'nun evinde gördüm. Ankara'daki baskı faaliyetleri Nejat BAYRAMOĞLU'nun evinden yürütülmüştür, ŞAFAK gazetesi Ankara'dan başka Ege bölgesinde, İstanbul ve Almanya'da da basılıyordu. Doğu Anadolu bölgesinde basmak için bir teşebbüsümüz vardı, fakat başaramadık. ŞAFAK yayınları ise yalnız Ankara ve Almanya'da basılıyordu. ŞAFAK'ın asıl metni tarafımdan hazırlanıyor, Ankara'da basılıyor ve Ankara'dan diğer basım yerlerine ya ben daktiloda çoğalttığım metni gönderiyor veya Ankara'da basılan ŞAFAK'tan bir nüsha diğer yerlere gönderiyordum. ŞAFAK metni İstanbul ve Ege'de aynen basılıyor, Avrupa'da ise, Enternasyonal faaliyetlerle ilgili haberleri ekliyordu. ŞAFAK gazetesinin bir ila 14. sayılarını bizzat ben yazdım. ŞAFAK basımında kullandığımız teksir makinalarını mühendis Ayhan ÖZER sağlamıştı. Baskı için Ankara'da iki, Ege'den benim bildiğim bir tane, İstanbul'da bir tane, Doğu bölgesinde bir tane teksir makinası vardı. Bu arada Almanya'dan bir makine gönderileceği bildirilmişti. Baskı işinde kullanılan kağıtlar piyasadan alınmışlardır. Faysal KARAÇALI ve Nejat BAYRAMOĞLU, açmış oldukları Gölbaşı Sineması yanında kitapçı dükkanında gerekirse baskı yapmayı

da düşünmüşler. ŞAFAK dağıtımı işi bölge sorumluları tarafından düzenlenirdi. Benim bildiğim kadarıyla ŞAFAK gazetesi yalnız Ankara'da üç dört bin adet basılıyordu. Basılan gazeteler, dağıtıma Faysal KARAÇALI tarafından çıkarılır, dağıtım işini Nuri ÇOLAKOĞLU ve Faysal KARAÇALI kendi aralarında kararlaştırmışlardı. Baskı grubunun çok gizli tutulması sebebiyle bu konuda oldukça hassas davranılıyordu.

ŞAFAK gazetesinin yanı sıra ŞAFAK yayını olarak 4 tane broşür yayınladık, bunları ben kaleme aldım. Bu broşürlerin adları 1. «12 Mart'tan Sonra Türkiye'de ve Dünyada Siyasi Durum.», 2. «Yaşasın İhtilalci Kitle Çizgisi», 3. «Toprak Devrimi Programımız», 4. «Poliste ve Mahkemede İhtilalci Tutum». Bunların dışında partimizin merkez komitesi ve siyasi büro kararları Güneydoğu Asya'dan Devrimci Mücadeleden İki Belge başlığı altında CALL dergisinden tercüme görünüşü altında kamufle edilerek yayınlanmıştır. Yine bu arada ENVER HOCA ve MEHMET ŞEHU'dan iki tercüme yayınlamayı düşündük, fakat gerçekleşmedi. Hareketimizle ilgili olarak yurt dışına çıkarılan yayınlar: PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK'ı 12 Mart'tan önce sürekli olarak Almanca ve zaman zaman da İngilizce ve Fransızca olarak yayınlamaya başladık. Bu derginin amacı, halkımızın mücadele tecrübelerini bütün dünya devrimcilerine duyurmak ve bütün dünyanın Marksist-Leninist hareketleriyle dayanışmaya hizmet etmekti. Bu dergide daha önce PDA ve İŞÇİ KÖYLÜ'de yayınlanmış bazı yazılarla ŞAFAK'ta çıkmış yazıların tercümeleri veya özel olarak bu dergi için kaleme alınmış yazılar yayınlandı. PROLETER DEVRİMCİ YILDIZ adlı Türkçe aylık dergi de Almanya'daki Marksist-Leninist arkadaşların legal olarak çıkardıkları ikinci yayın organıdır. Bu organda çıkan yazıların bir kıs-

mı Türkiye'den tarafımızdan gönderilmiştir. Bir kısmı ise orada hazırlanmıştır. Bunlar dışında Almanya'daki arkadaşlar muhtelif fabrikalarda küçük fabrika gazeteleri çıkarmaktaydılar, hatırladıklarım: DEVRİMCİ MOTOR, DEVRİMCİ ELEKTRİK, GERÇEK, DEVRİMCİ AEG gibi isimler taşıyan gazetelerdir. Bundan başka Ege bölgesindeki arkadaşlar İHTİLAL adı altında bir kadro yayın organı daha çıkarmak için teşebbüste bulunmuşlarsa da bu gerçekleşmemiştir. Üzerinde Mao ZEDUNG'un kabartma profili bulunan rozetler Almanya'daki kadrolar tarafından sağlanarak bize iletilmekteydi. Bunlardan şimdiye kadar benim elime 30-40 adet geçti, bunları hareketimize dahil muhtelif arkadaşlara dağıttım. Pekin başlıklı Türkçe ve İngilizce diğer yayınlar, fotoğraflar, takvimler ve duvar afişleri, Almanya'daki kadrolarımız vasıtasıyla bize intikal ettiriliyordu. Bunlar genellikle yurda dönen devrimci işçi ve öğrenciler vasıtasıyla getiriliyordu. Bunlarla temasları, Nuri ÇOLAKOĞLU sağlardı.

SORULDU: PDA hareketi ve TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ çalışmalarınızın mali kaynaklarını açıklayınız.

Mali bakımdan kadroların, sempatizanların ve halkın fedakarlığına dayandık, açtığımız PROLETERLEŞME KAMPANYALARI ile arkadaşlarımız arasından DEVRİMCİ HAREKETE YARDIM ve VERGİLENDİRME adı altında aidat, bağış şeklinde de topluyorduk. Ayrıca bir devrimci için lüks sayılabilecek televizyon, teyp, buzdolabı, halı vs. gibi eşyaları toplayıp satmak suretiyle sağlanan gelirler de harekete veriliyordu. Bu eşyalar, eşyasını harekete bağışlayacak şahsın bunu söylemesi üzerine bu eşya için piyasadan müşteri ara-

mak suretiyle yapılıyordu. Genellikle eşyaları elden satmayı tercih ediyorduk. AYDINLIK ve İŞÇİ KÖYLÜ'nün satış ve gelirlerinden önce birikmiş 80.000 lira kadar paramızda mevcuttu. Bu paranın büyük bir kısmı bende bulunur, ihtiyaç nisbetinde bölge sorumlularına verirdim. Ayrıca Almanya'daki arkadaşlardan bir defa 10 bin lira, bir defa 4 bin lira civarında bağış geldi. Onbin lira Faysal KARAÇALI tarafından getirildi diğerinin kimin tarafından getirildiğini hatırlamıyorum. Ayrıca Asistan Rıza Cenabi NAHRAT, Nuri ÇOLAKOĞLU, ben ve fiilen harekete katılmış olan diğer kadrolarımızda eşyalarımızın bir kısmını harekete tahsis etmiştir. Ayrıca Mürüvvet ENÇ Amerika'ya giderken ev eşyalarını sattı ve gelirini hareketimize bağışladı. Mürüvvet ENÇ karım Sırma PERİNÇEK'in arkadaşıdır, kendisi ile ordan tanışırız, Türkiye'deki mevcut gerici iktidarın Türkiye'yi felakete sürüklediğini ve insana yaraşmayan bir baskı ve sömürü düzenini yürüttüğünü farketmiş bir aydındır. Bu sebeple yardımda bulunmuştur. Benim PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK ve İŞÇİ KÖYLÜ'de çalıştığımı bilir. Mürüvvet ENÇ eşyaların satışından Onbeş bin lira kadar bir yardım yaptı. O sırada henüz aranmıyordum. Mürüvvet ENÇ'in Amerika'da, Türkiye'den ithalat (Turistik eşya üzerine) yaptığını biliyorum. Onun özel ticari faaliyeti olmakla beraber gelirinden bağışta bulunacağını vaadetmişti. Kocası Berent ENÇ halen Amerika Viskonsin Üniversitesi'nde Felsefe profesörüdür. Berent ENÇ'in hareketimizle bir ilişkisi olmamıştır. Ege bölgesinden bal toplanmak suretiyle bir ticari faaliyete girişildiğini ve bir miktar sermayenin Halil tarafından konduğunu öğrendim. Ballar Ankara'ya Nuri ÇOLAKOĞLU'na gönderiliyor ve buradaki piyasaya onun vasıtası ile aktarılıyordu. Bu işten

zarar edildiğini öğrendim. Faysal KARAÇALI ve Nejat BAYRAMOĞLU'nun bir kitapçı dükkanı açtıklarını biliyorum. Bu dükkan onların özel ticari faaliyeti idi. Gelirinden bağışta bulunacaklarını vaadettiler. Fakat ben Ankara'dan ayrılana kadar bir gelir sağlanmadı. Sıkıyönetimden önce Emek Mahallesinde Gündüz BİLGİLİ bunu gerçekleştirdi. Fakat yürütemediği için bilahare dükkanı tasfiye etti. Bu dükkan için ben şahsen Elli bin lira kadar sermaye koydum, bunun tamamını henüz almadım. Gündüz BİLGİLİ dükkanı tasfiyesi sonunda aldığı bonoların vadesinde tahsil ettikçe bana olan borcunu ödeyecekti. Halen ne kadar alacağım olduğunu Nuri ÇOLAKOĞLU bilir. Ege'den Ankara'ya döndükten sonra para istemek üzere Halil BERKTAY'ı Ahmet KUMRULU'ya yolladım. Ahmet KUMRULU, Nejat BAYRAMOĞLU ve Faysal KARAÇALI'ya ait olan ondokuz bin lirayı Halil vasıtasıyla bana gönderdi. Yakalandığım sırada bu para üzerimdeydi. Örgütümüzün yurt dışındaki hiç bir Marksist-Leninist parti veya örgütten mali yardım almışlığı olmamıştır. Bu yönde herhangi bir talebimiz de olmamıştır. Bunun yanı sıra köy çalışmalarımızda özellikle devrimci köylülerin desteğine dayanmak suretiyle işlerimizi masrafsız şekilde görmeye çalışıyoruz. Masraflarımızı genellikle yayın organlarımız için lüzumlu malzemelerin temini, profesyonel kadroların kalacakları evlere ödenen kiralar, kadroların iaşe masrafları şeklinde oluyordu. Ayrıca her bölgede küçük çapta tabanca gibi silahlar ve mermi tedariki için de masraflarımız olmuştur. Her bölgede şahsi emniyetlerini sağlamak için üç-dört silah bulunabilir. Sayıları hakkında kesin fikrim yoktur. Ege bölgesinde silah durumumuzu ise ilgili bölümde anlattım.

SORULDU: TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ olarak Türkiye'de faaliyet gösteren diğer sosyalist olduklarını söyleyen gruplarla ilişkileriniz ve bunlar hakkındaki görüşlerinizi anlatınız.

Türkiye'nin ilk legal sosyalist siyasi partisi olan TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ'nin siyasi görüşlerini ve bu partide üye bulunduğum süre zarfındaki faaliyetlerimi yukarıda ilgili bölümde ayrıntılı şekilde açıkladım. TİP'i biz tamamen emperyalizme teslim olmuş, bir burjuva kliğinin yönettiği bir parti olarak görüyorduk. Onlar iki türlü bilimsel olduğunu söyleyerek PROLETARYA'nın devrimci iktidarının amacını gütmediklerini mahkemelerde açıkça belirten kendilerini Marksizm-Leninizm'den ayrı göstermeye özel dikkat sarfetmişlerdir. Parlamenterizm yapmışlardır. Onlarla ancak demokratik bir zemin üzerinde faşizme karşı bir ittifak içinde olabiliriz. Örgütsel ilişkimiz olamaz. Bu kliğin her türlü oportünist etkisinin tamamen bertaraf edilmesini ve yıkılmalarına çalışırız.

Biz bugün «TKP» TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ adını sahtekarca tabela olarak kullanan ve TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'ni Mustafa SUPHİ'ler Şefik HÜSNÜ'ler zamanındaki şanlı geçmişinden sahtekarca istismar eden Berlin'deki kliği, sosyal emperyalizmin işbirlikçisi bir burjuva kliği olarak görürüz. Türkiye Proletaryasının gerçek ihtilalci hareketi yani, TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'nin gerçek mirasçıcı bizim hareketimizdir. Berlin TKP klübü Türkiye'de devrimin yeminli düşmanıdır, bunlar bir takım burjuva tabelolar yaratarak ve ordu içindeki darbelere bel bağlayarak Türkiye'de bir tekelci bürokrat burjuva iktidarı kurmak tasarısı içindedirler. Bu örgütten sadece Yakup DEMİR'i bilirim. Kendisi ile görüşmüşlüğüm yoktur.

MİHRİ BELLİ GRUBU: Mihri BELLİ ile olan ilişkilerim ve sonra aramızda zuhur eden fikir ihtilafları ve kopma hakkında AYDINLIK SOSYALİST DERGİ ile ilgili açıklamalarım sırasında bilgi verdim. Mihri BELLİ'yi ideolojik olarak burjuvazi içindeki darbelere bel bağlamış ve legalizme saplanmıştır. Yakup DEMİR gibi bir revizyonisttir. Proletarya Partisine karşıdır. 12 Mart'tan sonra tamamen dağılmış ve ülkede etkisiz bir duruma gelmiştir.

HİKMET KIVILCIMLI: Ordunun hakim sınıfların baskı aracı olduğu gerçeğini inkar ederek, ordu içindeki darbelere bel bağlamıştır. Mihri BELLİ ile bir beraberlik durumu olmadığı halde, her ikisinin kadroları taraftarları savundukları fikirlerin birbirine yakın olması nedeniyle içiçe durumdalar. 12 Mart'tan sonra bu harekette etkinliğini tamamen kaybetmiştir.

Gerek Mihri BELLİ ve gerekse H. KIVILCIMLI kliklerinden küçük çapta da olsa hareketimize katılmalar olmuştur.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ (THKP) ve CEPHESİ (THKC) yani MAHİR ÇAYAN GRUBU: Bu örgütlerin illegal olmaları sebebiyle ne zaman teşekkül ettiğini bilemem. Yalnız grup olarak Mihri BELLİ ile 1970 sonlarına doğru beraberliklerine son verdikten sonra teşekkül etmişlerdir. Bunların legal mücadelelerinde görülen önderleri; Yusuf KÜPELİ, Mahir ÇAYAN, Münir Ramazan AKTOLGA ve Ertuğrul KÜRKÇÜ. Benim tahminime göre bu grup içinde Mahir ÇAYAN'ın etkisi daha zayıftır. DEV-GENÇ'in son olarak iktidarı geniş ölçüde bu grubun elindeydi. Fakat DEV-GENÇ legal bir örgüttü, kapatılmıştır, bunlarla doğrudan doğruya bir ilişkisi yoktur. Bizim gö-

rüşümüze göre THKP küçük burjuva devrimciliğini temsil eder. Bunlar seçkin bir genç grubun iyi eğitilmek suretiyle ve modern silahlarla devrimi başarabileceği gibi yanlış bir görüşe sahiptirler. Fikir planında devrimin kırlardan şehirlere doğru gelişeceğini iddia ettilerse de gazetelerden öğrendiğim kadarıyla şehirlerde bir takım terörist küçük burjuva hareketlerine giriştiler. Bizim THKP ile olsun THKC ile olsun, illegal dönemde bir ilişkimiz olmamıştır. Fakat biz tabanında birçok dürüst devrimci bulunan bu grubu diğer revizyonist gruplarından ayırırız. Bunların, küçük bir burjuva devrimcisi de olsa, bir yanlarıyla devrimci olmaları sebebiyle THKO ile birlikte bize en yakın ve bir anlamda faşizme karşı aynı kaderi paylaşmış grup olarak görürüz. THKP'nin örgütlenme şekli Marksist-Leninist ilkelere dayanmadığı için etkinlikleri olmakla beraber gevşek bir örgütlenme sağlayabilmişlerdir. Biz ise Marksist-Leninist örgütlenme ilkelerine dayanmaya çalıştık. Önemli hatalar da yaptık.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ ORDUSU (THKO): Görüş ve çalışma tarzı itibariyle THKO'nun THKP'den farklı bir yönü yoktur. Bunlar partiyi sözle ve pratikde reddetmektedirler. THKP ise bir parti kurmuştur. Bu noktada ayrılmaktadırlar. THKO'nun partiyi reddetmesi kanaatimce partinin bürokratik bir ayakbağı olduğu şeklindeki anarşist görüşlere dayanır. THKO hareketinin ön plânda Hüseyin İNAN, Yusuf ASLAN ve Sinan CEMGİL'in olduğunu tanırım. İllegal bir kuruluş olduğu için daha fazla bilgim yoktur.

YÖN-DEVRİM GRUBU (DOĞAN AVCIOĞLU KLİĞİ): Bu grup reformcu burjuvazinin bir siyasi akımıdır. Aydınlara (sivil ve asker) hitab ederek onları bir kuvvet haline getirmeyi, aynı zamanda aydınların

kaderlerinin işçi ve köylülerle birleştirilmesini engellemeye çalıştılar. Bunlar sivil ve asker aydınların kuvvetine dayanarak iktidarı ele geçirmeyi tasarlıyorlardı. Emperyalizmle uzlaşmaya hazırlardı. Bu grubun önde gelen şahısları olarak Doğan AVCIOĞLU, İlhan SELÇUK ve DEVRİM DERGİSİ yazar kadrosunu söyleyebilirim. Yazıhanelerimiz karşılıklı bulunmaları nedeniyle ve her iki grup da neticede anti-emperyalist olduğumuzdan ilişkilerimiz olmuştur. Fakat bizim onları şiddetli eleştirmemiz sebebiyle bu ilişkilerimiz gelişmiş değildir.

SORULDU: TİİKP olarak doğu ve güneydoğu bölgelerindeki etnik gruplarla olan faaliyetinizi anlatınız?

Program taslağımızda da belirtildiği üzere KÜRT MESELESİ ile ilgili görüşlerimiz şöyle özetlenebilir:

.1 — Türkiye'nin doğu bölgesinde nüfusu 6 milyon civarında Kürt milliyetinden bir halk yaşamaktadır.

2 — Kürtler tarih boyunca ağır milli baskılar altında ezilmişlerdir.

3 — Kürt milliyetinin kendi kaderini tayin hakkını savunuyoruz. Bu esas Milli Kurtuluş savaşında ve Lozan'da Milli Kurtuluş savaşının liderleri tarafından da savunulmuş, fakat daha sonra Kürtler üzerinde bir milli baskı ve eritme politikası uygulanmıştı. Bize göre Türk ve Kürt milliyetinden halkların birliği ancak her iki milliyetin serbest iradesine dayanan gönüllü bir birlik olabilir. Gönüllü olmayan bir milliyetin ezilmesine dayanan birlik sahtedir ve yıkılmaya mahkumdur.

4 — Bizim politikamız Türk ve Kürt milliyetlerinden oluşan tüm halkımızın emperyalizme ve toprak

ağalarına karşı omuz omuza savaşarak kendi devrimci iktidarını kurmasıdır. Türk ve Kürt milliyetinden halkların serbest iradelerinde eşit olarak bir DEMOKRATİK HALK CUMHURİYETİ içinde birleşmeleri hedefine yönelen bir politikayı benimsiyoruz.

Doğu bölgesindeki çalışmlarımıza yukardaki ilkeler ışık tutmuştur. Kürtler üzerindeki her türlü milli baskıya karşı çıktık. Ve bununla mücadele ettik. Bunun yanında Kürt ve Türk halklarının birliğini sağlamak için Kürt şövenizmiyle de mücadele ettik. Biz Kürt milliyetinin kaderini Kürt işçi ve köylülerinin menfaatleri yönünden tayin edilmesi için çalışıyoruz. Yani her iki milliyetin emekçilerinin kardeş olduğunu ve iki halkın kaderini ve kurtuluşunun ortak olduğuna inanıyoruz. Kürt emekçileri arasında bu esaslara uygun bir çalışmaya yani onların emperyalizme toprak ağalığına ve üzerlerindeki milli baskıya karşı mücadeleyi seferber etmek amacını taşıdık. Tıpkı batı bölgelerimizde olduğu gibi doğu bölgelerimizin Kürt emekçilerini de cücadeleye sevketmek için örgütlemeye çalışıyorduk. Siverek, Diyarbakır ve Malatya bölgelerinde çalışmalarımız oldu. Siverek ve Diyarbakır'daki çalışmalar tamamen şehir içinde hapsolup kalmıştır. Dökümanlarda da görüleceği üzere köylere yerleşilememiş ve köylü yığınları içinde örgütleme çalışmasına gidilememiştir. Bu bölgede partimizin bölge sorumlusu Muzaffer ORUÇOĞLU idi. Malatya bölgesinde ise 1971 sonbaharında çalışmalara başlanmış ancak yollanan mektuplardan da anlaşılacağı üzere köylere yerleşmek ve köylüleri örgütleme yönünden somut bir başarı elde edilememiştir. Daha sonra giden Bora GÖZEN ise kara sarılık hastalığına tutularak üç dört ay hasta yatmış ve verimli bir çalışma geliştirememiştir. Fikir ihtilafları sebebi ile İbrahim KAYPAKKAYA ve Muzaffer O-

RÜÇOĞLU çeşitli dökümanlardan da anlaşılacağı üzere hareketimizden dört beş ay evvel kopmuşlardır. Doğu bölgesini son yediğimiz darbelerden sonra yeniden inşa etmeyi düşünüyorduk. Bu bölgeyi yapacağımız devrimin Türkiye'deki kilit noktalarından biri olarak görüyorduk. Molla Mustafa BARZANİ ile herhangi bir ilişkimiz olmamıştır. Esasen Molla Mustafa BARZANİ Irak Kürtlerinin hareketinin yöneticisidir. Bu bakımdan bizimle bir ilişki kurması sözkonusu olamaz. Suriye'deki Kürtlerle Filistin'e giden arkadaşların ilişkisi olmuştur. Avrupa'da zannederim İsviçre'de bulunan KÜRT DEVRİMCİLERİ'nin örgütü HEVRA, YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE tarafından cepheye katılmaya davet edilmiştir. Bunu YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE'nin bir bildirisinden öğrendim. Katılıp katılmadıklarını bilmiyorum. Fakat biz Avrupa'daki Türkiye'li Kürt devrimciler ile arkadaşlarımızın omuz omuza çalışmalarını istiyorduk. Esasen biz Türkiye devrimcilerinin milliyet farkı olmaksızın tek örgütde birleşmesini savunuyoruz. Avrupa'daki arkadaşlardan KÜRT MESELESİ ile ilgili kitap, yazı ve her türlü döküman yollamalarını tasarlıyorduk. Bu konuyu etralı suretde araştırarak fikirlerimizi geliştirmeyi tasarlıyorduk. Avrupa'daki HEVRA isimli Kürt devrimci örgütünün çıkardığı ROHANİ adlı derginin bir iki ve dört sayılarını Avrupa'daki arkadaşlar bana yolladılar. Bu yayınlar Kürtçe ve Türkçe olarak kaleme alınmıştır.

SORULDU: Doğan AVCIOĞLU, Cemal MADANOĞLU ile olan irtibat ve faaliyetlerinizi anlatınız.

Doğan AVCIOĞLU ile ilişkimizi yukarda DEVRİM gazetesi münasebetiyle belirttim. Cemal MADANOĞLU karım SIRMA PERİNÇEK'in halasının ko-

casıdır. 1970 Haziran ayında evliliğimizi tebrik• için karısı ile benim Bahçelievler 35. Sokak 35/5 no.lu evime geldiler. Bu gelişlerinde bir aile görüşmesi yaptık. Bu arada da yeni vukuu bulmuş olan 15-16 Haziran işçi olayları hakkındaki fikirlerimi söyledim. Bu olayların işçi sınıfını susturmak ve sendikal hakları gasbetmek için değiştirilen 270-271 sayılı konunlara karşı bir tepki olduğunu işçilerin satın alma gücünün resmi istatistiklere göre hızla düştüğünü anlattım. Ayrıca 15-16 Haziran olaylarının halkın gücünü göstermesi bakımından önemli olduğunu işçi sınıfının ve halk yığınlarının her geçen gün daha bilinçli olarak devrimci mücadeleye atıldıklarını söyledim. Halkın ancak kendi gücüyle kurtuluşunu gerçekleştireceğini, halkın namına onun dışında bir kuvvetin halkımızı kurtaramayacağını anlattım. Cemal MADANOĞLU beni dinledi, halkın ancak kendi gücüyle kurtulabileceği yolundaki fikrimi kabul etti. Halkın dışında bir kuvvetin nasıl kurtulabileceğinin boş bir hayal olduğunu o da söyledi. Bu arada bizim Kürt Meselesi ile ilgili görüşlerimizi pek doğru bulmadığını açıkladı. İkinci olarak Cemal MADANOĞLU ile gene karım Sırma PERİNÇEK'in halası ve Cemal MADANOĞLU'nun karısının kızkardeşi olan Jale CANDANLAR'ı Çankaya'daki evlerine ziyarete gittiğimizde karşılaştık. Siyasi bir mesele konuşulmadı. Bu görüşme 1970 sonlarında oldu.

SORULDU: Kurduğunuz TÜRKİYE İHTİLALCİ İŞÇİ KÖYLÜ PARTİSİ lider kadrosu üzerinde kimler vardı? Bu teması kimler sağlamaktadır?

Partimizin merkez komitesi başkanı benim. Herhangi bir kimseden talimat emir vs. almadım. Bizim dışımızda hiç kimseden parti fikrinin oluşması veya

yönetimi sırasında fikir talimat veya emir almış değiliz. Yukardan beri anlattığım şahıslar partimizin (Parti merkez komitesi ve diğer alt kademelerde adı geçen şahıslar) gerçek lider yöneticileri olup bunların dışında üst kademe olarak herhangi bir kimse yoktu.

SORULDU: Partizin çeşitli kademelerinde görev alan ve görev almayan bilumum tanıdığınız partili üyeler kimlerdir, takma isimleriyle zikrediniz.

Doğu PERİNÇEK takma isimleri: Tayyar YILMAZ, Hüsamettin, Behiç, Mustafa, Zeynel (Merkez Komitesi Başkanı);

Ömer ÖZERTURGUT takma ismi: Hasan CUMALİ (Başkan Yardımcısı olup, halen Almanya'dadır);

Şahin ALPAY takma ismi: Selim, Şale, Nilgün (Merkez Komitesi üyesi, kendisi halen Filistin'dedir);

Ferit İLSEVER, takma ismi: Selim, Lütfi (Merkez Komitesi yedek üyesi ve Ege bölgesi sorumlusu);

Bora GÖZEN takma ismi: Rüstem (Merkez Komitesi yedek üyesi ve Doğu Bölgesi komitesi üyesi);

İbrahim KAYPAKKAYA takma ismi: Musa, Bektaş (Doğu bölgesi eski sorumlusu, sonradan hareketten ayrılmıştır);

Muzaffer ORUÇOĞLU takma ismi: Seyit (eski doğu bölgesi komitesi üyesi sonradan hareketten ayrılmıştır);

Hasan YALÇIN takma ismi: Sancar (eski Ankara sorumlusu);

Atıl ANT takma ismi: Musa, Leman (parti üyesidir)

Nejat BAYRAMOĞLU (Parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum Ankara ŞAFAK baskı hücresindendir), takma ismi Kamil'dir;

Ahmet KUMRULU (Parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum, Ankara ŞAFAK baskı hücresindendir);

Cengiz ÇANDAR (Parti üyesidir, kademede görev almamıştır);

Alaattin SEVİMLİ (Parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum, Top. Teğm. dir, askeri grupta görevlidir);

Caner ÖZTAŞ, takma ismi: Seyyar'dır (Parti kademeleri arasında habercilik yapar, parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum);

Şule ZALOĞLU takma ismi: Ayşe'dir (partì üyesi olup olmadığını bilmiyorum, kademeler arasında kuryelik yapar);

Faysal KARAÇALİ takma ismi: Fethi ve Temel (Ankara ŞAFAK baskı hücresi üyesidir, parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum);

Nuri ÇOLAKOĞLU, takma ismi: benim bildiğim kadarıyla Hulusi, Yaşar ve Mehmet'tir (Parti Ankara sorumlusudur);

Adil ARSLAN, takma ismi olup olmadığını bilmiyorum (Ankara'da gecekondu kesiminde Partimiz için kitle çalışması yapmakla görevlidir);

Kerim ÖZTÜRK, takma ismi: Yusuf'tur (Filistin'e gönderilen kadrolardandır);

Bakırköylü İsmet, takma ismi: Kasım (Filistin'de eğitim gören kadrolarımızdan idi, parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum, 1971 Aralık ayı sonunda Aşağı Ayrancıda meydana gelen patlama sırasında ölmüştür. Bu konu hakkında ayrıntılı bilgi verdim);

Halis ÖZKAN takma ismi: Salih'tir (Parti üyesidir);

(Yukarıda sözünü ettiğim Tğm. Alaattin SEVİMLİ'nin takma ismi FAZIL'dır);

Tğm. Oktay CENGİZBAY (Parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum. Doğu bölgesi kadrolarımızla ilişkileri vardır);

Ömer MADRA (Partiyle ilişkisi olup olmadığını bilmiyorum, benim vekilimdir ve Amerika'ya giderken eşyalarını satarak hareketimize bağışlayan Mürüvvet ENÇ'in de vekilidir, aynı zamanda Mürüvvet ENÇ'in bir gayrimenkulünü sattığını ve Mürüvvet'in bu parayla Amerika'da açtığı bir dükkanda Türk El Sanatları üzerine ticaret yaparak, oradan sağlanacak gelirin bir kısmını yine hareketimize bağışlamayı vaadettiğini biliyorum);

Ercan ENÇ takma ismi: Kemal'dir (Partimiz üyesidir);

Raif ÇAKIR (Parti üyesi olup olmadığını bilmiyorum, İhtilalci Gençlik Birliği mensubudur);

Raşit GÜRDİLEK (Parti üyesi olup olmadığını bilmem, sempatizandır ve parti kadroları olarak bizleri evde saklamışdır).

SORULDU: Doğu ve Güneydoğu bölgesindeki kadroların jip temini konusundaki talepleri hakkında bildiklerinizi anlatınız.

1970 Kasım ayında Doğu Anadolu bölge komitesi (İbrahim KAYPAKKAYA, Bora GÖZEN, Muzaffer ORUÇOĞLU) sınırdan geçerek kadroları sınıra götürmek, Türkiye'ye dönecek olanları sınırdan almak, Türkiye'ye dışardan temin edilecek cephane, silah ve yayınları sokmak ve Doğu Anadolu bölgesindeki nakliye işlerini görmek amacıyla bir jip almayı tasarla-

dıklarını bildirdiler. Ben verdiğim cevapta bu jip için gerekli paranın kısmen temin edilebileceğini bununla beraber herşeyden evvel bu jip için şoför ve kamufle edilmesi şartlarını yaratmak gerektiğini bildirdim. Daha sonra çeşitli dökümanlardan da anlaşılacağı üzere jip almaktan vazgeçildi. Çünkü gerekli maddi imkanımız olmadığı gibi dışardan getirilecek herhangi bir malzeme de sağlanmadı.

SORULDU: Parti olarak şiddet hareketi şeklinde nitelendirilecek yapmayı planladığınız somut eylemleri anlatınız.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi şiddet hareketi niteliğinde partimizce düşünülen eylemler şunlardır: 1. İlgili bölümde değindiğim üzere Başkan Mao'nun sözleri ismini taşıyan ve toplattırılmış olan Kızıl Kitap'ın tekrar kurtarılması amacıyla askeri komiteye proje hazırlama görevi verildi, netice sağlanmadı. Hapishanedeki tutuklu devrimcilerin kaçırmak amacıyla yine askeri komiteye proje hazırlama görevi verildi ve bir netice sağlanamadı. Yine ilgili bölümde ayrıca anlattığım üzere İsrail Sefareti'nin duvarına Filistin'den yeni gelen kadrolarımızdan Kasım takma adıyla tanınan Bakırköy'lü İsmet vasıtasıyla bir patlayıcı madde atılmasını planladık; KASIM elindeki saatli bombanın erken patlaması yüzünden olacak görevini yapamadan şehit düştü. Ege bölgesinde bir muhbirin o muhittten söküp atılması amacıyla tehdit edilerek gerekirse safdışı bırakılması, bu adamın kim olduğunu bilmiyorum. Sadece bu adamın Yeniköy'den birisi olduğunu biliyorum. Şeyh Halit adındaki Siverek'li 14 köyün mütegallibesi olan bir toprak ağasının köylerine yerleşmek ve hasat zamanı köylünün ürününe el koymak için gelen Şeyh'in adamlarını köylere

sokmamak, Şeyh'in köylüler üzerindeki geniş nüfuzunu kırmak amacıyla bu adamı kaçırmayı ve gerekirse ortadan kaldırmayı planlamıştık, zira bu adam etrafındaki silahlı muhafızlarıyla halk üzerinde ağır bir baskı kurmuştu, kendisine karşı çıkanları öldürttüğünü biliyoruz, hatta katil suçundan Şeyh Halit'in mahkemede davaları olduğunu biliyoruz. Mesela Ali Rıza ÇAKMAKÇI adındaki köylülerin savunuculuğunu yapan şahsı, Şeyh Halit GÜRPINAR öldürülmüştü. Bu adamın ara sıra Ankara'ya gelip gittiğini duyuyorduk, gerekirse Ankara'da dahi olsa bu adamı öldürtmeyi düşünüyorduk. Fakat şimdiye kadar bu konuda bir eyleme girişildiğini bilmiyorum. Bunların dışında biz devrim yolu olarak silahlı mücadeleyi benimsediğimizden halkın azılı sınıf düşmanlarına karşı halkı seferber edecek bir eylem çizgisini benimseriz, bu konuda yukarıda söylediklerim dışında somut planlarımız olmamakla beraber ileride şiddet hareketleri, silahlı hareketler, sabotaj vs. ye girişebiliriz.

SORULDU: Legal dönem zarfında katılmış olduğunuz ve yukarıda ifadenizin muhtelif bölümlerinde belirtmediğiniz eylem ve toplantıları anlatınız.

1968 Ağustos ayında İstanbul'da ölen eski komünistlerden Reşat Fuat BARANER'in Şişli camiinde yapılan cenaze merasimine ve Zincirlikuyu mezarlığındaki defin törenine katıldım. Beraberimde bu merasim için Malatya'dan özel olarak beraber geldiğimiz Vahap ERDOĞDU ve Şahin ALPAY da vardı. Ayrıca bu törende eski komünistlerden Mihri BELLİ, Hikmet KIVILCIMLI ve şu anda isimlerini hatırlayamadığım kimseler de vardı. Mezarın başında Hikmet KIVILCIMLI ve Mihri BELLİ birer konuşma yaptılar. Reşat Fuat BARANER'in devrimci kişiliğini tanıtıp

övdüler. Onun bıraktığı yoldan gidilmesi gerektiğini belirttiler. Bu konuşmalar o tarihlerdeki Türk Solu dergisinde yayınlandı. 19 Mayıs 1969 günü Tandoğan meydanında Anayasayı Koruma Mitingine katıldım. Mitingten sonra Kızılay'a doğru bir yürüyüş yapmak istediğimiz sırada, Maltepe köprüsü üzerinde, polis yürüyüşümüze mani olmak istedi. Çıkan çatışma sırasında yakalandım, halen bu konudan dolayı Ankara Adliyesinde dava devam etmektedir. Hatırımda kaldığına göre 5. Asliye ceza mahkemesindedir. Mustafa Şekip KUSEYRİOĞLU'nun öldürülmesi üzerine bunun faşistler tarafından yapılmasını protesto için düzenlenen ve birçok öğretim üyesinin de katıldığı yürüyüşe ben de katıldım. Sonradan bu şahsın Nejat ARUN adındaki bir şahıs tarafından öldürüldüğünü gazeteden okudum. Hatırlıyabildiklerim bunlarda nibarettir.

SORULDU:

Eşyalarım arasında bulunan Durmuş oğlu Haticeden Söke-1942 doğumlu Behiç UYANIK adına düzenlenmiş 274892 B-1 89292 seri numaralı ve Hüseyin Rıfkı oğlu Adalet'ten Konya 1942 doğumlu Tayyar ERTEM adına düzenlenmiş 685005 D/24003 seri numaralı üzerinde benim fotoğrafım bulunan sahte nüfus cüzdanları Ankara'da Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından fotoğrafsız olarak bana verilmiş, sahte fotoğraf ve mühür fekki ve bazı kısımlarının doldurulması bizzat tarafımdan yapılmıştır. Hareket içerisinde kadrolarımızın kullanması için sahte nüfus cüzdanı kimlik, belge temini ve hazırlanması işlemleri bu konuda görevli olan Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından yürütülmüştür. Bu arada yukarıda söylemeyi unuttum 1970 yılı 29 Ocak ayında Türkiye Komünist Partisi kurucusu Mustafa SUPHİ'nin ölümünün 50. yılı münasebetiyle Türk Hu-

kuk Kurumu salonunda daha önceden Prof. Muammer AKSOY'dan almış olduğum müsaade üzerine dayanarak bir anma toplantısı yaptık; bu toplantıda Mustafa SUPHİ'nin yazılarından örnekler okundu, Halil BERKTAY, Mustafa SUPHİ'nin canavarca katledilmesi konusunda bir şiir okudu. Ayrıca Müteakkip hafta çıkan PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK dergisinde Mustafa SUPHİ'yi tanıtan yazılar neşrettik. 1972 yılında Mart ayında Almanya'da çıkan PROLETER DEVRİMCİ adlı dergide (Almanya'daki kadromuz tarafından çıkarılan) 7. sayısında Mustafa SUPHİ hakkında yazılar neşroldu.

SORULDU: Kurmuş olduğunuz Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi'nin temelini teşkil eden ideolojik görüşleri hangi yayın organlarıyla oluşturmaya çalıştınız.

Bugün gerçekleştirdiğimiz örgütün ideolojik temeli ilk başta AYDINLIK SOSYALİST DERGİ içindeki çalışmalarımızdan olmuştu. Daha sonra AYDINLIK SOSYALİST DERGİ'de Mihri BELLİ ve arkadaşlarıyla olan ihtilafımız sebebiyle bu temel daha sonra çıkarttığımız PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK ve İŞÇİ KÖYLÜ adlı yayın organlarında olgunlaştırıldı. Ve Marksizm-Leninizm-Mao Zedung düşüncesini bu yolla kavradık, parti kuruluşuna giden fikir bu şekilde oluşmuştu yayın sahasında.

SORULDU: Son olarak yakalanmış olduğunuz Raşit GÜRDİLEK'e ait Bahçelievler 14. sok. 10/10 numaralı dairedeki dökümanlar hakkında izahat veriniz.

1. Sosyalist kurultay meselesiyle ilgili olarak yazı kurullarının ve dışardan katılan bazı arkadaşların Ankara'daki yaptıkları toplantı ve bu esnada be-

nim verdiğim cevaplara ait not İçinde geçen SPK Siyasi Partiler Kanunu, BT Bülent TAMER'dir.

2. Doğu bölgesindeki arkadaşların durumunu eleştirmek üzere yazacağım bir nota hazırlık için alınmış notlar. İçinde geçen tabirlerden ZEKERİYA-Cengiz ÇANDAR, HALİT-SAİT ise Filistin'de Demokratik cephe kampına 2-3 sene evvel gitmiş, bizim arkadaşların hareketine katılmış halen orada hocalık yapan birisi.

3. Türkiye Komünist Partisi 1920 tüzüğünün bazı maddelerinden alınmış notlar.

4. Doğu bölgesine önerdiğim görevleri belirten kısa notlar. İçinde geçen Veli KASIM tabiri Cafer TOPÇU'yu belirtmektedir. PEKİNG RUNDSCHAU'den PAKİSTAN MESELESİ ile ilgili olarak aldığım notlar.

6. İbrahim KAYPAKKAYA'nın Nuri ÇOLAKOĞLU'na yolladığı bir mektup. İçinde geçen düğün hazırlığı, yapacağımız kongrenin hazırlığı, YAVUZ-Ali MERCAN; MUSA, Atıl ANT'dır.

7. Nuri ÇOLAKOĞLU'nun İbrahim KAYPAKKAYA'ya cevabı.

8. TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 1920 tüzüğünün incelenmesi. İngilizcesi.

9. Yurtsever Birleşik Cephe bildirilerinden biri. Almanya'da hazırlanıp Türkiye'ye gönderilen kuryeler aracılığıyla yollanmaktaydı (bu ve bunun gibi Almanya'dan gönderildiği belirtilen diğer dökümanlar Faysal KARAÇALI ve Şule ZALOĞLU aracılığıyla getirilmişlerdir).

10. İbrahim KAYPAKKAYA'nın Nuri ÇOLAKOĞLU'na hitaben yazdığı bir mektup. İçinde geçen SELİM, Muzaffer ORUÇOĞLU'dur.

11. Bora GÖZEN'in Ankara'ya geldiğinde bana verdiği Türk Halk Kurtuluş Cephesi hakkında bir eleştiri yazısı.

12. İbrahim KAYPAKKAYA'dan bana gelen bir not. İçinde geçen Kırıkhanlı, Hasan diye bir çocuktur. M., Malatya, ilişikteki adresler diye bahsedilen 6 no.lu dökümanın 5. maddesindeki adreslerdir. İbrahim'in mücadeleye katılmayı reddeden şahıs olarak belirttiği kimse DTCF mezunu Hüsamettin KURULTAY'dır. Karşıdan getirilmesi kartı Filistin'den getirilecek fedai kimliğidir. Bu kimlikleri demokratik cephe vermektedir. Ömer ÖZERTURGUT 1971 şubatında Demokratik Cephe ile temas kurup yetkilileri ile görüşerek bu hususlarda anlaşmıştı. Ve ifademin ilgili kısımlarında açıklanmıştır.

13. Sıkıyönetimden sonra mücadeleyi terkeden ve bizim tasfiyeciler diye adlandırdığımız kimseler hakkında ben bir yazı hazırlamıştım. İbrahim KAYPAK KAYA bu yazının ilk taslağını okuyarak bazı noktalara katılmadığını bildirmişti. Ben eleştirilerini yazılı olarak göndermesini istedim ve ihtilaf olduğu için bölgedeki arkadaşların sorumlu olanlarını bu meseleyi tartışmaya çağırdım. İbrahim gelemediğinden bu mektubu gönderdim.

14. Sıkıyönetimden sonra mücadeleyi terkeden tasfiyeciler adlı grup hakkında 13. maddede belirtilen ve benim yazdığım bir eleştiri.

15. Türkiye'nin sosyal-ekonomik yapısını incelemede kullanmak için hazırlanmış bir anahtardı. Benim tarafımdan hazırlandı, 100-150 adet çoğaltılarak bölgelere yollandı.

16. Almanya'daki arkadaşlar tarafından gönderilen YURDUN SESİ isimli derginin TKP'nin 50. yılı münasebetiyle hazırladığı özel sayısı.

17. İstanbul'dan bize intikal etmiş ve TEKFEN fabrikasındaki günlük olayla için hazırlanmış bir bildiri.

18. Doğu ve Güneydoğu Bölge Komitesinin 8-10 Kasım 1971 tarihlerinde yaptığı toplantıya ait karar. B bölümündeki 1. maddede belirtilen liste, bize ulaştırılmadı. 5. maddede belirtilen şifrecilerin tesbiti meselesi uygulanmadı. Yalnız örgüt içindeki şifreleri bilenler ben, Nuri ÇOLAKOĞLU, Halil BERKTAY, Ferit İLSEVER, İbrahim KAYPAKKAYA ve son zamanlarda Şule ZALOĞLU'dur. 6. madde de bahsedilen silah ve cephane henüz gerçekleşmemiştir. Söke'deki silah durumumuz hakkında ilgili bölümde izahat vermiştim. C. bölümün 8. maddedeki Gençlik Birliği tüzük ve programı yapılamadı. Aynı bölüm 10. maddedeki eğitim programı taslak halinde hazırlandı. D bölümü 1. maddedeki gelir-gider hesabının tutulması meselesinde ben böyle bir hesabın kayda alınmamasını eğer tutulacaksa şahsi hesaplar gibi gösterilmesini bildirmiştim. D/4 maddedeki Metin Filistin'de bulunan Halit SAİT'tir. Askeri eğitim plan ve teşebbüsü uygulamaya geçmedi, düşünce safhasında kaldı. 6/A daki MÜSLİM, Atıl ANT; FEVZİ, Ayhan ÖZER; SELİM, Şahin ALPAY, BAKIRKÖYLÜ Kavaklıdere'de ölen İsmet isimli şahıs; ZEKERİYA, Cengiz ÇANDAR'dır. SABİT'in kim olduğunu bilmiyorum. 6/C maddesindeki M.Ö. ve Ü.A İstanbul tarafından Filistin'e yollanmış olduklarını duymuş olduğum iki şahıstır. Fakat bunların Filistin'e gitmedikleri bilahare öğrenildi. AZAT - Malatya'dan yollanan bir köylüdür. 6/D de bahsedilen diğer arkadaşlar Siverek'ten yollanan 4 kişi, Almanya'dan gelen 5 kişi, Malatya'dan gelen 3 kişi ve İstanbul'dan gelen 2 kişidir; ben bunların isimlerini bilmiyorum. 6/C deki 4.....lık ile belirtilen kısım kongremizi ifade etmektedir. Kongreyi doğu bölgesinde yapmak için oraya görev vermiştim. Aynı maddedeki Almanya'dan Filistin'e gidileceği belirten silah-

lar İbrahim KAYPAKKAYA'nın düşündüğü bir konudur. 7. maddede belirtilen Elazığ, Bingöl ve Tatvan'daki faaliyetler hakkında buradaki şahıslarla ilgili bir bilgim yok, buralarda faaliyet olmadığını sanıyorum. E/1 biz kongreyi Aralıkta yapmayı düşünüyorduk. Onlar 1-15 Ocak arasını teklif ediyorlar. E/3 deki görevlendirilen şahsı bilmiyorum. E/5 de sorulan husus delege tayinidir. Delege olarak Merkez Komitesi üyeleriyle bölgelerden gelen sorumlu ile Almanya, Filistin'den birer arkadaş olarak düşünüyorduk. F/1'de eleştirilen YILMAZ isimli şahıs benim, RÜSTEM, Bora GÖZEN'dir. F/2'deki TAHSİN Tarsus'ta bulunan Fatih ÇALIŞLAR'dır. Kendisi ile ilişki kurulmak istenildi ise reddedilmesi üzerine bu eleştiri yöneltiliyor. F/3 deki bakkal Abdulvahap SONER; Seyit, Muzaffer ORUÇOĞLU'dur. G maddesinde belirtilen ŞAFAK'da yayınlandı. Başka bir yere iletilmedi.

19. Doğu ve Güneydoğu bölge komitesinin 10-11 Aralık tarihleri arasında yaptığı toplantıya ait tutanaktır. 1-A'daki VELİ, Cafer TOPÇU'dur. D-4'deki Arif DURSUN üçüncü alt bölgeye gelmediler. MÜSLİM, Atıl ANT Diyarbakır'a gelmediler. Ocak ayında İstanbul'a gitti. P/1'de sözü geçen teksir İstanbul'dan Diyarbakır'a gitti. Ve polisin eline geçti. Biz 40-50 adet mermi yollamayı vadetmiştik. Fakat temin edilemediği için burada da belirtildiği gibi gönderilmedi. Filistin'e giden şahıs Muzaffer ORUÇOĞLU'dur. Barra'daki arkadaşlara Türkiye'ye dönmeye başlamalarını bildirmek üzere gitmişti.

20. Doğu ve Güneydoğu Bölgesi Komitesinin 7-8 Şubat 1972'de yaptığı toplantının tutanağıdır.

21. Doğu Anadolu Bölgesinin eleştirilerine benim verdiğim bir cevap, bu cevapta Doğu Anadolu Bölge Komitesi'nin sürekli istekleri eleştirilmekte, arzula-

dıkları silahlı eylem şartlarının yaratılması görevleri hatırlatılmakta ve subjektif şartların silahlı bir eylem için kendimiz tarafından hazırlanması görevinin bize düştüğü, objektif şartların ise hazır oldukları belirtilmektedir.

22. Ordu içindeki subay ve astsubaylarla özellikle erlere yapılan haksız işlemleri ve baskıları öğrenebilmek için teğmen Alaattin SEVİMLİ'den istediğim bir eleştiri yazısı idi. Bana Nuri ÇOLAKOĞLU aracılığı ile ulaşmıştır.

23. Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından düzenlenen parti çalışmaları ve örgütlenme hususundaki bir nottur. Yazıda eğitim ve yayın çalışması demokratik merkeziyetçilik, merkeziyetçi uygulama ve tayin edici parça isimli 3 bölüm mevcuttur. Yazıda genellikle ideolojik eğitim yolunda küçük burjuva ideolojisinin yırtılması Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'nin uygulanması istenmektedir. Ve tahrif teklifleriyle çeşitli sahte belgeler üzerinde çalışma uyarılmaktadır.

24. ŞAFAK'ın ikinci sayısı üzerine Ferit İLSEVER tarafından yapılmış olan bir eleştiri. Yazıda Ferit, Doğu PERİNÇEK'in kendisini ECEVİT sempatizanı olarak yorumlamasını protesto etmektedir.

25. Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından bana verilen ve günlük çalışmalarımız esnasında açık verip güvenlik kuvvetlerine karşı zayıf düşmemek için tutulması gereken yolu ortaya koyan 15 maddelik prensipler.

26. İstanbul teşkilatından bana gönderilmiş olan ve PERTRİKS fabrikasındaki grev ile devrimci eylemleri değerlendiren bir işçi mektubu, mektup ŞAFAK'ta yayınlanmıştır.

27. Türkiye'deki son olayların benim açımdan eleştirisi mahiyetinde olup Mayıs 1972 başlarında Ege'de iken yazmaya başladığım bir yazının baş tarafı.

28. İbrahim KAYPAKKAYA tarafından ŞAFAK'ta yayınlanması gayesiyle gönderilmiş olan iki köy haberi. Bunların bir kısmı ŞAFAK'ta yayınlanmıştır.

29. Sosyalist Kurultay öncesinden bu mesele ile ilgili yaptığımız toplantıdaki konuşmamla ilgili notlar.

30. Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından Diyarbakır tevkifatı hakkında Ege'ye gönderilmiş olan bir not. Yazıda ismi geçen Halil Diyarbakır bölgesinde çalışanlardan tahminimce Cem SONER isimli şahıs olabilir.

31. Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından bana Ege'ye gönderilmiş bir not. Yazıda YÜKSEL - Melek ULAGAY (AKER)'dir. Bora GÖZEN sarılık olduğu için muayene gayesiyle sık sık Ankara'ya gelip gitmiştir. Yüksel'in köyde çalışmak istememesinden bahsediliyor.

32. Nuri ÇOLAKOĞLU'nun bana verdiği ve kimin tarafından yazıldığını bilmediğim ŞAFAK'ta yayınlanmak gayesiyle saklanan bir şiir.

33. Ege bölgesinden ŞAFAK'ta yayınlamak için gönderilmiş olan fakat yayınlanmayan bir metin.

34. Ege bölgesinden gelmiş fakat ŞAFAK'ta yayınlanmış bir mektup.

35. Yunanistan'ın durumu hakkında yurtdışında yapılmış bir çeviri.

36. Bolivya hakkında yazılmış ve yine yurtdışından tercüme edilmiş bir metin.

37. Benim tarafımdan doğu bölgesindeki çalışmaları eleştirme gayesiyle yazılmış bir yazı. Yazıda geçen İbrahim'in mektubu Ali Asgar YILMAZ'a İbrahim KAYPAKKAYA tarafından verilen ve içinde örgütümüzle ilgili çeşitli şahısların isimleri ve telefon numaraları bulunan Asgar yakalanınca üzerinden çıkan bir mektuptu. Seyit'in sempatizanlar huzurunda açık-

ladığı şeyler Filistin'e adam gidişini belirtmesidir. 15 gün içinde hazırdır deyip de yapamadığım husus sınırdan adam geçirtmektir. Tesbit edilmiş randevu yerini polisin öğrenmesi hususu Filistin'den dönecek-lerin Siverek'teki ilgili şahsın temasa geçme meselesidir.

38. CİAO KUAN HUA ÇİN HÜKÜMETİNİN İLKEYE DAYANMA TUTUMUNU AÇIKLIYOR, başlıklı PEKİN REVÜ dergisinden yapılmış çeviri.

39. ÇİN HALK CUMHURİYETİ BAŞKANI CİAO KUAN HUA'nın 15 Kasım 1971'de Birleşmiş Milletler genel kurulunda yapılmış konuşmanın PEKİN REVÜ dergisinden yapılmış çeviri.

40. Pakistan Komünist Partisinin rolü başlıklı yurtdışında Liberasyon dergisinden yapılmış çeviri. Bu çeviri PROLETER DEVRİMCİ YILDIZ'ın 6. sayısında yayınlanmıştır.

41. ARNAVUTLUK HALK CUMHURİYETİ Başkanı Mehmet ŞEHU'nun Arnavutluk Halk Meclisinde yaptığı konuşmanın yurt dışında yapılmış çevirisi.

42. İran Marksist-Leninistlerinin organı olan TUFAN adlı dergiden yapılmış Sovyet-Hint ilişkileri konusundaki yurt dışından gelen bir çeviri.

43. Lenin'in devrimci maceracılığı eleştiren bir makalesi.

44. Le Monde gazetesinden KÜRDİSTAN: PARÇALANMIŞ MİLLET başlıklı yurtdışında yapılmış çeviri.

45. Tarafımdan hazırlanan ve dünyada mevcut durumu tahlil eden bir yazı. Bu yazının ilk 13 sayfasına kadar Ankara'da yazdım, 29'una kadarki devamını ise Ege'de Beşparmak dağlarında kaleme aldım. Tamamı 29 sayfadır. İçinde dünya halklarının mücadelesi, emperyalizmin buhranı ile sosyalist ülkelerin tutumları ve tahlili yapılmaktadır .

46. Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından Mart 1972 sonunda Türkiye'ye yollanan Hasan YALÇIN'ın mahkemedeki 56 sayfalık ifadesi.

47. ŞAFAK grubunun ortak savunması olarak kaleme alınmış, son 50 yıllık Türkiye tarihini inceleyen 231 sayfalık bir yazı. Bana 1972 Mart sonuna doğru Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından yollandı.

48. İleride yazmayı düşündüğüm maceracılıkla ilgili bir yazıda yararlanmak üzere aldığım notlar.

49. 45 numaralı dökümde belirtilen görüşlere dayanak olmak üzere önceden tesbit ettiğim hususlar.

50. Güney Vietnam'daki son durum hakkında yabancı bir radyoyu dinlerken aldığım notlar.

51. İbrahim KAYPAKKAYA ve Muzaffer ORUÇOĞLU hakkındaki eleştirimi Bora GÖZEN'e gönderirken kullandığım ambalaj kağıdı. Çizginin üstündek yazılan bu eleştirileri iade ederken Bora'nın koyduğu nottur.

52. — 53. — 54. Sudan, Filistinliler ve Çin hakkında Almanya'daki arkadaşlar tarafından çeşitli yayın organlarından derlenerek çevrilmiş yazılar.

55. ŞAFAK yayınları arasında bir numara ile çıkartılan ve «12 Mart'tan Bu yana Dünyada ve Türkiye'de Siyasi Durum» başlıklı broşürün müsvetteleri.

56. Revizyonizmi eleştirir görüşleri kapsayan ve yurt dışında yapılan sınıfa karşı sınıf baskısı, bir çeviri.

57. Üç sene evvel Filistin'e giderek savaşmış ve halen orada silah öğretmeni olarak görev yapıp bizim arkadaşlarla işbirliği halinde bulunan Halit SAİT'in gönderdiği sorumlu arkadaşlara bir mektup. Yazıdaki Filistin kadrosunun ileride kızıl ordunun çekirdeğini teşkil edeceği hususu bu arkadaşın kendi görü-

şüdür. Önceden bu konuda alınmış karar ve düşünce yoktur.

58. Şahin ALPAY tarafından yazılmış Filistin'deki kadro ve sorunlar hakkında bilgi verir mahiyette bir rapor. Rapor Bakırköy'lü İsmet tarafından getirilmiştir.

59. İstanbul'daki arkadaşların Türkiye'de «Kızıl Siyasi İktidarın Kurulmasının Şartları» konusunda sorduğu ve ilk sayfada belirtilen sorulara cevap olarak yazdığımız teorik bir yazı. Bu yazıdan Ferit İLSEVER, Halil BERKTAY ve İbrahim KAYPAKKAYA ile Almanya'ya birer nüsha yolladım. Herhangi bir yerde yayınlanmadı.

60. 59 No. daki kayıtlı bana ait yazıda İbrahim KAYPAKKAYA'nın yaptığı eleştiri.

61. İbrahim KAYPAKKAYA ile Muzaffer ORUÇOĞLU'nun hareketten ayrılmaları üzerine benim tarafımdan yazılan Bora GÖZEN'e gönderdiğim «Yoldaşlar» başlıklı sekiz sayfalık bir eleştiri.

62. Şubat 1972 tarihinde benim tarafımdan yazılarak sağ ve sol hataları eleştiren «Tayland Komünist Partisi Merkezi Komitesi Başkanlığının Genelgesi» başlıklı parti teşkilatına dağıttığım genelge. 7 sayfadan ibarettir.

63. Ankara'da Faysal KARAÇALI'nın evinde saklandığım sırada hazırladığım «Yurdumuz Türkiye Faşist Zulüm Altında Yarı-bağımlı Yarı-Feodal Bir Ülkedir» başlıklı Türkiye'deki gençlik mücadelesinin 1960'dan bu yana gelişmesini tahlil eden, özellikle FKF ve DEV-GENÇ'in gelişmesini anlatan ve bugünkü gençlik mücadelesinin hedeflerinin ne olması gerektiğini izah eden bir yazı.

64. ŞAFAK'ın 12. sayısına ait tarafımdan hazırlanan müsvettelerin tamamı.

65. Ahmet KIZILER tarafından temin edilmiş (12 Mart'tan sonra) ve 1945-1950 yılları arasındaki Kürtlerin mücadelesini ele alan benim elime 1. sayfası eksik olarak gelen mavi şeritle yazılmış 11 sayfalık yazı.

66. İbrahim KAYPAKKAYA tarafından ŞAFAK'da yayınlanmak üzere 6 ay kadar evvel gönderilmiş «GAZİANTEP LİSESİNDEKİ OLAYLARLA İLGİLİ» defter yaprağına yazılmış yazı.

67. Yurt dışındaki kadrolarımız tarafından hazırlanan Ömer ÖZERTURGUT'un Almanya'dan gönderdiği ve bana Faysal KARAÇALI tarafından getirilen «Amerikan Emperyalizmi, Tarihinde Ender Rastlanan Bir Buhran İçindedir, Mali ve Para Buhranı ve İktisadi Buhran Derinleşiyor» başlıklı 19 sayfadan daktilo yazılmış yazı.

68. Benim tarafımdan hazırlanan ve Parti örgütlenme çalışmalarının hangi öncelik sırasına göre yapılmasını gösteren taslak, Romen rakamlardaki sütunlu yerler öncelik sırasını göstermektedir. İkinci bölümdeki yerler halen örgüt bulunan ve mutasavvar bölge ve şehir komitelerini göstermektedir.

69. 47 no.lu döküman olan ŞAFAK grubunun savunmaları hakkındaki eleştiri notlarıdır. 110 sayfaya kadar tarafımdan okunarak kaleme alınmıştır. Paragraf başlarındaki S harfleri sayfa anlamına gelmektedir. Bir bloknot parçası üzerine yazılmıştır.

70. Yapılması tasarlanan Sosyalist Kurultay öncesi PDA grubunun yaptığı hazırlık toplantısında (Ankara'da) ileri sürülen görüşlerle ilgili olarak tarafımdan hazırlanan ve bir arkadaşım tarafından tutulan notlar. Bu dökümanda geçen takma isimler bu konu ile ilgili bölümde açıklanmıştır.

71. PEKİN REVÜ de yayınlanmış bir yazının

yurtdışında yapılmış çevirisi. Bu da Faysal KARAÇALI tarafından bana verilmiştir.

72. PEKİN REVÜ'den yurt dışında yapılmış «Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti Başkanı KİM İL SUNG'un Kitle Toplantısındaki Konuşması» başlığını taşıyan ve bu konuşmadan bölümler ihtiva eden yazı.

73. AUSTRALIAN COMMUNİST adlı derginin yurtdışı kadromuz tarafından yapılan 11 sayfalık çevirisi.

74. İran Marksist-Leninist örgütü TUFAN'ın yayın organı TUFAN dergisinden yurt dışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış çeviri.

75. Kore Halk Cumhuriyeti Başbakanı KİM İL SUNG'un Doğu Bölgelerinde Milli Kurtuluş Savaşı hakkında «Lenin'in Fikirleri Zafere Ulaşıyor» başlıklı yurt dışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış çeviri.

76. PEKİN REVÜ dergisinde yayınlanmış ve yurtdışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış «Kore Halkı Zafer Yolunda Dev Adımlarla İlerliyor» başlıklı çeviri.

77. İçinde Sezai ÇOLAKOĞLU, İlker AĞACA, Ali Asgar YILMAZ gibi arkadaşlarımızın bulunduğu bir dava ile ilgili Nuri ÇOLAKOĞLU tarafından Ege'de bana gönderilen iddianame sureti.

78. Eskiden yapmış olduğum avcılık dolayısıyla silah temizleme ve bakımı hakkındaki bilgilerimi belirten «Silah Temizleme Üzerine» başlıklı kadrolarımızın bilgi edinmesi maksadıyla yazılmış dört maddelik yazı.

79. «Çalışmalarımızda Dikkate Alacağımız Hususlar» başlığını taşıyan ve asıl metni tarafımdan hazırlanmış Nejat BAYRAMOĞLU'nun evinde teksir edilerek bölgelere gönderilmiş bir sayfalık teksir.

80. ŞAFAK Gazetesinin 11. sayısı için tarafımdan hazırlanmış müsvedde.

81. Nikson'un Çin'i ziyareti konusunu tahlil et... 1972 başlarında Faysal KARAÇALI'nın evinde hazırladığım herhangi bir yerde yayınlanmayan ve kimseye yollamadığım daktiloda yazılmış müsvedde.

82. **PEKİN REVÜ** dergisinden yurt dışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış çeviri.

83. «**Enver Hoca Yoldaşın Arnavutluk Emek Partisinin altıncı Kongresine Sunduğu Rapordan Bölümler**» başlıklı Almanya'da çıkan ROTE FAHNE ve ROTHER MORGEN adlı dergilerden yaptığım çeviri. Dergileri yurtdışındaki arkadaşlar Faysal KARAÇALI vasıtasıyla bana gönderdiler. Çeviri metni bölgelere birer nüsha gönderildi.

84. Arkadaşlarımızın sabah beden eğitimi için Nuri ÇOLAKOĞLU'nun KANADA HAVA KUVVETLERİ'ne ait bir broşürden yaptığı ve Nejat BAYRAMOĞLU'nun evinde teksir edilerek bölgelere gönderdiğimiz yazı.

85. «Küba Sovyet Ortak Bildirisinden Parçalar» başlıklı yurtdışındaki kadrolar tarafından hazırlanarak gönderilmiş iki sayfalık yazı.

86. «Yunan Marksist-Leninist Gençlik Örgütünün Bütün Örgüt ve Kademelerine İki Numaralı Genelgesi» başlığını taşıyan İhtilalci Gençlik Birliği İstanbul Teşkilatımızın 1971 Aralık ayında Ferit İLSEVER tarafından çıkarılarak Ankara'ya gönderilen genelgesi, (? sayfadan ibarettir ve CALL dergisinden çevrilmiştir).

87. Ercan ENÇ'in Filistin halkının mücadelesi hakkındaki fikirlerini ihtiva eden kendi yazısı ile yazılmış bana Ege'de iken verdiği 8 sayfalık not.

88. İsviçre'deki Kürtlerin yayın organı olan HEVRA dergisinden yurtdışındaki arkadaşlar tarafından tercüme edilerek gönderilmiş «Türkiye'deki Kürtlerin Durumu» başlıklı Doğu ve Batı bölgelerimiz arasındaki büyük dengesizliği ele alan ileride Kürt Meselesi ile il-

gili olarak yapacağım araştırma yazıma materyal teşkil etmek üzere sakladığım 20 sayfalık pembe pelür kağıda yazılmış daktilo yazısı.

89. **PEKİN REVÜ dergisinden yurt dışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış «Komünist Gençlik Teşkilatını Mao ZEDUNG Düşüncesi temelinde inşa edin» başlıklı üç sayfalık daktilo ile yazılmış çeviri.**

90. Lenin'in eserlerinden Türkiye'de yapılmış «Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi Merkez Komitesinin Parti ve Yöneticilerinin 1913 Yazı Ortak Toplantısı Kararları» başlıklı çeviri. PDA'nın yayınlandığı dönemde Ankara'da çevrilmiştir. Yararlanmak üzere muhafaza ettim.

91. «Endenozya Komünist Partisi Tüzük Taslağı» adıyla kamufle ettiğimiz partimizin tüzük taslağı. Taslakta geçen Endenozya kelimeleri Türkiye yerine yazılmıştır.

92. AFRO-ASIEN SOLİDARİSTY Dergisinden yurt dışındaki arkadaşlar tarafından yapılmış «Sudan'daki Son Gelişmeler Üzerine» başlıklı çeviri.

93. Yurt dışındaki kadrolarımızın Afrika'daki milli kurtuluş hareketleri üzerine hazırladıkları bir inceleme yazısı 7 sayfa.

94. Yurt dışındaki kadrolarımızın Belçika Hakkındaki inceleme yazısı.

95. Yurtdışındaki kadrolarımızın Fransa hakkındaki inceleme yazısı.

96. Yurtdışındaki kadrolarımızın Polonya hakkındaki inceleme yazısı.

97. Yurtdışındaki kadrolarımızın Latin Amerika' daki işçi sınıfı hareketleri hakkında inceleme yazısı.

98. Yurtdışındaki kadrolarımızın Arap yarımadasında devrimci hareket hakkındaki inceleme yazısı.

99. Yurtdışındaki kadrolarımızın İskandinavya ülkeleri hakkında inceleme yazısı .

100. Yurtdışındaki kadrolarımızın Avusturya hakkındaki inceleme yazısı.

101. Portekiz Komünist Partisi (M-L) Merkez Organı NİDADE PROPOLÜR (HALKIN BİRLİĞİ) gazetesinden «Kardeş Partiler ve Portekiz sömürgeleri Halklarına Selam» başlıklı çeviri.

102. Stalin'in Komünist Partilerinin Bolşevikleştirilmesi üzerine bir demecinin çevirisi.

103. TUFAN Marksist - Leninist örgütünün TUFAN adlı yayın organında çıkan «Milli Mesele Hakkında» başlıklı bir karar.

104. Yurtdışındaki kadrolarımızın «Avusturalya ve Yeni Zelanda'da Marksist-Leninist hareketler» başlıklı incelemeleri.

105. Arnavutluk Emek Partisi Merkez Komitesinin Çekoslavakya'nın işgalini protesto eden açıklamasının çevirisi.

106. «Brezilya Komünist Partisi Halkı Diktatörlüğe ve Amerikaya Karşı Mücadeleye Çağırıyor» başlıklı PEKİN REVÜE dergisinden yurtdışındaki kadrolarımızın yaptığı çeviri.

107. Yurtdışındaki kadrolarımızın Haiti inceleme yazısı.

108. PEKİN REVÜE dergisinden «Gine de Silahlı Savaş Devam Ediyor» başlıklı üç sayfalık yazısı.

109. Yurtdışındaki arkadaşların TUFAN'la yaptıkları röportaja ait üç sayfalık daktilo yazısı.

110. Yurtdışındaki kadrolarımızın yolladığı THE WORKER adlı İngiliz Komünist Partisi yayın organından alınmış Irak hakkında bir haber.

111. Yurtdışındaki kadrolarımızın CLARTE adlı Belçika dergisinden çevirdikleri Yunanistan hakkındaki üç sayfalık yazı.

112. Yurtdışındaki kadroların PEKİN REVÜE'den

çevirdikleri «Dolar İmparatorluğunun Çöküşü» başlıklı 4 sahifelik daktilo yazısı.

113. Yurtdışındaki kadrolarımızın **PEKİN İNFORMATİON** dergisinden yaptığı **«Yığınlarla Sıkı Sıkıya Bağlı Bir Parti Hücresi»** başlıklı 8 sahifelik çeviri.

114. Yurtdışındaki kadroların **PEKİN İNFARMATİON** dergisinden yaptıkları **«Bütün Ülkelerin Halklarını, Anti-Emperyalist Savaşlarını Destekleyen Tarihi Çizelge»** başlıklı beş sayfalık daktilo çevirisi.

116. **Kanada Komünist Partisi (Marksist-Leninist)**in tüzüğünün yurtdışındaki kadrolarımız tarafından yapılan üç sayfalık çevirisi.

117. Yurtdışındaki kadrolarımızın **Filipinler Komünist Partisi'nin** mücadelesi hakkındaki iki sayfalık tahlili, «Silahlı Mücadelesi Yolunda İleri» başlıklı.

118. Yurtdışındaki kadrolarımızın yaptıkları «Yaşasın Endenozya Komünist Partisi ve Endenozya İhtilali» başlıklı beş sayfalık bir çeviri.

119. **THKP** ve THKC'nin Marksist-Leninist açıdan tarafımdan yapılmış bir sayfalık eleştirisi.

120. «Devrimci Gençlik Batı Berlin» imzalı, «Faşist İdam Fermanları Devrim Selini Durduramaz Başlıklı Bildiriye Eleştiri» başlığını taşıyan tarafımdan yapılmış eleştiri.

121. Erim Hükümetinin iktisadi politikasını eleştiren tarafımdan hazırlanmış üç sayfalık daktilo yazısı.

122. ŞAFAK yayınları iki broşür olan «Yaşasın İhtilalci Kitle Çizgisi» başlıklı broşürün müsvettesinden tarafımdan hazırlanmış iki sayfalık bir parça.

123. Radyoda Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi hakkında yayınlanan haberin metni. (Nereden bize intikal ettiğini hatırlamıyorum.)

124. ŞAFAK'ta yayınlanmış olan kitle çizgisi yazısını ilk taslağına yurtdışındaki arkadaşların eleştirisi başlıklı yurtdışından gelme üç sayfalık daktilo yazısı.

125. ŞAFAK yayınlarından «12 Mart'tan Bu Yana Dünyada ve Türkiye'de Siyasi Durum» broşürünün ilk taslağına yurtdışındaki arkadaşların gönderdiği 4 sayfalık eleştiri.

126. Almanca olarak çıkan PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK'ın ilk sayısının takdim yazısının Türkçe çevirisi, tarafımdan yapılmıştır.

127. «Nikson ve Para Politikası» konusunda ikisi el, ikisi daktilo ile yazılmış 4 sayfalık not.

128. «Arkadaş» başlıklı YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE'nin 3 sayfalık teksir edilmiş bildirisi.

129. «Çin Halk Cumhuriyeti Dış Siyaseti Hakkında Bazı Açıklamalar» başlığı altında yazdığım dokuz sayfalık not.

130. İspanya hakkında yurtdışındaki arkadaşların yaptığı bir inceleme yazısı.

131. Hindistan-Pakistan savaşı ve Çin'in bu meselede takındığı tavır üzerine başlıklı yurtdışındaki kadroların yolladığı üç sayfalık inceleme.

132. Partimizin proğram taslağı; bu konuda ifademin ilgili bölümünde ayrıntılı bilgi verdim.

133. Program taslağı hakkında daha sonra aldığım daktilo ve elle yazılmış notlar.

134. «İdeolojik Eğitim Üzerine Bir Taslak» başlığı altında hazırladığım eğitim taslağı.

135. Almanya'daki arkadaşların ATÖF hakkında yolladıkları YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE çalışmalarını da kapsayan muhtelif daktilo ile yazılmış yazıların tamamı.

136. Güneydoğu bölgesinde çalışmalar hakkında oradan yollanan el yazısı ile yazılmış sekiz sayfalık rapor.

137. Türkiye'nin sosyal ve ekonomik yapısını incelemek için hazırlanacak raporların tarafımdan hazırlanmış dört sayfalık anahtarı daha sonra teksir edilerek bölgelere gönderilmiştir.

138. Güneydoğu Anadolu Bölgesindeki köylülerin durumu hakkında altı sayfalık daktilo ile yazılmış çalışma raporu.

139. Filistin'deki arkadaşların gönderdikleri ve Filistin'deki çalışmaları belirten daktilo ile yazılmış 23 sayfalık not. Bu rapor Filistin'deki bütün fedai örgütleri hakkındaki görüşlerimizi; Ortadoğu'daki çeşitli görüşlerin (Devrimci) ideolojileri ve tutumları; Ortadoğu problemi, Ortadoğu halkı üzerindeki Sovyetlerin ve Amerikanın rolü; keza Ortadoğu ülkeleriyle diğer emperyalist devletler arasındaki ilişkiler; proleter partilerin milli burjuvaziye tutumlarının ne olması gerektiği; genel olarak Filistin Direnme hareketi; Ortadoğu'daki Devrimci Örgütlerle olan temaslarımızın sarih bir şekilde tesbit edilmesi gerektiği; Filistin Direnme hareketine karşı politikamız onların birliğini desteklemek olduğu; ilişkilerimizin canlı olması gerektiği; Ortadoğudaki çeşitli devrimci örgütler, bu arada Suriye Kürdistan Demokratik Partisi'nin tutum ve görüşleri ve Yurtsever Birleşik Cephe faaliyetleri konusunda açık-

lamada bulunmakta olup, Şahin ALPAY tarafından bana gönderilmiştir.

140. Avrupa'daki «İşçi Köylü Çalışma Komiteleri Merkez İrtibat Komitesi»nin 1970 yılında yolladığı 13 sayfalık rapor.

141. Nuri ÇOLAKOĞLU'nun Ege'den yolladığı mektup.

142. «Bir Arkadaşın Özeleştirisi» başlığı altında hangi şahsa ait olduğunu bilmediğim 7 daktilo sahifelik özeleştiri.

143. İstanbul Teknik Üniversitesi Gençlik çalışmaları ile ilgili 3 sahifelik daktilo rapor.

144. Köy çalışmaları ile ilgili elle karalanmış 2 sayfalık notlar.

145. Teknik Üniversite gençlik çalışmaları hakkında haber.

146. Hukuk Fakültesi gençlik çalışmaları hakkında İstanbul'da hazırlanmış 2 sayfalık rapor (İst. Huk. Fak. ait).

147. Dünyadaki Marksist-Leninist Partiler: bazılarının İngilizce isimlerinin karton üzerine yazılmış listesi.

148. İstanbul'da yapılan fabrika çalışması hakkında 24 daktilo sayfalık not.

149. İsmail BEŞİKÇİ'nin Adalet Bakanı Suat BİLGE'ye yolladığı mektubun 9 sayfalık daktilo kopyesi; mektup doğu meselesini ele almaktadır ve Kürtlerin demokratik haklarını savunmaktadır. Bakandan bu meseleye eğilmesini istemektedir.

150. İstanbul Silahtarağa Türk Demir Döküm fabrikasında dağıtılan bir bildirinin daktilo nüshası.

151. 12 Mart'tan sonra mücadeleyi terkeden ve Tasfiyeciler adını verdiğimiz grubun tutumu hakkında İstanbul'da yazılmış 4 sayfalık daktilo yazısı.

152. Yaptığımız hatalarla ilgili olarak benim kaleme aldığım 9 sayfalık el yazısı not.

153. «Kızıl Siyasi İktidar» meselesi ile yazdığım yazıya bir gençlik komitesinin İstanbul'dan gönderdiği 2 daktilo sayfalık not.

154. Filistin'deki askeri eğitim hakkındaki Atıl ANT'ın yazdığı el yazısı 13 sayfalık not.

155. İtalyan Marksist-Leninist Devrimci Kızıl Yıldız Cephesi'nin çağrısının matbu orjinali ve 4 sayfalık Türkçe tercümesi; yurt dışındaki arkadaşlar yollamışlar.

156. The Irish Times adlı İrlanda Gazetesinde Türkiye'deki mahkûmlarla ilgili ve özellikle Mümtaz SOYSAL'ın mahkûm edilmesini protesto eden nitelikte birçok İngiliz profesörünün imzasını taşıyan İngilizce matbu metin.

157. Muhtelif ülkelerde yayınlanan Marksist-Leninist matbuanın adreslerini gösterir 2 sayfalık Almanya'daki kadrolar tarafından gönderilmiş adres listesi.

158. Doğu Bölgesinin hazırladığı parti faaliyetleri ile ilgili irtibat silah ve cephane sevkiyatı, yazışma, kadro nakil adresleri, şifre ve parolalar konusunda hazırlanmış fakat doldurulmamış bir tablo; arkasında ayrıca el yazısı ile yazılmış açıklama bulunmaktadır.

159. Almanya'da basılmakta olan Kırmızı Başlıklı ŞAFAK (KIZIL ŞAFAK) dergilerinden 5 adet 7. sayı; 2 adet 19. sayı; 1 adet 11. sayı; bunlar her sayıdan Türkiye'ye postayla muhtelif adreslere çok sayıda gönderilmektedir; ayrıca bize de gelen işçi ve kuryeler vasıtasıyla muhtelif yerlere dağıtmamız için gönderilmiştir.

160. Türkiye'de bizim çıkardığımız ŞAFAK Gazetesinin 11, 12 ve 13. sayılı nüshaları.

161. Üzerine, partimizin dayandığı görüşlerin 5 büyük ustası olan, MARKS, ENGELS, LENİN, STALİN ve MAO'nun elle yapılmış portreleri bulunan bu portrelerin altında Enternasyonal marşı, arka sahifesinde «Halkımıza yüce Zafer Dilerim» ve «Bir Silah Patladı Anadolu'dan» başlıklı şiirler bulunan Nejat BAYRAMOĞLU'nun evinde teksir edilmiş ve bölgelere dağıtılmak üzere gönderilmiş bir sahifelik teksir.

162. «İhtilalci Gençlik Birliği» imzalı bana Ege bölgesinden intikal eden «Kahrolsun Faşist Cellatlar ve Faşist Zulme karşı Birleşelim» başlıklı 2 adet bildiri.

163. İstanbul'da ŞAFAK Gazetesi imzasıyla basılmış «Üç Yurtsever Devrimcimizi Kurtarmak için İleri» başlıklı bir adet teksir.

164. İhtilalci Gençlik Birliği tarafından İstanbul'da hazırlanan ve dağıtılan «Devrimci Arkadaşlar» başlıklı bir adet bildiri.

165. ŞAFAK yayınlarından «Toprak Devrimi Programımız» başlıklı broşürün kaplanmamış bir nüshası.

166. ATÖF'un Dünya Gençliğine hitaben Almanca olarak yayınladığı 23 Aralık 1971 tarihli ve Türkiye'deki faşizmi protesto eden 2 sayfalık Almanca bildiri

167. YURTSEVER BİRLEŞİK CEPHE tarafından yurt dışında kaleme alınmış, «Türkiye'li İşçiler Öğrenciler Bütün Yurtseverler» başlığıyla yurtdışındaki Türklere hitap eden Faşist Tağmaç-Erim-Sunay çetesini protesto eder nitelikteki bildirisi.

168. «Kürt Devrimi ile Dayanışma Komitesi (Batı Berlin)» Almanca başlıklı ve Almanca olarak (Türk Halklarıyla Dayanışma için. Demokratik Sosyalist ve Halkçı Ve Federatif Türkiye İçin Türkler, Kürtler ve Almanlar Faşizme karşı Ve Sosyalist İhtilal İçin Mücadele Edelim) başlığını taşıyan 2 sahifesi pembe kağıda 4 sayfası beyaz kağıda yazılmış 7 sayfalık teksir.

169. Ege bölgesindeki çalışmalarımız için bize yardımcı olmak üzere temin ettiğimiz 1/200.000 ölçekli aydınger kağıdı üzerine yapılmış Söke İlçe haritası; bana nereden geldiğini hatırlamıyorum.

170. Ankara'dan Ege bölgesine giderken götürdüğüm ve sonra geri getirdiğim Batı ve Güneydoğu Anadolu bölgesini içine alan pafta parçası; bu paftalardan daha önce Türkiye'nin diğer bölgeleri için de babası subay olan bir arkadaştan temin ederek bölgeye gönderdik. (Bunların geniş kaynağının böyle olduğunu tahmin ediyorum bize intikal edişleri hakkında sarih bilgim yoktur.).

171. 1970 Karayolları haritası.

172. Türkiye'nin ekonomik ve sosyal durumu ve siyasal gelişmeler hakkında çeşitli günlük gazetelerden kestiğimiz küpürler.

173. Yukarıda ifademin ilgili bölümünde örgütümüzle ilişkili olan elemanların isimlerini ve takma isimleri geçen şahıslar ve takma isimleri şunlardir: Cafer TOPÇU (Veli), Bora GÖZEN (Rüstem), Yıldırım DAĞ-

YELİ (CİHAN), İlyas ÇAKIR (Mahmut), Fatma Gül BALTALI (Elif), Yaşar KARADAĞ (Cabbar, Ekber; Ekber adını kendisi bilmez, biz kendisi dışında Doğu bölgesiyle çalışmalarımızda ondan bu isimle bahsederiz.), Durmuş UYANIK (Demir), Melek ULAGAY Yüksel), Latif GÜVERCİN (Hasan), Fatih ÇALIŞLAR (Tahsin mücadeleden ayrılmıştır) ve Deniz KAVUKÇUOĞLU takma ismi yoktur.

SORULDU: Hukuk Fakültesi odanızda bulunan dökümanlar hakkında izahat veriniz.

Legal dönemde PDA çalışmaları ile ilgili olarak aynı zamanda Akademik çalışmalarımı da kapsayan Hukuk Fakültesindeki odamda bulunmuş olan dökümanlar şunlardır:

1. İsviçre Türk Birliği Derneği tarafından adıma gönderilmiş aylık bültenin bir ve ikinci sayıları.

2. Birlik Partisi Genel Başkanı Mustafa TİMİSİ tarafından Cumhurbaşkanı Cevdet SUNAY'a verilen muhtıranın bütün basına ve bu arada bize de gönderil miş iki sayfalık metni.

3. SBF öğrencilerinden Savaş Mehmet DİZDAR tarafından sıkıyönetimden önce gençlik hareketleri dolayısıyla hakkında açılan bir dava dolayısıyla Samsun 1. noterliğinden savunmasını yapmak üzere bana verilmiş umumi vekaletname.

4. Prof. Mümtaz SOYSAL tarafından Nisan 1968' de FKF Genel Merkezinde «Ortanın Solu» konusunda yapılan konuşma metni.

5. Balıkesir Devrimci Gençlik Derneği'nin yayın organı DEVRİM İÇİN KIVILCIM başlıklı bültenin 5 Mart 1971 tarih ve 7 sayılı nüshasından 2 adet.

6. Robert Kolej Proleter Devrimcilerinin yayın organı MİLİTAN bülteninin 5. sayısından bir nüsha (Askeri Darbe Çözüm Yolu Değildir başlıklı).

7. TİP milletvekili Rıza KUAS tarafmdan 18 Temmuz 1967 tarihinde benim Türk Toplumcular Ocağı yönetim kurulu başkanlığına seçilmem üzerine bana gönderdiği başarı mektubu.

8. 1968 yılında Ankara'dan Türk Toplumcular Ocağı'na gönderdiğim mektubun elimle yazdığım müsveddesi.

9. DEV-GENÇ Merkez Yürütme Kurulu tarafından A. Ü. Hukuk Fakültesi Fikir Kulübü Başkanlığına 29 Mart 1971 tarihinde gönderilen genelge.

10. TİP'in bizi ihraç ettiğine dair aldığımız haber üzerine bu durumu protesto eden üyelerin bildirisi.

11. Samih adındaki şu anda hatırlayamadığım bir arkadaş tarafından bir yılbaşında bana gönderilen ve «Devrim Kanunu Bütün Kanunların üzerindedir» ibaresini taşıyan tebrik kartı.

12. 24 Nisan 1968 tarihinde Almanya Bölgesi Öğrenci Müfettişliği tarafından Türk Toplumcular Ocağı Başkanı olarak bana gönderilen ve hareketlerimizi eleştiren bir mektup.

13. Muhtelif tarihlerde elime geçen Yurt dışında ve Türkiye'de yayınlanmış bildiriler: Münih Türk Kültür Birliği'nin 24 Şubat 1972 tarihli basın bülteni; Ankara Belediyesi Temizlik İşçileri Yardımlaşma Derneği bildirisi; Münih Türk Kültür Birliği'nin 4.2.1971 de yayınladığı «İşçi Arkadaş» başlıklı 4 adet bildiri; Turanlar köyündeki devrimciler tarafından hazırlanan ve sonra PDA'da daktilo edilen «Türkiye Halkına» başlıklı 4 bildiri; «Ankara Temizlik İşçilerinin Mücadelesi»

başlıklı ve Ankara Temizlik İşçileri için yazılan 2 adet çöpçü destanı; Türkiye İşçi Partisi tarafından hatırımda kaldığına göre 1970 yılında yayınlanan «Faşizme Hayır» başlıklı matbu bildiri; TÖYOF (Türkiye Özel Yüksek Okullar Öğrenci Federasyonu) imzasıyla yayınlanan «Halkımıza» başlıklı bildiri; «Bütün Yurtseverler, Devrimciler, Demokratlar, Ezilen Türk, Türkiye Halkı» başlıklı muhtemelen DEV-GENÇ tarafından yayınlanan imzasız bildiri; Türkiye Lastik-İş Sendikasının 22 Ocak 1971 tarihli basın bülteni; SBF Proleter Kurulu'nun SBF yurtlarında yapılan aramalardan sonra yayınladığı bildiri; Kürdistan Mücadeleciler Derneği'nin BAHOZ adlı Berlin'de çıkarılan 1970 tarihli bülteni (1 sahife); Türkiye Solu Dergisinin «Arkadaşlar» başlıklı bildirisi; İŞÇİ-KÖYLÜ Gazetesi tarafından yayınlanan «Halkımıza» ve «SBF Öğrencilerine saldıran Amerikancı İktidara Ve Polis Kuvvetlerine Karşı Halkımızı Mücadeleye Çağırıyoruz» başlıklı tarafımızdan hazırlanan bildiri; İzmir Devrimci Kadınlar Derneği'nin «Halkımıza» başlıklı bildirisi; TİP il Yönetim Kurulu'nun «Van'lı Yurttaşlar» başlıklı daktiloyla yazılmış kurultay çağrımızla ilgili olarak gönderilen ve arkasında yurt dışındaki işçi köylü komitelerinin isimleri bulunan sarı kağıda yazılmış bir bildiri (PDA da yayınlanmıştır); Münih Türk Kültür Birliği'nin Almanca hazırlanmış Faşizmi ve Emperyalizmi protesto eder nitelikte bildirisinden 3 adet; İŞÇİ-KÖYLÜ gazetesine iki Yaka Köyü devrimcileri tarafından gönderilmiş bir sahifelik bildiri; ATÖF'ün 22.9.1970, 24.9.1970 ve 8 Mart 1971 tarihli bildirileri.

14. Ajans bültenlerinden muhtelif zamanlarda kesilmiş küpürler.

15. Aydın TÖS şubesinden Remzi CENGİZ adındaki öğretmen arkadaşın yolladığı bir mektup.

16. Mehmet ŞEHU'nun, Arnavutluk Halk Cumhuriyeti meclisinde yaptığı konuşmasının Fransızca basılmış broşür halinde tam metni.

17. Almanya'da çıkan Uyarı yayınlarından «Milli Demokratik Devrim ve İçyüzü» başlıklı broşür.

18. Hacettepe Üniversitesi Sosyalist Fikir Kulübü'nün «Dünyada, Türkiye'de Devrimci mücadele ve Gençlik» başlıklı broşür.

19. SBF öğrenci Derneği yayınlarından «Gençlik Hareketleri» isimli bülten.

20. Halil BERKTAY'a ait olup, SBF'deki akademik ve devrimci çalışmalarıyla ilgili muhtelif notlar ve kırmızı kaplı bir defter, bana geldiği bir sırada masamda unutulmuştur.

21. Legal dönemde yurt dışından bana gönderilmiş İngilizce, Fransızca ve Almanca dergi ve broşürler; 14 adet.

22. «Cezayir'de Sınıfların Tabiatı» Fransızca başlığını taşıyan LE REVOLUTONNAİRE (İHTİLALCİ) isimli bültenin 1967 Eylül tarihli 6. sayısı.

23. Son bir yıl içerisinde muhtelif kitapları okurken çıkardığım ve ilerdeki çalışmalarımda kullanılmak üzere sakladığım el yazımla hazırlanmış müsvedde fişleri.

SORULDU: Yakalandığınız Raşit GÜRDİLEK'in evinde ele geçen muhtelif sol kitaplardan size ait olanları anlatınız.

Bu kitaplar arasında «Arnavutluk Emek Partisi Tarihi» adlı Almanca kitap; Pekin Yabancı Diller Enstitüsünün Türkçe yayınlarından «Yaşasın Proletarya Diktatörlüğünün Zaferi», «Çin Komünist Partisinin 50.

Yıldönümü» adlı broşürler, PEKİNG RUNDSCHAU dergisinin muhtelif sayıları, Dofar Halkının mücadelesiyle ilgili Almanca bir broşür, Gine Halkının mücadelesiyle ilgili Almanca bir broşür ve diğer Almanca broşür ve kitaplar bana aittir. Lenin ciltleri yurt dışından temin edilmiştir. PROLETER DEVRİMCİ AYDINLIK dergimizindir. Dergi çalışmalarında istifade ediyorduk, illegal dönemde de parti çalışmalarımızda yararlanmayı düşündük. Ele geçmemesi için Raşit GÜRDİLEK'in muhafazasına verildiğini sanıyorum. Bu saydıklarım dışındaki kitaplar Raşit GÜRDİLEK'e aittir.

Halk için girişmiş olduğum ve ifademde bütün ayrıntılarıyla anlattığım partimizin hareketinden dolayı herhangi bir pişmanlık duymuyorum. Üzüntüm Marksist-Leninist açıdan yaptığımız hatalardır. Marksizm-Leninizmi Türkiye şartlarına uygulamada ve mücadelemize kılavuz olarak tatbik etmekte hatalar yaptık. Örneğin gizlilik şartlarına uymakta, Türkiye'nin sınıf yapısının tahlilinde ve buna bağlı olarak taktiklerimizde hatalarımız oldu. Zaman zaman mücadelede gevşeklik gösterdik, bütün bunlar bize hareketimiz açısından bir ders olmuştur. Bu dersler halkımızın önümüzdeki dönem yükselecek olan ve faşizmi, emperyalizmi ve ortaklarını mutlaka yıkacak olan mücadelesinde onlara ışık tutacaktır. Sözlerim bundan ibarettir, dedi ve yazılan ifadesinin tamamen beyanlarına uygun olduğunu, hiç bir cebir ve şiddete dayanmadığını söylemesi üzerine işbu ifade zaptı birlikte imzalandı.

17 Haziran 1972

İFADE ALAN	YAZAN	İFADE SAHİBİ
Kom. Mua.	P. Me.	SANIK
Ersin YILMAZ	Abit TOKGÖZ	Doğu PERİNÇEK